

Miesięcznik Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie

GAZETA SGH

publikacja bezpłatna

www.sgh.waw.pl/gazeta/

numer 1/17 (334), styczeń 2017

**TTIP: płaszczyzna wyznaczania trendów
przez UE i USA w gospodarce świata.
Czy to możliwe? Czy realne?**

SPIS TREŚCI

OD REDAKCJI

Będzie bal 3

AKTUALNOŚCI

Nagrody, nominacje, wyróżnienia 6

Z DSL 7

Z DSM 8

Z BIURA SAMORZĄDU STUDENTÓW

WSPOMNIENIA

JAK UCZYĆ, ABY NAUCZYĆ?

Praktyczna procedura formułowania celów dydaktycznych 10

DYDAKTYKA I NAUKA

Nowy MPPD 11

Projekt ALIEN 12

EUMIGRO w SGH 14

Stypendysta Fulbrighta 16

współpracownikiem w ZWiAD 16

CEMS Annual Events 2016 17

SGH-WUM MBA 20

Komentarz do projektu założeń do ustawy 2.0 25

Z ŻYCIA SZKOŁY

Jubileusz 27

Kwartalnika Nauk o Przedsiębiorstwie 27

I Ogólnopolska Konferencja Naukowa 28

EUMIGRO – sprawozdanie 28

Cyberprzestrzeń a rachunkowość 30

Klauzula przeciw unikaniu opodatkowania 32

TTIP: płaszczyzna wyznaczania trendów przez UE i USA w gospodarce świata. Czy to możliwe? Czy realne? 33

Zagrożenia związane z globalną bankowością 35

Sky is the limit 37

Z ŻYCIA ABSOLWENTÓW

Andrzej Bobkowski (1913–1961) 42

WSPOMNIENIA

Odszedł Thomas Schelling 41

VARIA

Możliwość zrobienia czegoś dobrego 42

Będzie bal

Chciałoby się napisać parafrazując Laskowika „studentów nie ma, SGH wolna, oj będzie bal?”. Termin balu wybrano w przeddzień rozpoczęcia drugiego semestru, więc w zasadzie jest to termin optymalny, ale druga sesja pokrywa się z pierwszym tygodniem ferii i zapewne odbije się to na frekwencji. Gdy zamykamy numer lista chętnych na bal nie jest jeszcze zamknięta, nie wiemy więc, jakie jest nim zainteresowanie. Dawniej bale bywały, potem je zarzucono. Trzymamy kciuki za to przedsięwzięcie, gdyż w SGH brakuje integracyjnych imprez. Być może to już nie te czasy, by się integrować, ale bal to naszym zdaniem dobry pomysł.

Skoro o integracji mowa, trzeba zaanonsować powstający Klub Przedsiębiorców SGH, o którym w numerze tylko kilka zdań. W formule zapraszającej do Klubu pominięto pracowników, gdyż: *Klub jest platformą, która skupia przedsiębiorczych absolwentów i studentów Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie*. Oczywiście większość pracowników to absolwenci SGH (SGPiS), ale może warto też wprost zaprosić przedsiębiorczych pracowników, takich przecież u nas nie brakuje. Czy uda się zbudować sieć połączeń biznesowych w środowisku SGH? Chyba będzie trudno. Konkurencja tego typu przedsięwzięć na rynku jest duża. Klub SGHowy „wypali”, jeśli więzi łączące przedsiębiorców z dyplomem SGH i SGH będą dość mocne. Wydaje się to wątpliwe, gdyż sami sobie strzeliliśmy w stopę rezygnując z grup dziekańskich. Było to oczywiście niezbędne przy tak dużej swobodzie wybierania przedmiotów, ale efektem są m.in. słabe więzi społeczne wśród absolwentów, tym samym między nimi a SGH. Jeśli dodać do tego czas pobytu wielu z nich na uczelni – 2 lub 3 lata – to trudno się dziwić, że ruch absolwencki w SGH nie jest na miarę jej potencjału. Wyjątkiem jest Korporacja HZ, która może być wzorem do działania dla nowych inicjatyw, choć krzewi relacje z jednym tylko wydziałem, jednym kolegium. Może przedsiębiorczość okaże się równie mocnym spoiwem. Zobaczymy, chętnie będziemy donosili o postępach.

Poza tym w numerze wiele artykułów związanych z życiem szkoły, zarówno dydaktycznym jak i naukowym. Oczywiście najbliższe dni to sesja. O sprawach związanych z nią i z wyborem przedmiotów, obszernie jak zwykle, dziekan DSL Bartosz Witkowski. Wieści z DSM skreślił Adam Karbowski (tym razem przede wszystkim o praktykach). I to tyle od władz uczelni. Trochę mało, ale postaramy się tę lukę wypełnić wywiadami, które planujemy przeprowadzić już w lutym.

Co jeszcze w numerze? Kontynuujemy dyskusję na temat proponowanych zmian w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym. Komentarze do opublikowanych założeń jednego z trzech zespołów wyłonionych w konkursie MNiSW przygotowała Ewa Chmielecka. Poza tym są teksty podsumowujące różne konferencje. Jeden z nich – tekst Katarzyny Żukrowskiej i Marii Dunin Wąsowicz – podejmuje temat już poruszany na łamach Gazety, czyli TTIP. Tytuł tekstu mówi w zasadzie wszystko o jego zawartości: *TTIP: płaszczyzna wyznaczania trendów przez UE i USA w gospodarce świata. Czy to możliwe? Czy realne?* Sygnalizujemy ten, choć inne (teksty i konferencje) są równie ciekawe: o zagrożeniach związanych z globalną bankowością, o unikaniu opodatkowania, o migracjach międzynarodowych, czy o wpływie cyfryzacji na rachunkowość. Tekst wstępniaka piszemy w dniu zaprzysiężenia nowego prezydenta USA, co zapewne wyostriżyło nam zmysły na tematykę TTIP.

Na koniec trochę lokalnej „polityki”. Niedawno odbyły się wybory do Rady Samorządu Studentów, kandydatów do Senatu SGH oraz delegatów do Rad Kolegiów. O nich piszą Weronika Tołściuk i Monika Prokop w stałej rubryce *Z Biura Samorządu Studentów*. Temat studencki uzupełnia wywiad Joanny Obiegałki z nowym przewodniczącym Rady Samorządu – Bogdanem Markiem. Gratulujemy wyboru, liczymy na liczne teksty Samorządu w Gazecie. Studencki punkt widzenia jest u nas zawsze mile widziany.

Na koniec tradycyjne zaproszenie do lektury całego numeru.

Barbara Minkiewicz, Jacek Wójcik

GAZETA SGH

Miesięcznik Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie
al. Niepodległości 162, 02-554 Warszawa
budynek G, pokój 147, tel. 22 564 95 34

Wydawca

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Redaktor naczelna

dr Barbara Minkiewicz, e-mail: bminki@sgh.waw.pl

Z-ca redaktora naczelnego

dr Jacek Wójcik, e-mail: jacek.wojcik@sgh.waw.pl

Sekretarz redakcji

Anna Domalewska, e-mail: adomal@sgh.waw.pl

Zdjęcia

Marcin Flis, Paweł Gołębiowski, Maciej Górski

Serwis internetowy

<http://www.sgh.waw.pl/gazeta/>

Skład

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Druk

Zakład Poligraficzny Tonobis

ISSN 1644-2237 Nakład 2000 egz.

Zdjęcie na okładce Maciej Górski

Gazeta zastrzega sobie prawo do dokonywania skrótów, redakcji stylistycznej i adiustacji.

Zwycięstwo w rankingu MBA „Perspektyw”

Program Canadian Executive MBA (CEMBA) prowadzony przez SGH we współpracy z University of Quebec w Montrealu ponownie zajął pierwsze miejsce w rankingu programów MBA Fundacji „Perspektywy”. Nasz drugi program – MBA-SGH – po raz drugi z rzędu uplasował się na 5. miejscu.

Kapituła oceniła 36 studiów MBA. O pozycji w rankingu decydowały m.in. opinie absolwentów, kadra dydaktyczna programu, merytoryczne cechy programu czy preferencje pracodawców.

Więcej informacji na [http://www.perspektywy.pl/portal/index.php?option=com_content&view=article&id=3196:o-rankingu&catid=212&Itemid=412#kapituła-mba-2016].

Nowe uprawnienia dla Kolegium Ekonomiczno-Społecznego

28 listopada 2016 r. Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów podjęła decyzję o przyznaniu Kolegium Ekonomiczno-Społecznemu SGH uprawnień do nadawania stopnia doktora habilitowanego nauk ekonomicznych w dyscyplinie finanse.

Klub Przedsiębiorców SGH

Ruszyły zapisy do Klubu Przedsiębiorców SGH. Klub jest platformą, która skupia przedsiębiorczych absolwentów i studentów Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Wspólnie tworzymy przestrzeń współpracy w celu:

- ułatwienia nawiązywania kontaktów między praktykami biznesu i uczelnią,
- networkingu branżowego,
- promowania osiągnięć przedsiębiorców wywodzących się z SGH,

- wymiany wiedzy i doświadczeń pomiędzy przedsiębiorcami,
- poszukiwania synergii we wspólnych działaniach rynkowych.

Dzięki platformie internetowej [przedsiębiorcy.sgh.waw.pl] członkowie klubu mają możliwość zaprezentowania własnej firmy w katalogu przedsiębiorców SGH, a także nawiązywania kontaktów z innymi członkami w ramach zamkniętej części klubowej.

100 lat AZS SGH

7 grudnia świętowaliśmy stulecie Akademickiego Związku Sportowego w SGH. Z tej okazji rektor prof. Marek Rocki odsłonił tablicę pamiątkową. Był też okolicznościowy tort, rozmowy o sukcesach i planach na drugie stulecie. O sukcesach sportowców z SGH będziemy informowali na bieżąco.

Tablica pamiątkowa znajduje się w podziemiach budynku głównego.

SGH poszerza ofertę prywatnej opieki medycznej pracowników

Wychodząc naprzeciw sugestiom pracowników SGH dotyczącym poprawy dostępności usług w ramach prywatnych abonentów medycznych, Kanclerz wspólnie z ZNP przygotował nową ofertę ubezpieczenia zdrowotnego realizowaną przez Centrum Medyczne Damiana (CMD).

Oferta skierowana jest do pracowników SGH i ich rodzin oraz emerytów, a ceny pakietów wynegocjowane dla społeczności SGH kształtują się od 98 zł miesięcznie.

Osoby korzystające z tej oferty będą miały zagwarantowany nielimitowany dostęp do lekarza pierwszego kontaktu (maksymalnie w ciągu 2 dni roboczych od zgłoszenia), szerokiego spektrum badań ambulatoryjnych oraz dostęp bez skierowania do lekarzy specjalistów większości specjalności nie później niż 7 dni od zgłoszenia, a także szereg dodatkowych usług.

Zapraszamy wszystkich pracowników i emerytów SGH zainteresowanych nową ofertą lub zmianą abonamentu LUXMED na ubezpieczenie CMD do zgłaszania się do sekretariatu ZNP (pok. 156 w budynku G lub e-mail: [anna.barzykowska@sgh.waw.pl], tel. +48 22 564 97 76).

NCN – Wnioski złożone w ramach konkursów

Do konkursów Narodowego Centrum Nauki zamkniętych 15 grudnia 2016 roku, pracownicy naukowcy Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie złożyli łącznie 34 wnioski na projekty badawcze, w tym z ramienia:

- Kolegium Analiz Ekonomicznych – 10 wniosków,
- Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie – 7 wniosków,
- Kolegium Ekonomiczno-Społeczne – 3 wnioski,
- Kolegium Gospodarki Światowej – 8 wniosków,
- Kolegium Zarządzania i Finansów – 6 wniosków.

Ostateczny termin rozstrzygnięcia konkursów zaplanowany jest na czerwiec 2017 r.

Współpraca pomiędzy SGH a Ministrem Sportu i Turystyki

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie podpisała porozumienie z Ministrem Sportu i Turystyki dotyczące szeroko rozumianej współpracy przy realizacji projektu badawczego w zakresie infrastruktury sportowej w Polsce.

Współpraca pomiędzy stronami porozumienia dotyczyć będzie inwentaryzacji infrastruktury sportowej w Polsce dla wybranych obiektów, np. hale sportowe, pływalnie, stadiony. Ze strony SGH będzie działał powołany zespół badawczy przy współudziale Studenckiego Koła Naukowego Nieruchomości. Zespół będzie miał także za zadanie przygotowanie raportu z inwentaryzacji.

Dostęp do bazy Taylor & Francis Online

1 stycznia br. został uruchomiony dostęp do dwóch kolekcji czasopism grupy wydawniczej Taylor & Francis. Kolekcja Business Management & Economics obejmuje 130 tytułów czasopism, a kolekcja Mathematics & Statistics 52 tytuły. W ramach nowej licencji zapewniony jest dostęp on-line do numerów bieżących oraz archiwalnych od roku 1997.

Baza jest dostępna dla wszystkich uprawnionych użytkowników w sieci uczelnianej oraz za pomocą usługi VPN.

MNiSW ogłasza nabór na V edycję konkursu MOBILNOŚĆ PLUS

Adresatami konkursu są młodzi naukowcy, którzy w momencie składania wniosku nie ukończyli 35. roku życia i którzy są:

- pracownikami naukowymi lub naukowo-dydaktycznymi zatrudnionymi w jednostce naukowej na podstawie umowy o pracę lub mianowania,
- uczestnikami studiów doktoranckich.

Środki finansowe na uczestnictwo w programie mogą być przyznane na okres od 6 do 36 miesięcy. Termin rozpoczęcia

zagranicznego pobytu uczestnika programu powinien przypadać nie wcześniej niż na dzień 1 stycznia 2018 r. **Nabór wniosków trwa od 2 stycznia 2017 r. do 15 marca 2017 r.**

Szczegółowe informacje znajdują się pod adresem [<http://www.nauka.gov.pl/komunikaty/ogloszenie-o-v-edycji-konkursu-mobilnosc-plus.html>].

Więcej informacji na stronie internetowej Działu Obsługi Projektów.

NCN – zaproszenie do udziału w konkursie SUGI

Konkurs jest odpowiedzią na pilne i długofalowe wyzwania związane z postępującą urbanizacją oraz malejącymi zasobami wody, żywności i energii. Jego celem jest wypracowanie trwałych, interdyscyplinarnych i możliwych do zastosowania rozwiązań miejskich, które mogą przynieść korzyści szerokiemu gronu interesariuszy, m.in. naukowcom, przedsiębiorcom, miastom oraz społeczeństwu.

Tematyka konkursu obejmie następujące zagadnienia:

- Robust Knowledge, Indicators and Assessments,
- Multi-level Governance and Management,
- Managing Strategies and Solutions.

O finansowanie mogą się starać międzynarodowe zespoły badawcze złożone z co najmniej 3 zespołów naukowych pochodzących z 3 różnych krajów przystępujących do konkursu.

Budżet konkursu to 28,5 miliona EUR (konkurs współfinansowany ze środków Horyzontu 2020). W konkursie uczestniczą: Argentyna, Australia, Austria, Belgia, Brazylia, Chiny, Cypr, Francja, Holandia, Japonia, Katar, Łotwa, Niemcy, Norwegia, Polska, Republika Południowej Afryki, Rumunia, Słowenia, Stany Zjednoczone, Szwecja, Turcja, Wielka Brytania. Okres realizacji projektu: 24 lub 36 miesięcy.

Konkurs składa się z dwóch etapów. **Wnioski typu pre-proposals należy złożyć do 15 marca 2017 r. do godz. 19.00 czasu środkowoeuropejskiego (CET).**

NOMINACJE, NAGRODY, WYRÓŻNIENIA

Akt nominacyjny dla prof. Krystyny Poznańskiej

11 stycznia Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda wręczył akty nominacyjne nauczycielom akademickim oraz pracownikom nauki i sztuki. Wśród nominowanych była profesor nauk ekonomicznych Krystyna Poznańska.

Profesor Krystyna Poznańska jest kierownikiem Zakładu Zarządzania Innowacjami Instytutu Przedsiębiorstwa KNOP. Główne zainteresowania profesora Poznańskiej obejmują tematykę innowacji, transferu technologii oraz instytucjonalnego wspomagania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. Jest autorką ponad 200 publikacji oraz wielu ekspertyz i raportów.

Prof. Małgorzata Zaleska laureatem nagrody „Rekiny Biznesu”

Profesor Małgorzata Zaleska, dyrektor Instytutu Bankowości SGH, otrzymała nagrodę specjalną „Rekiny Biznesu od Inwestorów”.

Nagrody „Rekiny Biznesu” zostały przyznane po raz pierwszy przez telewizję internetową Inwestorzy.tv. Kapituła, składająca się z kilkunastu ekspertów rynku kapitałowego, przyznała wyróżnienia w dziewięciu kategoriach oraz cztery nagrody specjalne. Wyróżnione przez Inwestorzy.tv osoby i firmy przyczyniły się do rozwoju polskiego rynku kapitałowego, dbając o jego rozwój, podnosząc prestiż i przyciągając na rynek nowych inwestorów.

Dr hab. Andrzej Rzońca laureatem nagrody Wydziału I PAN

Nagrody naukowe Wydziałów Akademii cieszą się dużym prestiżem i uznaniem w środowisku naukowym. Przyznawane są za wybitne i twórcze prace naukowe, opublikowane w ostatnich latach w najbardziej prestiżowych czasopiśmie naukowych, oraz za wybitne książki naukowe.

Dr hab. Andrzej Rzońca z Katedry Międzynarodowych Studiów Porównawczych w Kolegium Analiz Ekonomicznych otrzymał nagrodę Wydziału I Nauk Humanistycznych i Społecznych za publikację *Kryzys banków centralnych. Skutki stopy procentowej bliskiej zera*, która przedstawia wnikliwą analizę polityki pieniężnej prowadzonej przez banki centralne.

Uroczystość wręczenia nagród i wyróżnień odbyła się 14 grudnia 2016 r. w Pałacu Staszica w Warszawie.

Prof. Emilia Tomczyk w Radzie Naukowej INE PAN

Prof. nadzw. dr hab. Emilia Tomczyk otrzymała nominację na członka Rady Naukowej Instytutu Nauk Ekonomicznych PAN w kadencji 2015–2018 w ramach wyborów uzupełniających.

Prof. Emilia Tomczyk jest kierownikiem Zakładu Ekonometrii Stosowanej Instytutu Ekonometrii w Kolegium Analiz Ekonomicznych. Jej zainteresowania naukowe skupiają się wokół: ekonometrii stosowanej, teorii racjonalności, kwantyfikacji zmiennych jakościowych, teorii gier ewolucyjnych oraz ekonomii ewolucyjnej.

Członkami Rady Naukowej Instytutu Nauk Ekonomicznych PAN w kadencji 2015–2018 są także: prof. nadzw. dr hab. Krzysztof Marczewski – Katedra Ekonomii Stosowanej, prof. dr hab. Elżbieta Mączyńska-Ziemacka – kierownik Zakładu nad Bankructwami Przedsiębiorstw i prof. dr hab. Aleksander Welfe – Zakład Ekonometrii Stosowanej.

Absolwentka SGH zwyciężczynią konkursu „Teraz Polska”

Praca magisterska **Katarzyny Matyjanko** pt. *Finansowanie sektora energetyki odnawialnej: analiza porównawcza Polski i Niemiec*, napisana pod kierunkiem prof. Romana Sobieckiego, dziekana Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie i dyrektora Instytutu Rynków i Konkurencji SGH, zdobyła nagrodę główną I stopnia oraz nagrodę specjalną Agencji Rynku Rolnego w X edycji Konkursu „Teraz Polska Promocja i Rozwój” na najlepszą pracę magisterską o tematyce promocji, konkurencyjności i innowacyjności Polski.

Gala Konkursu „Teraz Polska Promocja i Rozwój” podczas której wręczono nagrody, odbyła się 8 grudnia w Sali Senatu Uniwersytetu Warszawskiego. W tegorocznej edycji udział wzięło blisko 70 studentów z całej Polski, a nagrody i wyróżnienia trafiły do 11 laureatów. Autorzy najlepszych prac otrzymali nagrody główne oraz nagrody specjalne o łącznej wartości ok. 50 000 zł. Fragmenty zwycięskich prac zostaną opublikowane w e-booku „Teraz Polska Promocja i Rozwój”.

Więcej informacji [<http://www.terazpolska.pl/pl/a/Absolwenci-warszawskich-uczelni-najlepsi>].

Z DSL

Dobiega końca pierwszy semestr obecnej kadencji. Znak to, że nadchodzi sesja, a po niej – początek kolejnego semestru. W związku z tym chciałbym skorzystać z okazji i napisać kilka słów dotyczących obu wymienionych, jakże ważnych fragmentów roku akademickiego.

Jak wygląda sesja – każdy doskonale wie. Właściwie nie ma tu wiele do dodania, pozwolę sobie jednak zwrócić uwagę na kwestię protokołów. Jak co semestr będą one dostępne w Wirtualnym Dziekanacie. I jak co semestr, bardzo prosimy o ich wypełnienie, zamknięcie, wydrukowanie i dostarczenie z własnoręcznymi podpisami do Dziekanatu jak najprędzej. Wprawdzie liczymy, że już wkrótce nieco zmieniona ustawa umożliwi nam zredukowanie formalności w tej kwestii, póki co jednak muszę przypomnieć – a może po prostu napisać? – że dopóki nie otrzymamy podpisanych protokołów, nie możemy podjąć szeregu bardzo ważnych decyzji. Na przykład, nie możemy zaliczyć studentom semestru, a nieszczęślikom, którzy nie zdali (niekoniecznie z Państwa przedmiotu) – formalnie go „nie zaliczyć”. Nie mogą więc oni starać się o powtarzanie czy to semestru, czy to przedmiotu, a jeśli postanowiliby przestać pojawiać się na uczelni – nie możemy wszcząć procedury skreślenia. Z kolei tym pojedynczym, którzy właśnie kończą studia, nie możemy zaliczyć absolutorium i przygotować dokumentów do obrony... Słowem: nie mając podpisanych protokołów mamy związane ręce, bardzo więc proszę o jak najszybsze dostarczanie nam protokołów tak z pierwszego, jak i z drugiego terminu sesji.

Przy okazji, pisząc o protokołach, chciałbym zwrócić uwagę na jedną, jak pokazuje praktyka, nie zawsze jasną kwestię. W DSL do każdego przedmiotu – niezależnie czy jest to sam wykład, czy też wykład z ćwiczeniami – udostępniony będzie jeden protokół, w który należy wpisać ocenę końcową. Wątpliwości części wykładowców wzbudza kwestia: co wpisać w protokół, jeśli student nie przyszedł na egzamin. Otóż, w przypadku wykładu bez ćwiczeń sprawa jest bardzo prosta: jeśli student nie pojawia się na egzaminie, należy zostawić puste miejsce, niezależnie od powodu nieobecności (są tacy, którzy wówczas wstawiają oceny niedostateczne, to jednak nie jest dobre rozwiązanie – student mógł chociażby być chory). Nieco bardziej skomplikowana jest kwestia przedmiotów, na które składa się wykład z ćwiczeniami. Rozpatrzyć należy dwa przypadki. W pierwszym student ma zaliczone ćwiczenia, zatem ma prawo podejść do egzaminu. Jeśli na egzamin nie przyjdzie – należy pozostawić puste miejsce. Jeśli jednak, co jest drugim z przypadków, student nie zaliczył ćwiczeń, to traci prawo do podejścia do egzaminu do czasu, gdy ćwiczenia będzie miał zaliczone. Tym samym, na pierwszym terminie egzaminu student nie pojawi się z definicji, bo nie ma takiego prawa. Wówczas należy wstawić do protokołu z I terminu ocenę niedostateczną, bowiem *de facto* nie doszło tu do zwykłej „nieobecności” tylko do „niezaliczenia”. Rozważmy sytuację dalej. Otóż, nie jest to wprawdzie regulaminowy obowiązek, ale dobra praktyka, by umożliwić studentom, którzy nie zaliczyli ćwiczeń w zwykłym terminie, ich zaliczenie przed drugim terminem egzaminu. Jeśli więc dojdzie do sytuacji, w której student przed drugim terminem egzaminu ćwiczenia zaliczy, wtedy w protokole z II terminu egzaminu należy wstawić ocenę jaką uzyska, lub pozostawić puste miejsce w przypadku nieobecności. Jeśli jednak student przed II terminem egzaminu nie uzyska zaliczenia ćwiczeń, a więc i do egzaminu w II terminie

nie podejździe, nie pozostaje nic innego jak również w II terminie do protokołu wstawić ocenę niedostateczną. Oczywiście wiem, że wielu wykładowcom zadrży ręka przy wstawianiu dwój. Oto mamy studenta, który ćwiczeń nie zaliczył, na egzamin więc nie przyszedł. Może by tak nie wstawiać mu tej dwój? Po co się wyzłośliwiać – skoro go nie było, to po co? Część wykładowców – czy to z powodu gołębiego serca, czy też stosując inną, niż wyżej zaprezentowana, logikę – nie wstawia ocen niedostatecznych w protokole studentom w takiej sytuacji. Proszę jednak zauważyć, że to tylko na pierwszy rzut oka jest „prostudenckie”. Wobec tego konkretnego studenta – z pewnością tak. Ale patrząc na całą zbiorowość, okazuje się, że w lepszej sytuacji znajduje się osoba, która nie zaliczyła nawet ćwiczeń niż ktoś, kto ćwiczenia owszem, zaliczył, ale na egzaminie nie miał szczęścia. Ten pierwszy będzie miał w protokole pustą kratkę, ten drugi – ocenę niedostateczną. A trzeba pamiętać, że w przypadku zaliczenia egzaminu w II podejściu, jeśli student za pierwszym razem otrzymał dwóję, do średniej końcowej zaliczamy średnią ocenę z dwóch podejść. Tym samym więc taka „prostudenckość” dyskryminuje osoby, które zaliczyły w pierwszym terminie ćwiczenia... Namawiam więc do stosowania rozwiązania opisanego powyżej.

Drugi temat, który chciałbym poruszyć, to zapowiedź rozwiązania systemowego, które wypracowaliśmy z naszymi niezastąpionymi informatykami, a które dzięki ich wyteżonej pracy (wciąż jeszcze trwającej) zostanie wdrożone już od najbliższego semestru. Na początku semestru zimowego 2016/17 udostępniliśmy studentom przez tydzień możliwość dopisywania się do zajęć za zgodą wykładowców. Powodów tej decyzji było kilka, przede wszystkim chodziło jednak o to, by powierzyć wykładowcom decyzję: ile osób są w stanie uczyć tak, by komfortowo czuli studenci oraz oni sami. Naturalnie można powiedzieć: mamy system, który limituje liczbę osób na zajęciach, zapewne nie bez powodu z góry ją ograniczając. Teoretycznie tak, ale... Wyobraźmy sobie zajęcia komputerowe, na które system z definicji zapisze nie więcej osób, niż wynosi liczba stanowisk w laboratorium. Być może jednak wykładowca używa na ćwiczeniach powszechnie dostępnego oprogramowania i jeden czy dwóch studentów, którzy będą przychodzić z własnym sprzętem, nie będzie nikomu przeszkadzać? A może od razu na początku zajęć ktoś ustalił z wykładowcą, że ten przepíše mu ocenę uzyskaną na innej uczelni i *de facto* jedno miejsce jest wolne? Oczywiście to wyłączna, autonomiczna decyzja wykładowcy i nikt go do niczego nie zmusza, doświadczenia ostatniego semestru pokazały jednak, że bardzo wielu wykładowców było gotowych zgodzić się na przyjęcie dodatkowych studentów na zajęcia. Jednocześnie uciążliwość związana ze studentami łapiącymi wykładowców w korytarzu „po podpis” oraz setkami podań wpływających do dziekanatu, z których każde trzeba zarejestrować i rozpatrzyć, to poważna bariera. Rozwiązaniem problemu będzie wprowadzona od najbliższego semestru dodatkowa opcja dopisywania się do zajęć za zgodą wykładowcy, jednak nie w oparciu o papierowe podania, a za pośrednictwem systemu Wirtualnego Dziekanatu. Po zakończeniu III etapu zapisów na zajęcia, w którym studenci mogą dopisywać się jeszcze do wykładów w miarę wolnych miejsc, uruchomiony zostanie system rejestracji za zgodą wykładowcy. Student chcący zapisać się na wybrane zajęcia będzie wysyłał do wykładowcy „zapytanie”, które ten będzie widział na swoim

koncie w Wirtualnym Dziekanacie. To wykładowcy będą decydować, czy „kliknąć zgodę”, czy też jej brak. Zapytania studentów wyświetla się na ich kontach w kolejności wpłynięcia, a ponadto studenci będą mogli w specjalnym polu wpisać powody swoich wniosków. Na przykład, iż na dane zajęcia komputerowe deklarują przynoszenie własnego laptopa. Albo, że jest to przedmiot niezbędny do ich specjalizacji. Wreszcie, że jest to przedmiot powtarzany. Wykładowca sam zdecyduje czy – i ewentualnie kogo – przyjąć dodatkowo na zajęcia. Jako dziekan mogę w tym miejscu jedynie poprosić, by przychylnym okiem patrzeć zwłaszcza na studentów, którzy przedmiot powtarzają – na tym etapie Dziekanat nikogo do zajęć nie dopisze bez wiedzy i zgody prowadzących, chyba że są to studenci powtarzający zajęcia: dla nich miejsce znaleźć po prostu musimy... Ewentualny drugi wyjątek będziemy robić w przypadkach losowych (student leżący przez półtora miesiąca w szpitalu nie mógł wypełnić świadomie deklaracji...), to jednak zupełny margines, który nie powinien utrudniać Państwa pracy.

System dopisywania się do zajęć za zgodą wykładowców będzie aktywny po zakończeniu III etapu deklaracji na semestr letni (21.02.2017) i będzie dostępny przez około tydzień – na studiach sobotnio-niedzielnym zapewne o kilka dni dłużej, by umożliwić studentom kontakt z wykładowcami jeszcze podczas drugiego zjazdu. O szczegółach terminów już wkrótce poinformuję Państwa mailem (tak, wiem, to są długie maile – pracuję nad zwięzłością wypowiedzi, ale przynajmniej nie mogą się Państwo czuć niedoinformowani).

To kolejne rozwiązanie informatyczne, jakie udało się wdrożyć, po „gieldzie”, w ramach której studenci mogą wymieniać się zajęciami na początku drugiego etapu wyboru wykładowców. W nadchodzącym semestrze chcielibyśmy do tej listy dołączyć uruchomienie w DSL systemu składania podań przez Wirtualny Dziekanat – wszystko wskazuje na to, że powinno się udać zrealizować to już wiosną. W poprzednim numerze „Gazety SGH” pozwoliłem sobie złożyć życzenia świąteczne. A ponieważ zaczął się nowy rok, to mogę tym razem złożyć życzenia noworoczne. Otóż życzyłbym Państwu, by wszyscy współpracownicy byli tak kompetentni i zaangażowani jak Zespół Rozwoju Oprogramowania, dzięki któremu nasze pomysły na nowe rozwiązania nabierają realnych kształtów, a także – jak wszyscy prodziekani z DSL (a z pewnością też i z DSM), którzy są nie tylko najlepszymi i najbardziej pracowitymi prodziekanami w Polsce, ale przede wszystkim grupą ludzi, z którymi po prostu chce się przebywać i pracować. W całym nadchodzącym roku życzę wszystkim wyłącznie takich kontaktów, a w nadchodzącej sesji – tak wykładowcom jak i studentom – życzę również, by fragment tego artykułu poświęcony wpisywaniu dwój w protokoły okazał się zupełnie niepotrzebny!

Bartosz Witkowski

Z DSM

W ostatnim miesiącu znacznie wzrosła liczba podań studenckich o zaliczenie praktyk zawodowych lub uznanie pracy zawodowej studenta jako praktyki. W Dziekanacie Studium Magisterskiego ta druga forma realizacji studenckich praktyk zawodowych zdecydowanie przeważa. Dziekani SM rozpatrują tygodniowo około 20–30 podań o zaliczenie praktyk zawodowych lub też uznanie regularnej pracy zawodowej studenta jako praktyki.

Niezmiennie istotna w tym procesie (zaliczania praktyk ...) jest rola opiekunów kierunków, którzy dokonują, na podstawie materiałów dostarczonych przez studentów, oceny merytorycznej zrealizowanej praktyki lub wykonywanej przez studentów pracy zawodowej. Ocena merytoryczna polega przede wszystkim na analizie zgodności danej praktyki lub pracy zawodowej z efektami kształcenia dla realizowanego przez studenta kierunku. W imieniu członków zespołu dziekańskiego Studium Magisterskiego chciałbym bardzo serdecznie podziękować za efektywną współpracę opiekunom kierunków w procesie oceny studenckich praktyk zawodowych. Podziękowania te kierujemy do prof. Anastazji Gajdy (opiekuna kierunku administracja), prof. Joanny Plebaniak (opiekuna kierunku analiza danych – big data), prof. Ireny Hejduk (opiekuna kierunku e-biznes), prof. Ryszarda Rapackiego (opiekuna kierunku ekonomia), prof. Wiesława Czyżowicza (opiekuna kierunku ekonomiczna analiza prawa), prof. Agnieszki Alińskiej (opiekuna kierunku finanse i rachunkowość), prof. Anny Karmańskiej (opiekuna kierunku Finance and Accounting), prof. Ewy Baranowskiej-Prokop (opiekuna kierunku globalny biznes, finanse i zarządzanie w języku polskim oraz angielskim), prof. Ewy Freyberg (opiekuna kierunku International Business), dr. Dariusza Danilewicz (opiekuna kierunku menedżerskiego), prof. Marii Podgórskiej (opiekuna kierunku metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne), prof. Tomasza Gołębiowskiego oraz dr. Małgorzaty Znoykowicz-Wierzbieckiej (odpowiednio opiekuna oraz p.o. opiekuna kierunku międzynarodowe stosunki gospodarcze), prof. Ewy Dziedzic (opiekuna kierunku International Tourism, Hotel Industry and Leisure Services), dr. Łukasza Woźnego oraz dr. hab. Małgorzaty Knauff (opiekunów QEM), prof. Krystyny Poznańskiej (opiekuna kierunku zarządzanie).

Warto w tym miejscu nadmienić, że od 1 października 2016 roku proces rozpatrywania studenckich praktyk zawodowych regulowany jest zarządzeniem nr 27 Rektora SGH z 19 maja 2016 roku, które m.in. wprowadziło sylabusy studenckich praktyk zawodowych, których przygotowanie było kolejnym ważnym wkładem wspominanych wyżej opiekunów kierunków. Niestety, na razie druki stanowiące podstawę wniosków studentów o zaliczenie praktyk zawodowych nie mogą być automatycznie (w ramach systemu informatycznego) uzupełniane o efekty kształcenia przyjęte dla danego kierunku (por. np. tabela w załączniku 2 do zarządzenia nr 27 Rektora SGH z 19 maja 2016 roku), stąd też efekty te są wpisywane ręcznie, co stanowi pewną niedogodność dla opiekunów kierunków. Co więcej, wspomniana tabela z efektami kształcenia nie jest też jasna dla samych studentów, którzy czasami omyłkowo samodzielnie próbują ją wypełnić, co skutkuje późniejszym odrzuceniem wniosku o uznanie praktyk i koniecznością ponownego uruchamiania całej procedury. Obecnie trwają prace nad usunięciem wyżej sygnalizowanych trudności.

Last but not least, zespół dziekański Studium Magisterskiego składa serdeczne podziękowania nieocenionym asystentkom toku, które systematycznie przyjmują dokumenty o zaliczenie praktyk zawodowych od studentów, przekazują te dokumenty do rozpatrzenia opiekunom kierunków, a następnie przedkładają dziekanom Studium do ewentualnej akceptacji i podpisu, który oznacza dla studenta uzyskanie 3 punktów ECTS za zrealizowanie praktyki zawodowej.

Adam Karbowski

Każdego roku studenci stają przed wyborem kto ma reprezentować i bronić ich praw. Nowe nazwiska zaczynają zyskiwać na popularności, internet huczy od ożywionych konwersacji. Jest to czas, gdy wyborcy dołączają do jednej z grup: pierwsi nie wierzą, że cokolwiek da się zmienić, drudzy wierzą i wczytują się uważnie w programy wyborcze, trzeci są przekonani, że to właśnie oni są najlepszymi kandydatami na konkretne stanowiska. W tym roku było na listach aż 56 kandydatów do Rady Samorządu Studentów, 13 kandydatów do Senatu SGH oraz 11 delegatów do rad kolegiów, tj. ponad dwukrotnie więcej niż w roku ubiegłym. Proponując dwa programy wyborcze zdecydowana większość kandydatów zrzeszyła się pod dwoma nazwami: Alians SGH oraz Feniks SGH, dwaj postanowili wystartować niezależnie. Uformowanie się stronnictw umożliwiło rozpoczęcie rozmów i debat na temat usprawnień, które możliwe byłoby do wprowadzenia. Aktywność ta zachęciła niemalże 20 proc. społeczności studenckiej do oddania swojego głosu w tegorocznych wyborach, co – mając na uwadze frekwencje z poprzednich wyborów – odnotowane zostało jako sukces.

Samo głosowanie nie jest jednak momentem, w którym wyłania się przewodniczący, a zarazem główny reprezentant społeczności studenckiej. Jest nim pierwsze posiedzenie nowej Rady Samorządu

Studentów SGH, które od zawsze przyciąga wielu zainteresowanych. W tym roku istniała możliwość obejrzenia przebiegu obrad Rady także w internecie. Rada jest organem, w którym przedstawiciele studentów wyłonieni w drodze powszechnych wyborów dokonują wyboru przewodniczącego Samorządu Studentów SGH. O możliwość sprawowania tej funkcji w nadchodzącej kadencji starało się dwóch kandydatów: Katarzyna Bojar oraz Bogdan Marek. W czasie trwania posiedzenia zaprezentowali oni siebie oraz swoje wizje funkcjonowania Samorządu, a następnie odpowiedzieli na liczne pytania zadawane przez radnych. W wyniku głosowania nowym przedstawicielem studentów został Bogdan Marek.

Studiujący na trzecim roku studiów licencjackich metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne nowy przewodniczący swoje doświadczenie czerpie z rocznej kadencji przewodniczącego Studenckiego Koła Naukowego Badań nad Konkurencyjnością oraz z wyborów rektorskich, gdzie był jedynym niezależnym elektorem studenckim. To wieloletni stypendysta Rektora. W społeczności studenckiej znany z koordynowania Turnieju Debat Oksfordzkich.

Oprócz przewodniczącego, drugim najbardziej rozpoznawalnym wśród studentów stanowiskiem samorządowym jest Rzecznik Praw Studenta. Reprezentujący studentów zarówno w sprawach

Bogdan Marek

indywidualnych, jak i grupowych, rozwiązuje problemy, na które natknąć się można w codziennym, akademickim życiu. W kadencji 2016/2017 wybrany na to stanowisko został Michał Lechowski. Student drugiego roku studiów licencjackich, rozpoznawalny dzięki koordynacji Dnia Otwartego SGH (2016), a także wcześniejszej koordynacji prac Biura Rzecznika Praw Studenta.

To jednak nie koniec studenckich wyborów. Trzeci rok studiów licencjackich wciąż czeka na swojego reprezentanta do Senatu SGH. Nie można zapomnieć też o delegacie do Kolegium Gospodarki Światowej, którego wybór zostanie dokonany w tym samym terminie. Druga tura została wyznaczona na koniec lutego oraz początek marca. Trzymajmy kciuki za sprawny przebieg wyborów.

Weronika Tołściuk, Monika Prokop

WSPOMNIENIE

Ze smutkiem informujemy o śmierci prof. dr hab. Zbigniewa Krzyżkiewicza, długoletniego i powszechnie cenionego pracownika SGH – przez blisko 40 lat związanego z Katedrą Finansów, a następnie Katedrą Bankowości.

Zbigniew Krzyżkiewicz (ur. 19.09.1923 w Warszawie, zm. 12.12.2016 r.) był teoretykiem a zarazem praktykiem bankowości, uczniem profesorów Edwarda Taylora i Eugeniusza Kwiatkowskiego w czasie studiów po wojnie w Wyższej Szkole Handlu Morskiego w Sopocie oraz Akademii Handlowej w Poznaniu.

Od 1951 r. był związany ze Szkołą Główną Planowania i Statystyki, gdzie rozpoczął pracę na stanowisku asystenta. W 1968 r. uzyskał stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych, w 1977 r. stopień doktora habilitowanego, w 1982 roku tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1989 r. profesora zwyczajnego w Katedrze Finansów SGH. Jego prace badawcze i zainteresowania naukowe obejmowały zagadnienia bankowości, a zwłaszcza problematykę operacji bankowych.

Działalność naukową i dydaktyczną w SGH w Warszawie łączył z wieloletnią praktyką bankową jako dyrektor i członek Zarządu Narodowego Banku Polskiego, członek Rady Naukowej przy prezesie NBP, dyrektor generalny Banku Pekao SA.

Był autorem ponad 200 publikacji naukowych i popularnonaukowych, w tym ponad 30 wielokrotnie wznawianych książek i podręczników z zakresu bankowości, współautorem wydań encyklopedycznych oraz autorem ekspertyz dla Sejmu RP, a także promotorem prac doktorskich.

Uczestniczył też w opracowywaniu programów nauczania bankowości na poziomie średnim i wyższym. Brał udział w wielu organach kolegialnych, m.in. jako członek zespołu opracowującego założenia reformy i transformacji gospodarczej w zakresie finansów.

Najważniejsze publikacje książkowe prof. dr hab. Zbigniewa Krzyżkiewicza:

Rozliczenia pieniężne 1982; *Międzynarodowe rozliczenia bankowe* 1991; *Banki. Rynek, operacje, polityka* (współautor) 1992–2004; *Operacje bankowe: ewidencja i rozliczenia* 1992; *Podręcznik do nauki bankowości* 1994; *Innowacje bankowe* 1996; *Operacje bankowe: rozliczenia krajowe i zagraniczne* 1998; *Leksykon bankowo-gieldowy* (red.) 2006.

Cześć Jego pamięci.

Maciej S. Wiatr

Doskonałe praktyki dydaktyczne

Praktyczna procedura formułowania celów dydaktycznych

Styczeń to czas intensywnej pracy nad tworzeniem, doskonaleniem i uzupełnieniem oferty dydaktycznej naszej uczelni dla studentów pierwszego i drugiego stopnia na rok akademicki 2017/2018. Zastanawiamy się: co zmienić, uzupełnić, poprawić oraz jakie nowe elementy wprowadzić do zgłoszonych już przedmiotów, a także jak przygotować nową ofertę dydaktyczną.

Podstawą każdego projektu dydaktycznego jest formułowanie celów. Różni autorzy – reprezentanci różnych „szkół pedagogicznych”, w różny sposób je definiują. Dyskusja nad najkorzystniejszą formą wyrażania celów trwa od kilkudziesięciu lat (!) i – jak zawsze w takich przypadkach – brak jednomyślności. Każdy sposób bowiem ich formułowania ma swoje zalety i każdy ma swoje wady.

Przyjęcie systemu kształcenia opartego na efektach obciąża nauczycieli akademickich do ustanowienia standardów ostatecznych rezultatów nauczania–uczenia się na poziomie przedmiotu jeszcze przed realizacją zajęć. Zaś w samym procesie dydaktycznym ukierunkowuje wszelkie czynności nauczycieli akademickich oraz studentów na osiągnięcie zamierzonych efektów końcowych. Nie chodzi zatem o mechaniczne formułowanie celów i ich formalny zapis w sylabusie, a pełną świadomość ich wyrażania, operowania nimi i dążenia do ich osiągania w kontekście sylwetki absolwenta SGH oraz konkretnego kierunku studiów.

Praca nad projektem dydaktycznym wymaga kilku praktycznych kroków postępowania w obszarze ustalania celów:

1. Sformułowanie celów ogólnych.
2. Ustalenie sytuacji odniesienia.
3. Opracowanie zadania testowego do sytuacji odniesienia.
4. Sformułowanie celów operacyjnych.

Krok 1. Cele ogólne w kategorii efektów odnoszą się do wiedzy, umiejętności oraz postawy, które będą potrzebne studentowi do osiągania sukcesów po opuszczeniu naszej Alma Mater. Oznacza to, że cele ogólne, które zamieszczamy w sylabusie jako efekty kształcenia, dotyczą studenta i z perspektywy studenta je wyrażamy. Na tym etapie ustalamy, co student po zajęciach powinien:

- wiedzieć, rozumieć i znać;
- umieć/potrafić w sensie poznawczym: np. analizować: przyczyna–skutek, przebieg–konsekwencje; oceniać, osądzać, wykazać się syntetycznym myśleniem lub w sensie praktycznym: np. rozpoznawać problemy danej kategorii, rozwiązywać problemy z danej dziedziny, opracowywać projekty, posługiwać się narzędziami/miernikami, korzystać z modelu, stosować/używać teorie, twierdzenia, zasady; oraz jaką postawą/kompetencją społeczną student powinien się charakteryzować, np. chodzi o: poglądy, przekonania, wartości, świadomość, refleksje, stosunek do społeczności, zdarzeń, sytuacji, do siebie, zaangażowanie/zainteresowanie, zdolność/gotowość do współdziałania/współpracy, wrażliwość na sytuacje/

zjawiska/problemy, docenienie modelu, kreatywność, etyczne postępowanie, estetyczne wykonywanie, krytycyzm, odpowiedzialność, autonomię osobistą i intelektualną, komunikatywność, dostrzeganie problemów ekologicznych, rozwiązywanie problemów proekologiczne/prospołeczne. Cel ogólny jest mało konkretny, wieloznaczny, bogaty znaczeniowo, zwięzły.

Krok 2. Określenie sytuacji odniesienia oznacza wskazanie takich sytuacji i zdarzeń w życiu zawodowym i codziennym, w których nabytą wiedzę i umiejętności wsparte postawą mogą zastosować studenci danego kursu. Im więcej znajdujemy przykładów sytuacji odniesienia, tym studenci wykazują większą motywację do uczenia się na naszych zajęciach, ponieważ dostrzegają konkretne korzyści w uczestnictwie w nich.

Krok 3. Wskazane sytuacje opisują okoliczności, jakie student spotka w życiu, w pracy, a też na innych zajęciach, kursach/przedmiotach. I tu jest miejsce na odpowiedź na pytanie: co student musiałby zrobić, aby osiągnąć zamierzony cel (efekt). Na przykład w sytuacji zawodowej menedżera jednym z celów ogólnych jest umiejętność przeprowadzenia rozmowy motywacyjnej. Sytuacją odniesienia może być spotkanie z pracownikiem i związane ze spotkaniem zadanie testowe wymagające zastosowania procedury postępowania w sytuacji rozmowy motywacyjnej, przestrzegania konkretnych zasad komunikacyjnych, świadome stosowanie modelu pełnej ekspresji czy modelu kooperacji.

Krok 4. Na tym etapie przekształcamy sytuację odniesienia (zadanie testowe) na konkretne opisy zachowań studentów, tj. na ich aktywności i czynności, jakie mają przejawiać w takich sytuacjach. Tworzymy w ten sposób zestaw celów operacyjnych – efektów końcowych, jakimi mają charakteryzować się studenci po zakończeniu zajęć. Cel operacyjny wyrażamy czasownikiem, np. rozróżnia, wymienia, opisuje, omawia działanie/kierunki, wskazuje podobieństwa/różnice/błędy, operuje informacjami/danymi/faktami, przytacza przykłady/argumenty, słucha dynamicznie, używa, wylicza, rozwiązuje, formułuje wnioski/podsumowuje, wyjaśnia, wartościuje, przewiduje, prezentuje nowe relacje/oryginalne rozwiązanie/wyniki, interpretuje, strukturyzuje. Tak sformułowany cel operacyjny jest mierzalny, obserwowalny i sprawdzalny w warunkach uczelnianych.

Dodatkowo w procesie operacjonalizacji celów musimy uwzględnić warunki, w jakich student będzie demonstrował swoje zachowania, np. czas, jaki ma do dyspozycji, sposób przedstawiania nabytych efektów (ustnie/pisemnie) oraz materiały, z których będzie korzystał. Ważne jest też, by uwzględnić minimalny poziom wykonania zadania, np. student używa czterech rodzajów ekspresji, komunikacja nie jest skrzyżowana; bezbłędnie rozpoznaje 5 na 8 cech...

Podsumowując, warto powtórzyć, że w systemie kształcenia opartym na efektach wszelkie działania pedagogiczne nauczyciela akademickiego, w tym dobór metod oraz wszelkie aktywności studentów są podporządkowane zakładanym celom wyrażonym w kategoriach efektów ogólnych i operacyjnych kształcenia. Zatem w centrum procesu dydaktycznego nie jest nauczyciel akademicki i program nauczania, a student i jego kompetencje.

Lidia Jabłonowska, Zakład Zarządzania Wiedzą, IKL, KNoP

Nowy MPPD dla studentów kierunku finanse i rachunkowość

Od lat kierunek finanse i rachunkowość cieszy się dużym zainteresowaniem naszych studentów i jest najczęściej wybieranym kierunkiem studiów na studiach magisterskich przez studentów trybu stacjonarnego. Dla studentów studiów stacjonarnych FiR przygotowaliśmy **nowy specjalistyczny program podwójnego dyplomu w zakresie zarządzania ryzykiem finansowym**, który będą mogli realizować najlepsi z nich, znający bardzo dobrze język angielski, od roku 2016/2017.

W minionym roku akademickim zakończyliśmy wspólnie prowadzone prace z włoską uczelnią UNIVERSITÀ DEGLI STUDI FIRENZE (UNIFI) w zakresie opracowania nowego Magisterskiego Programu Podwójnego Dyplomu (MPPD). W związku z gotowością stron do podpisania umowy o wspólnym oferowaniu MPPD z Uniwersytetem we Florencji odwiedzili naszą szkołę 6 grudnia 2016 roku przedstawiciele UNIFI: prof. Vincenzo Zampi – prezydent Szkoły Ekonomii i Zarządzania, prof. Maria Elvira Mancino – dyrektor programu magisterskiego Finance and Risk Management.

Wizyta – zorganizowana głównie w celu podpisania umowy i wypromowania nowego MPPD – odbyła się na zaproszenie prorektora do spraw współpracy z zagranicą, prof. dr. hab. Jacka Prokopa. W oficjalnym spotkaniu w Sali Senatu SGH z delegacją UNIFI udział wzięli ze strony SGH: prof. Marek Rocki – rektor SGH, prof. dr hab. Małgorzata Iwanicz-Drozdowska – współinicjatorka tej nowej oferty MPPD i jej opiekun akademicki, dr Izabela Bergel – pełnomocnik rektora ds. programów podwójnego dyplomu, dr Adam Karbowski – prodziekan studiów magisterskich, mgr Elżbieta Fonberg-Stokłuska, dyrektor Centrum Programów Międzynarodowych, mgr Małgorzata Chroмы z CPM oraz mgr Urszula Szczecińska z DSM. Spotkanie rozpoczęło uroczyste podpisanie umowy przez rektora SGH prof. M. Rockiego ze strony SGH i prezydenta Szkoły Ekonomii i Zarządzania prof. Vincenzo Zampi ze strony UNIFI. Następnie uczestnicy spotkania wymienili informacje o zasadach i terminach realizacji tej nowej oferty dydaktycznej w obu uczelniach.

Przed rozpoczęciem realizacji nowego MPPD warto zaprezentować włoską uczelnię i nowy wspólny program. Jak podkreśla prezydent Szkoły Ekonomii i Zarządzania prof. Vincenzo Zampi, UNIFI ma szeroką i bogatą ofertę nauczania na różnych poziomach oraz wielowiekową tradycję kształcenia – Uniwersytet we Florencji założony w 1308 roku jest jedną z najstarszych uczelni we Włoszech. Uniwersytet kształci aktualnie blisko 60000 studentów. Wyjazd do Florencji to unikalne doświadczenie dla studentów realizacji roku studiów w kulturalnym sercu Włoch. Florencja cieszy się zasłużoną reputacją jako ośrodek życia kulturalnego i uniwersyteckiego, co podkreślają wszyscy studenci SGH w raportach z wyjazdów na wymianę Erasmus, rekomendując miasto i tę uczelnię młodszym kolegom. Uniwersytet we Florencji ma ponad 300 umów o współpracy z uniwersytetami z całego świata i jest bardzo aktywny w programach badawczych i edukacyjnych oraz szkoleniowych finansowanych ze środków europejskich. Tak duża uczelnia zorganizowana jest w pięciu następujących departamentach: Biomedical Area, Scientific Area, Social Sciences Area, Technological Area oraz Humanities and Education Area. Departamenty jako kluczowe jednostki struktury organizacyjnej są odpowiedzialne za badania naukowe, programy nauczania oraz transfer wiedzy. Jednym z pięciu departamentów jest Social Sciences Area obejmujący trzy jednostki: Economics and Management (DISEI), Legal Sciences (DSG) oraz Political and Social Sciences (DSPS). W UNIFI funkcjonuje

dziewięć wydzielonych szkół, w ramach których w roku akademickim 2016/17 oferowanych jest 65 programów na studiach magisterskich. Jedną z dziewięciu szkół jest **Szkoła Ekonomii i Zarządzania**, w ramach której oferowane są trzy programy anglojęzyczne: Economics and Development, Finance & Risk Management oraz Design of Sustainable Tourism Systems. Podstawą nowego MPPD jest anglojęzyczny program **Finance and Risk Management**, kierowany przez prof. Marię Elvirę Mancino. Wykłady w tym programie zapewniają studentom zdobycie zaawansowanych kompetencji z zakresu finansów i zarządzania ryzykiem. W tym programie oferowana jest kombinacja ekonomicznej teorii finansów z metodami matematycznymi (teoria prawdopodobieństwa, statystyka, analiza numeryczna) w zastosowaniu do finansów i ubezpieczeń. W grudniu 2016 r. prof. dr hab. Małgorzata Iwanicz-Drozdowska zrealizowała w ramach Programu Erasmus + kilkudniową misję dydaktyczną w UNIFI, dzięki której mogła bliżej poznać partnera nowego MPPD i studentów tego programu. Studenci kierunku **Finance and Risk Management** licznie i aktywnie uczestniczą w zajęciach. Poza wykładami i ćwiczeniami prowadzonymi przez nauczycieli akademickich, uczestniczą również w powiązanych z nimi tematycznie warsztatach prowadzonych przez praktyków. W trakcie pobytu na UNIFI prof. Iwanicz-Drozdowska prowadziła wykład połączony z prezentacjami studentów, poświęcony analizie kondycji banków na podstawie sprawozdań finansowych oraz wycenie

banków. Zajęcia spotkały się z dużym zainteresowaniem studentów, bowiem – jak okazało się – UNIFI nie posiada w swoim gronie wykładowców, którzy specjalizują się w tym zakresie. Należy dodać, że była to już druga odsłona współpracy dydaktycznej SGH-UNIFI, bowiem w październiku 2015 r., także w ramach programu Erasmus+, wykłady w SGH prowadził prof. Oliviero Roggi, który podczas pobytu w Warszawie przedstawił inicjatywę stworzenia programu podwójnego dyplomu.

Na podstawie programu Finance and Risk Management w UNIFI i programu kierunku finanse i rachunkowość w SGH opracowany został – z udziałem prof. Agnieszki Alińskiej (opiekuna kierunku FiR) – plan studiów nowego MPPD, który zapewnia wyspecjalizowaną wiedzę z zakresu zarządzania ryzykiem finansowym. Realizując ten MPPD student SGH uzyska w jednym toku studiów – obok dyplomu SGH kierunku finanse i rachunkowość włoski **dyplom Dottore Magistrale in Finance and Risk Management** sygnowany

przez UNIFI. Jest to program trwający 4 semestry, w podziale na dwa semestry realizowane w SGH oraz dwa semestry w UNIFI. Jak w każdym MPPD wszyscy studenci w tym programie będą pisać i bronić prace magisterskie, przy czym studenci z UNIFI podczas II roku MPPD w SGH, zaś studenci z SGH podczas II roku MPPD w UNIFI (ale recenzentami będzie zawsze kadra nauczająca z drugiej uczelni – jeśli promotor z UNIFI to recenzent z SGH i *vice versa*). Poziom wymiany został ustalony w umowie o MPPD na 5 studentów z każdej uczelni. Obie partnerskie uczelnie są publiczne, więc studenci ponoszą tylko opłaty administracyjne wymagane w toku studiów magisterskich w obu uczelniach (przykładowo koszt legitymacji czy wydania dyplomu w SGH). Studentom SGH pomagamy finansowo poprzez stypendia Erasmus+, które CPM w ramach realizowanej od lat umowy z tym partnerem stara się zapewnić na rok pobytu we Florencji zainteresowanym i spełniającym wymagania kwalifikacji kandydatom.

Z dużą satysfakcją zapraszamy więc studentów magisterskich studiów stacjonarnych kierunku FiR, dla których uruchamiamy tę ofertę, do zainteresowania się możliwością aplikowania do nowego MPPD i uzyskania także włoskiego dyplomu UNIFI. Kwalifikacja do tego nowego programu zostanie ogłoszona na stronie CPM w linku do programów podwójnego dyplomu [http://administracja.sgh.waw.pl/en/cpm/international_programmes/double_diploma/Pages/mddp_unifi.aspx], gdzie znaleźć można pełną informację o wymogach i dokumentach, które należy przygotować. Zaproszenie kierujemy w szczególności do tych studentów 3 roku studiów licencjackich, którzy myślą o wyborze kierunku FiR na studiach magisterskich – już dzisiaj warto zainteresować się tą nową ofertą MPPD!

*Izabela Bergel,
pełnomocnik rektora ds. programów
podwójnego dyplomu
Małgorzata Iwanicz-Drozdowska,
opiekun akademicki MPPD z UNIFI*

Międzynarodowe warsztaty „edukacyjne” w Atenach (projekt ALIEN)

W latach 2016–2019 Szkoła Główna Handlowa w Warszawie jest jednym z partnerów instytucjonalnych w międzynarodowym projekcie edukacyjnym pt. „Advanced learning and inclusive environment for higher education through greater knowledge and understanding of migration (ALIEN)” realizowanym w ramach Programu UE Erasmus+. Liderem projektu jest Polsko-Japońska Akademia Technik Komputerowych (PJATK), a wśród partnerów są także Aalto University (Finlandia), University of the West of Scotland (Wielka Brytania), Glyndwr University (Wielka Brytania) oraz Innovathens – Technopolis City of Athens (Grecja). Projekt ALIEN ma charakter interdyscyplinarny i dotyczy problematyki migracji, azylu i integracji imigrantów w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Koordynatorem projektu z ramienia SGH jest dr hab. prof. nadzw. SGH Magdalena Proczek (Katedra UE im. Jeana Monneta KES), która kieruje zespołem złożonym z dr Marty Pachockiej i dr. Jana Misiunych (Katedra Studiów Politycznych KES). W projekcie uczestniczą aktywnie studenci SGH, zarówno studiów licencjackich jak i magisterskich: Anna Iwańczuk, Cezary Jaroni, Kacper Radzik, Magdalena Golba, Michał Domagała i Patricia Pater – członkowie SKN Spraw Zagranicznych SGH.

Głównym celem projektu jest poszerzenie wiedzy oraz lepsze zrozumienie procesów migracyjnych dzięki osobistym doświadczeniom. Stosowana w ramach projektu innowacyjna

metoda edukacyjna pozwala łączyć nauczanie problemowe oraz samodzielne poszukiwania i projektowanie, umieszczając człowieka w centrum procesu. Studenci reprezentujący nauki humanistyczne, społeczno-ekonomiczne i artystyczne pod opieką swoich wykładowców mają za zadanie opracowywać wspólnie materiały, prezentować je oraz dzielić się doświadczeniami i wiedzą, wykorzystując nowoczesne technologie i środki przekazu.

Jednym z głównych działań trzyletniego projektu ALIEN są międzynarodowe warsztaty edukacyjne dla studentów z partnerskich ośrodków, które będą cyklicznie organizowane w poszczególnych miastach europejskich. Pierwsze warsztaty tzw. „Living Lab” odbyły się w dniach 5–9.12.2016 r. w Centrum Innovathens w Atenach. W ramach warsztatów dr Marta Pachocka przeprowadziła zajęcia pt. „Introductory interactive session on migration in the EU context” dla uczestników – studentów i ich wykładowców. Tematyka warsztatów koncentrowała się na problematyce migracji, azylu i integracji w UE, z uwzględnieniem wymiaru ekonomicznego.

Pobyt w Atenach obejmował m.in. spotkania z przedstawicielami władz miasta odpowiadającymi za zarządzanie kryzysem migracyjnym i uchodźczym na szczeblu lokalnym. Lefteris Papagiannakis, zastępca prezydenta miasta Ateny ds. migracji, zapoznał uczestników projektu z aktualną sytuacją, a także przedstawił zakres wsparcia oferowanego przez wła-

dze municypalne we współpracy z podmiotami międzynarodowymi, jak UNHCR oraz z licznymi organizacjami pozarządowymi. Wskazał także główne działania podejmowane na rzecz przyjmowania i integracji migrantów z lokalną społecznością.

Podczas pobytu w Grecji uczestnicy projektu spotkali się ze społecznościami migrantów z Afganistanu, Albanii i Sudanu oraz zapoznali się z ich problemami, w tym w obszarze integracji. Istotnym punktem wizyty w Atenach była wizyta studyjna w ośrodku dla uchodźców Eleonas. Na miejscu przebywa obecnie ok. 2000 osób, które oczekują na rozpatrzenie wniosków o azyl. Ważną część projektu stanowiły spotkania z lokalnymi NGOs działającymi na rzecz migrantów i uchodźców. Uczestnicy spotkali się z przedstawicielami Greek Forum of Migrants oraz Greek Forum of Refugees, organizacjami zrzeszającymi pomniejszych społeczności. Dzięki temu studenci mieli możliwość poznania poglądów migrantów na politykę integracji prowadzoną przez władze greckie. Ważnym punktem spotkań była wizyta w organizacji Solidarity Now. Przy współpracy z UNHCR i UE wprowadziła ona program, w ramach którego 800 uchodźcom czekającym na relokację do innego państwa europejskiego zapewniono tymczasowy pobyt w domach greckich rodzin i w hotelach.

Jednym z najcenniejszych doświadczeń zdobytych podczas warsztatów była wizyta w ośrodku dla uchodźców, gdzie studenci mogli osobiście porozmawiać z mieszkającymi tam ludźmi oraz zobaczyć ich warunki życia codziennego. Uchodźcy, pochodzący z kilkunastu państw, opowiedzieli o swojej historii, trudnościach z jakimi musieli się zmierzyć, a także swojej obecnej sytuacji oraz nadziejach na przyszłość. Wizyty studyjne i bezpośredni kontakt z uchodźcami dały studentom możliwość uzyskania osobistego doświadczenia i głębszego zrozumienia tematyki migracji.

W samym Centrum Innovathens studenci i wykładowcy uczestniczyli w spotkaniach z przedstawicielami Amnesty International i Oxfam. Centrum służyło również jako miejsce pracy dla zespołów. Finałnym celem warsztatów było zebranie wywiadów przeprowadzonych w terenie i skonfrontowanie ich z danymi dotyczącymi migracji. Następnie, z pomocą studentów kierunków artystycznych stworzono krótkie prezentacje podsumowujące wyniki badań.

Anna Iwańczuk, Cezary Jaroni, Kacper Radzik, Magdalena Golba, Michał Domagała, Patricia Pater, Marta Pachocka, Jan Misiuna

EUMIGRO Jean Monnet Module

Projekt Jean Monnet Module EUMIGRO w SGH – Program Erasmus+

EUMIGRO – „Jean Monnet Module on the European Union and the Contemporary International Migration – an Interdisciplinary Approach” to projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Programu Erasmus+, którym w latach 2016–2019 kieruje dr Marta Pachocka z Katedry Studiów Politycznych KES.

Tematyka projektu dotyczy sytuacji w Unii Europejskiej i w jej państwach członkowskich w obliczu współczesnych procesów migracyjnych, a także prowadzonych polityk sektorowych – (i)migracyjnej i integracyjnej – na poziomie krajowym i unijnym. Uzupełnieniem jej jest kwestia uchodźstwa i azylu. W ostatnich latach zainteresowanie migracjami międzynarodowymi, ich uwarunkowaniami, przebiegiem i konsekwencjami stale wzrasta w związku z nasilającymi się kryzysami w basenie Morza Śródziemnego – migracyjnym i uchodźczym. Zarówno ich przyczyny, jak i skutki są wielowymiarowe – obserwujemy je na płaszczyznach społecznej, ekonomicznej, politycznej, kulturowej i instytucjonalnej. Koniecznością jest więc pogłębiona refleksja naukowa połączona ze wzmoczoną aktywnością dydaktyczną i badawczą, których celem jest zapewnienie społeczeństwu europejskiemu – a zwłaszcza młodym ludziom – rzetelnej wiedzy w miejsce dominujących i często wprowadzających w błąd przekazów medialnych i dyskusji politycznych.

Głównym celem projektu EUMIGRO jest promowanie badań nad migracjami i azylem w Europie i Unii Europejskiej, a także poszerzenie oferty dydaktycznej SGH o nowe przedmioty, które w sposób całościowy, innowacyjny i wielowymiarowy ujmują tę aktualną i ważną problematykę. Pozostałe cele projektu EUMIGRO, odnoszące się do Działań Jean Monnet Programu Erasmus+ są następujące:

- wyposażenie studentów i młodych specjalistów w wiedzę na tematy związane z Unią Europejską, mające znaczenie dla ich życia akademickiego i zawodowego, oraz zwiększenie ich kompetencji obywatelskich,
- upowszechnianie i różnicowanie przedmiotów związanych z UE w programach nauczania proponowanych przez instytucje szkolnictwa wyższego.

Z kolei cele projektu EUMIGRO wpisujące się w założenia Modułów Jean Monnet przedstawiają się następująco:

- propagowanie badań i pierwszych doświadczeń w zakresie nauczania młodych badaczy, naukowców oraz specjalistów w dziedzinie Unii Europejskiej,
- promowanie publikacji i rozpowszechnianie wyników akademickich badań naukowych,
- prowadzenie dostosowanych do potrzeb zajęć na temat określonych zagadnień związanych z UE, istotnych dla absolwentów z punktu widzenia ich życia zawodowego.

W ramach projektu EUMIGRO zaplanowano różne działania, w tym: zajęcia dydaktyczne i seminaria dyplomowe dla studentów, badania, wydarzenia naukowe i określone twarde efekty w postaci publikacji naukowych, referatów konferencyjnych czy materiałów dydaktycznych.

Autorskie przedmioty na temat migracji w ofercie dydaktycznej SGH

Zgodnie z założeniami projektu EUMIGRO w roku akademickim 2016/2017 do oferty dydaktycznej SGH wprowadzono dwa nowe, autorskie przedmioty dr Marty Pachockiej w językach polskim i angielskim, dotyczące problematyki migracji międzynarodowych i polityki imigracyjnej w Unii Europejskiej i jej państwach członkowskich. Przedmioty te są przedmiotami wolnego wyboru dla studentów studiów licencjackich SGH, ale wszyscy zainteresowani studenci mogą uczestniczyć w nich jako wolni słuchacze (maksymalna liczba uczestników zajęć to 25–30 osób z uwagi na interaktywne formy prowadzenia zajęć).

Zapraszamy do zapoznania się z ofertą i zapisywania się podczas najbliższej tury wyborów przedmiotów w Wirtualnym Dziekanacie:

- Europa a migracje międzynarodowe: perspektywa interdyscyplinarna (sygn. 138010-1356),
- Imigracja i polityka imigracyjna w państwach członkowskich Unii Europejskiej (sygn. 138020-1356),
- Europe and international migration: an interdisciplinary perspective (sygn. 138011-1356),
- Immigration situation and immigration policy in the EU member states (sygn. 138021-1356).

Seminaria dyplomowe

Okazją do pogłębiania wiedzy w obszarze migracji są tematyczne seminaria dyplomowe w formie warsztatów dla studentów studiów licencjackich i magisterskich SGH, odbywające się dwa razy w semestrze. Oferta obejmuje:

- seminarium licencjackie (sygn. 191701-1356),
- seminarium magisterskie (sygn. 291701-1356).

Charakterystyka seminarium:

- seminarium dyplomowe ma formę wspólnych warsztatów dla studentów studiów licencjackich i magisterskich,
  - w każdym semestrze odbywają się dwa spotkania obowiązkowe w wybranym dniu roboczym w godz. 17.10–19.00,
  - seminarium ma formułę warsztatów otwartych również dla innych zainteresowanych studentów SGH i spoza SGH, którzy chcieliby skorzystać z przekazywanej wiedzy, uczestniczyć w dyskusjach i rozwijać warsztat w zakresie pisania prac naukowych,
  - w wybranych spotkaniach uczestniczą jako dyskutanci zaproszeni goście (doktoranci, doktorzy, specjaliści w różnych obszarach, np. z UNGC, UNHCR, UW, itp.),
  - promotor utrzymuje stały kontakt indywidualny z każdym studentem w zależności od jego potrzeb (spotkania, komunikacja mailowa, skype, telefon, itp.),
  - indywidualna ścieżka pracy jest oferowana dla studentów wyjeżdżających na wymianę lub pracujących za granicą.
- Zakres spotkań obowiązkowych w SGH obejmuje m.in.:
- omówienie wymogów formalnych pracy dyplomowej w SGH,
  - wybór problematyki pracy,
  - sformułowanie tytułu, celu, tezy i pytań badawczych,

- wybór metod badawczych,
  - dyskusję nad bibliografią,
  - dyskusję nad koncepcją i strukturą pracy,
  - dyskusję nad fragmentami pracy przy udziale zaproszonych gości w roli dyskutantów,
  - przygotowanie się do obrony pracy przed komisją egzaminacyjną,
  - rozwinięcie umiejętności analitycznych i autoprezentacji.
- Metody pracy podczas spotkań mają charakter interaktywny:
- prezentacje multimedialne,
  - studia przypadku,
  - dyskusje,
  - praca ze źródłami (np. analiza dokumentów prawnych, danych statystycznych).

Zainteresowania studentów i proponowana tematyka prac dyplomowych powinny wpisywać się w następujące zagadnienia (oczywiście mile widziane są też inne tematy, w granicach kompetencji wykładowcy):

1. integracja europejska, Unia Europejska w stosunkach międzynarodowych, wybrane polityki UE,
2. przemiany społeczno-demograficzne w Europie/UE i ich konsekwencje, sytuacja demograficzna Europy/UE,
3. Europa/UE a migracje międzynarodowe i ochrona międzynarodowa,
4. polityka UE w dziedzinie migracji i azylu, polityki migracyjne i integracyjne w wybranych państwach członkowskich UE,
5. integracja imigrantów i obcokrajowców w wybranych państwach członkowskich UE, ze szczególnym uwzględnieniem Polski i Francji,
6. gospodarka europejska, stosunki zewnętrzne UE, gospodarka światowa, globalizacja, organizacje międzynarodowe, globalne dobra publiczne,
7. międzynarodowa pozycja Francji, polityka zagraniczna Francji,
8. szkolnictwo wyższe w UE, edukacja a rynek pracy,
9. współczesne mocarstwa i potęga (siła) państwa.

Konferencje EUMIGRO

Ważną częścią projektu jest cykl trzech corocznych konferencji naukowych wpisujących się w temat: „Unia Europejska w obliczu kryzysów migracyjnego i uchodźczego – perspektywa wielopoziomowa”, które zostaną zorganizowane w formie debat panelowych w SGH w latach 2016–2019. W celu rozwijania współpracy SGH jako głównego organizatora cyklu konferencji z innymi podmiotami, do współorganizacji poszczególnych debat będą zapraszane m.in. wybrane uczelnie, stowarzyszenia naukowe, organizacje pozarządowe, a także biura, przedstawicielstwa i agencje organizacji międzynarodowych, w tym Unii Europejskiej. Cykl debat ma przyczynić się do podjęcia otwartej i inspirującej dyskusji o aktualnych wyzwaniach w obszarze migracji i azylu w Europie, a także do refleksji na temat przyszłości UE i jej państw członkowskich.

I Ogólnopolska Konferencja Naukowa EUMIGRO „Europa a migracje międzynarodowe – na rozdrożu?” odbyła się 11 stycznia 2017 r. w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Zapraszamy do lektury sprawozdania na strony 28–29.

Współpraca

Projekt EUMIGRO ma charakter międzysektorowy i interdyscyplinarny. Z jednej strony zakłada on włączanie w poszczególne działania projektowe przedstawicieli środowisk zajmujących się problematyką migracji i azylu w Europie, Unii Europejskiej i Polsce, a z drugiej strony zainteresowanie tymi zagadnieniami nowej grupy odbiorców. W związku z tym w ramach projektu podejmowana jest współpraca z różnymi podmiotami i ich przedstawicielami, koordynatorami innych projektów, a także indywidualnymi badaczami i ekspertami. Propozycja współpracy jest kierowana m.in. do ośrodków akademickich i naukowo-badawczych, agencji Unii Europejskiej, przedstawicielstw wybranych organizacji międzynarodowych, instytucji administracji publicznej, stowarzyszeń i towarzystw naukowych, NGOs-ów i think tanków, wydawnictw i mediów. Współpraca ma przede wszystkim charakter merytoryczny, informacyjny i promocyjny. Może przyjmować m.in. formę:

- współorganizacji trzech corocznych konferencji EUMIGRO i innych wydarzeń naukowych (konferencji, seminariów, debat, itp.),
- udziału w zajęciach dydaktycznych i seminariach dyplomowych dla studentów SGH w roli zaproszonych gości,
- współorganizacji wykładów otwartych i wizyt studyjnych,
- wspólnego rozwijania dobrych praktyk,
- przygotowywania wspólnych publikacji naukowych i wystąpień na konferencje,
- prowadzenia wspólnych działań promocyjnych i informacyjnych.

Dotychczas wśród tak rozumianych partnerów projektu znajdują się m.in.

- Centrum Doskonałości Jeana Monneta SGH,
  - Centrum Europejskie Uniwersytetu Warszawskiego,
  - Centre for Research in Psychology, Behaviour and Achievement, Coventry University,
  - ECSA-Moldova,
  - Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex),
  - Europejska Akademia Dyplomacji,
  - Inicjatywa Sekretarza Generalnego ONZ – Global Compact Poland,
  - Institute of International Relations of Moldova,
  - Instytut Europy Środkowo-Wschodniej,
  - Moduł Jean Monnet EUIncSo (Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim),
  - Moduł Jean Monnet EU-Russia-Eastern Partnership (Szkola Główna Handlowa w Warszawie),
  - Ośrodek Badań Integracji Europejskiej Uniwersytetu Gdańskiego,
  - Polskie Stowarzyszenie Badań Wspólnoty Europejskiej,
  - Stowarzyszenie Interwencji Prawnej,
  - Studenckie Koło Naukowe Spraw Zagranicznych SGH.
- Zapraszamy do współpracy!

Więcej informacji: EUMIGRO [<http://eumigro.eu/pl>], Facebook: [<https://www.facebook.com/eumigro/>], Twitter: [<https://twitter.com/EUMIGRO>].

Stypendysta Fulbrighta współpracownikiem w Zakładzie Wspomagania i Analizy Decyzji

Zakład Wspomagania i Analizy Decyzji pozyskał nowego wybitnego współpracownika. W okresie od stycznia do czerwca 2017 roku prof. Maciek Nowak z Loyola University, Chicago, beneficjent stypendium Fulbrighta będzie prowadził z nami, we współpracy z polskimi firmami, projekty dotyczące wspomagania decyzji zarządczych oraz będzie brał udział w naszych cotygodniowych seminariach.

Prof. Maciek Nowak jest pracownikiem Loyola University, Quinlan School of Business. Uczelnia ta została założona w 1870 roku i jest podobnej wielkości co Szkoła Główna Handlowa. Wykłada w niej 800 nauczycieli akademickich, a studiuje 15 000 studentów. Szkoła ta jest szczególnie znana ze swojego programu licencjackiego w zakresie systemów informacyjnych (15 pozycja w USA) oraz programu magisterskiego w zakresie zarządzania łańcuchem dostaw i logistyki (22 pozycja w USA). Ten ostatni program jest współtworzony przez prof. Nowaka.

Obok badań akademickich prezentowanych w artykułach w liczących się periodykach naukowych, takich jak „Transportation Science”, „European Journal of Operational Research”, „Computers & OR, Journal of Transportation Management”, profesor Nowak prowadzi także prace wdrożeniowe w zakresie optymalizacji rzeczywistych procesów logistycznych. Jego biznesowymi partnerami były działy tak renomowanych firm jak Federal Express czy United Parcel Service. Profesor Nowak jest cenionym ekspertem realizującym projekty dla Federalnej Administracji Autostrad (Federal Highway Administration), Departamentu Transportu USA (U.S. Department of Transportation) i Departamentu Stanu USA (U.S. State Department).

Profesor M. Nowak jest rozpoznawalnym autorytetem środowiskowym. Wyrazem tego uznania jest powierzenie mu funkcji prezydenta INFORMS Transportation Science & Logistics Society, sekcji największej międzynarodowej organizacji zrzeszającej ekspertów w zakresie badań operacyjnych i nauk o zarządzaniu. Stowarzyszenie INFORMS (The Institute for Operations Research and the Management Sciences) działa od 1952 roku i jest największym w świecie stowarzyszeniem profesjonalistów w dziedzinie badań operacyjnych, wspomagania i analizy decyzji.

Prof. Nowaka poznałem kilka lat temu w trakcie współpracy we władzach Institute for Operations Research and the Ma-

agement Sciences. Szybko zorientowaliśmy się, że możemy rozszerzyć naszą współpracę również na grunt naukowy. Wyniki pracowników Zakładu Wspomagania i Analizy Decyzji dotyczące metod optymalizacji i symulacji procesów gospodarczych publikowane w międzynarodowych czasopismach naukowych okazały się tu kluczowe. Okazuje się bowiem, że algorytmy analityczne opracowane w ZWiAD w naturalny sposób można wykorzystać w badaniach dotyczących efektywności procesów transportowych i logistycznych, którymi aktualnie zajmuje się profesor Nowak. W efekcie dostrzegł możliwość interesującej współpracy i zdecydował się na staż badawczy w naszej uczelni. A umożliwiła to Fundacja Fulbrighta, skutecznie wspierająca także obiecującą współpracę uczonych amerykańskich z polskimi.

Obecnie, wraz z profesorem Nowakiem, tworzymy w Zakładzie Wspomagania i Analizy Decyzji modele matematyczne wspierające podejmowanie decyzji taktycznych i strategicznych przez operatorów logistycznych. W czerwcu 2017 r. odbędzie się w SGH organizowany przez nas międzynarodowy warsztat dotyczący tej problematyki, w którym weźmie udział kilkudziesięciu czołowych ekspertów z całego świata. Już zapraszamy zainteresowanych.

Osoby zainteresowane nawiązaniem współpracy z prof. Maćkiem Nowakiem podczas jego pobytu w ZWiAD zapraszamy do kontaktu. Został cały semestr!

Bogumił Kamiński

Jan Misiuna
**PIENIĄDZE
I KAMPANIE WYBORCZE
W STANACH ZJEDNOCZONYCH**

**PIENIĄDZE I KAMPANIE WYBORCZE
W STANACH ZJEDNOCZONYCH**

Jan Misiuna

Jest to pierwsza w Polsce praca ujmująca całościowo i wieloaspektowo kwestię finansowania federalnych kampanii wyborczych w Stanach Zjednoczonych Ameryki. Przez wieloaspektowość rozumiem interdyscyplinarny charakter pracy. Autor swobodnie i ze znanstwem porusza się w obszarze prawnych aspektów finansowania kampanii federalnych, zwłaszcza prezydenckich, aspektów historycznej ewolucji kosztów i regulacji prawnych wyborów federalnych, aspektów czysto finansowych i w zakresie interpretacji zdarzeń w ujęciu nauk politologicznych. (...) Bogactwo źródeł dokumentujących argumentację autora czyni z pracy opracowanie o charakterze naukowym.

prof. Bazyli Samojlik (fragment recenzji)

CEMS Annual Events 2016

Kolejny rok za nami, a wraz z nim coroczne spotkanie w ramach aliansu CEMS i uroczysta graduacja, czyli CEMS Annual Events 2016. CEMS Annual Events (AE) to parę dni intensywnych spotkań i obrad, formalnych jak i nieformalnych, na wielu szczeblach organizacji, od przedstawicieli uczelni poprzez partnerów korporacyjnych do studentów, oraz wspaniała gala wręczania dyplomów absolwentom programu CEMS MIM. Program CEMS Master's in International Management jest prowadzony przez CEMS – alians strategiczny 30 czołowych uczelni ekonomicznych na świecie, 73 partnerów korporacyjnych oraz 7 partnerów społecznych (NGOs).

W tym roku CEMS Annual Events odbyły się w Sztokholmie i zostały zorganizowane przez Stockholm School of Economics (SSE). Zgodnie z misją CEMS, SSE przygotowując CEMS Annual Events postawiła sobie za cel wspieranie zrównoważonego rozwoju w zakresie dbania o środowisko naturalne i zarządzania odpadami. Przełożyło się to m.in. na takie działania jak zapewnienie ogólnie dostępnych gadżetów na zasadzie kto czego potrzebuje, a nie w formie tradycyjnych pakietów; przygotowanie jedzenia z produktów sezonowych i wyprodukowanych lokalnie, zastąpienie wody w butelkach wodą z kranu, zachęcenie do korzystania z transportu publicznego lub pieszych spacerów z przewodnikiem. Program CEMS Annual Events był bardzo

bogato wypełniony interesującymi i różnorodnymi sesjami dotyczącymi zarządzania aliansem, programu CEM MIM, komunikacji, kwestii językowych, a także spotkaniami zarządów studentów i alumni CEMS. SGH reprezentowana była przez JM Rektora prof. Marka Rockiego (członka CEMS Strategic Board), prorektora ds. współpracy z zagranicą prof. Jacka Prokopa (członka CEMS Executive Board), dyrektora akademickiego CEMS prof. Mirosława Jarosińskiego, menedżera programowego CEMS w SGH mgr. Grzegorza Augustyniaka, lektorkę SGH mgr Annę Glińską i menedżera ds. relacji korporacyjnych CEMS w SGH mgr Anetę Szydłowską.

W ramach Annual Events 2016 odbyły się następujące sesje:

1. CEMS Executive Board (SGH reprezentował prof. Jacek Prokop)

Podczas szeregu posiedzeń Zarządu CEMS (Executive Board) omówiono kluczowe dane statystyczne o studentach oraz przedyskutowano wyniki badań ankietowych na temat zatrudnienia absolwentów programu CEMS MIM. Ważnym przedmiotem dyskusji było utworzenie czterech grup programowych (Communities of Curriculum Practice – CCP): 1) strategii globalnej, 2) praktyki zarządzania globalnego, 3) odpowiedzialnej edukacji menedżerskiej oraz 4) innowacyjnych metod nauczania. Powstały one w miejsce dotychczasowych jedenastu grup przed-

miotowych (Faculty Groups). Będzie to oznaczało nieco inne funkcjonowanie sieci wykładowców aktywnych w programie CEMS MIM. Ważnym testem będzie pierwsze posiedzenie nowo powstałych grup programowych, które planowane jest na ostatni tydzień kwietnia 2017 r. Kolejnym przedmiotem dyskusji podczas posiedzenia Zarządu była strategia zaangażowania absolwentów programu CEMS MIM do stałego podnoszenia jakości kształcenia oraz do działań promocyjnych.

Komitet Finansowy przedstawił wstępne propozycje rozwiązań mających na celu zapewnienie stabilności finansowej stowarzyszenia CEMS. Natomiast Komitet Marketingowy zwrócił uwagę na niewystarczające działania promocyjne i zaproponował działania mające na celu poprawę rozpoznawalności marki CEMS.

Członkowie zarządu omówili także działalność partnerów korporacyjnych oraz zagłosowali za przyjęciem dwóch nowych firm do grona członków CEMS: 1) CITIC Bank oraz 2) Hyundai Motor Company. Tematem rozmów była też kwestia dotychczasowych i nowych partnerów społecznych (organizacji typu non-profit). Do grona członków CEMS przyjęto dwie nowe organizacje: 1) Kiron Open Higher Education oraz 2) The Global Alliance for Banking on Values. Ważnym punktem obrad była też kwestia rozszerzania stowarzyszenia CEMS o kraje pozaeuropejskie, a w szczególno-

ści USA oraz kraje Afryki. W dobie globalizacji, stowarzyszenie CEMS będzie dalej rozszerzać swoją sieć poza Europę.

Z funkcjonowaniem Zarządu wiąże się działalność sześciu komisji. W 2016 r. roku wygłosiło wiele mandatów i konieczne było obsadzenie powstałych wakatów. W głosowaniu, prorektor J. Prokop został wybrany do Komisji Finansów (Finance Committee) oraz do Komisji Globalizacji i Członkostwa (Globalisation and Membership Committee).

2. Academic Directors (SGH reprezentował prof. Mirosław Jarośński)

W trakcie 2-dniowego spotkania dyrektorów akademickich CEMS dyskutowano m.in. nad projektami tzw. *blended learning* w ramach niektórych obowiązkowych zajęć CEMS: Business Communication Skills Seminar, Business Projects i Strategy Course. Omawiano również sposoby prowadzenia przedmiotów Global Management Practice i Responsible Global Leadership Seminar prowadzonych we wszystkich uczelniach CEMS. Ważnym elementem dyskusji dyrektorów akademickich CEMS było wspomnienie już wcześniej przekształcenie grup przedmiotowych (Faculty Groups) w cztery grupy programowe określone jako Communities of Curriculum Practice. Między innymi rozstrzygnięto w głosowaniu, że czwarta grupa zajmująca się innowacyjnymi metodami nauczania w najbliższym okresie będzie zajmować się tematem Big Data Analytics. Konferencja inicjująca nowy format grup ma się odbyć w Pradze już 26 kwietnia 2017 r. Jednakże w trakcie spotkania poświęcono najwięcej czasu na dyskusję nad znaczeniem Komitetu Akademickiego CEMS, którego głównymi członkami są dyrektorzy akademicki CEMS z poszczególnych szkół, w strukturze Aliansu CEMS.

Na koniec spotkania Roland Siegers (CEMS Executive Director) podziękował prof. Dorte Salskov-Iversen z Copenhagen Business School za wieloletnią pracę w Komitecie Akademickim najpierw jako dyrektor akademicki, a później jako przedstawiciel Executive Board i przewodnicząca Komitetu. W imieniu dyrektorów akademickich podziękowania złożył najdłużej urzędujący członek komitetu prof. Rene Olie – dyrektor akademicki z Rotterdam School of Management, po czym prof. Dorte Salskov-Iversen otrzymała owację na stojąco od

wszystkich obecnych na sali. Stanowisko przewodniczącego komitetu objął od tego momentu prof. John Shields z University of Sydney Business School, który obiecał godnie zastąpić poprzedniczkę na tym stanowisku.

3. Program Managers (z SGH uczestniczył Grzegorz Augustyniak)

Podczas spotkania menedżerów programu CEMS, najważniejsze kwestie dotyczyły kolejnych zmian w zasadach, spraw związanych z przygotowaniem studentów do graduacji oraz cyfryzacji podstawowych dokumentów programu, poprawy funkcjonowania współpracy z partnerami korporacyjnymi, itp. Poruszano także tematy organizacyjne związane z realizacją niektórych elementów programu CEMS, organizacji uroczystości wręczenia dyplomów oraz przygotowań do kolejnego spotkania menedżerów.

Najważniejsze ustalenia i decyzje to:

- omówiono zmiany w przygotowaniu studentów do Career Forum,
- ustalono terminarz przygotowań do graduacji studentów w 2017 roku (Sydney) uwzględniając specyfikę miejsca (daleko, drogo, konieczność uzyskania wizy, rozpoczęcie AE od graduacji (wyjątkowo),
- potwierdzono, iż kolejne spotkanie menedżerów odbędzie się w Uniwersytecie Bocconi w dniach 12–16 czerwca przyszłego roku i będzie ono połączone z CEMS Benchmarking Meeting,
- zapoznano się ze wstępnym kalendarzem AE na kolejne lata – SGH jest przewidziana na rok 2030 (SGH gościła partnerów CEMS w 2005 r.), a graduacja poza Europą raz na 3 lata.

4. Communication Directors (z SGH uczestniczyła Aneta Szydłowska)

Na corocznych spotkaniach Communication Directors zostały poruszone takie kwestie jak: udział uczelni w rankingach i akredytacjach oraz korzyści i zagrożenia z nimi związane; film jako forma komunikacji z otoczeniem; wykorzystanie neuromarketingu do działania marketingowego na uczelniach, wykorzystanie możliwości mózgu do znalezienia wyznacznika/wyróżnika uczelni spośród innych. Na zakończenie odbył się panel z przedstawicielami mediów pokazujący podejście mediów do wiedzy i uczelni, a w obecnym świecie szybkiego przepływu informacji – ich zapotrzebowania na ekspertów, których uczelnie mogą zapewnić; to wymagający rodzaj współpracy między mediami a uczelniami. Sesja spotkań pokazała różnorodność rozwiązań i możliwości marketingu, ale przede wszystkim jak ważną rolę odgrywa komunikacja na uczelni, z partnerami i w ramach CEMS. Ciekawym wnioskiem było stwierdzenie, że nie zawsze social media mogą zastąpić tradycyjną broszurę, a nie każdy film reklamowy spełnia ostatecznie założony cel.

Podczas spotkania Communication Directors Roland Siegers, CEMS Executive Director, przedstawił najważniejsze działania CEMS w najbliższym okresie. Należą do nich:

- finalizowania wizji CEMS,
- działania zwiększające zaangażowanie alumnów, np. jako ambasadorów CEMS, czy zapewnienie możliwości zmiany kariery dla starszych alumnów,
- udział w rankingu FT w 2017 – zmiana kryterium (umiejętności międzynarodowe) może spowodować spadek w rankingu z 97% (2015) do 75%,

- udział w nowym rankingu The Economist (zbieranie danych w styczniu, opublikowanie wyników w kwietniu),
- przyjęcie (potencjalnie) nowych członków w 2017: Cornel (USA), University of Cape Town (Africa), American University of Taiwan,
- powstanie plan marketingowy dla uczelni – wspólne narzędzie do promowania CEMS'u, położenie nacisku na spójne przesłanie płynące z 30 uczelni.

5. Sesja wspólna menedżerów programowych i dyrektorów ds. komunikacji (uczestniczyli: Grzegorz Augustyniak i Aneta Szydłowska)

Sesja odbyła się w formie warsztatów z obszaru skutecznej strategii komunikowania się z mediami. Krótki wstęp obejmował takie zagadnienia, jak: potrzeby dziennikarzy i ogólny zarys tworzenia interesującej historii do przekazania mediom (m.in. znalezienie puenty – zdania, które dziennikarze mogą użyć). Efektem warsztatu było opowiedzenie historii, na podstawie przekazanych wskazówek, która będzie na tyle ciekawa dla dziennikarza, że będzie chciał ją opublikować.

6. Languages for Business Communication – LBCG

(z SGH uczestniczyła Anna Glińska)

Na corocznym zebraniu tej grupy omawiano kilka istotnych kwestii. Pierwsza, to spełnienie wymagań znajomości trzech języków obcych: języka angielskiego, języka obcego i języka ojczystego. Znajomość języka ojczystego nie jest sprawdzana – studenci składają tzw. „Honour Statement”, w którym oficjalnie oświadczają, jaki język jest ich językiem ojczystym. Okazuje się, że jest coraz więcej przypadków, gdzie Programme Managers mają istotne wątpliwości, czy ten zadeklarowany przez studentów język jest rzeczywiście ich językiem ojczystym. Druga, to wymagany poziom znajomości języka angielskiego, potwierdzony przez międzynarodowe certyfikaty i ewentualne odstępstwa od tej zasady. Wreszcie organizacja Business Communication Skills Seminar – obowiązkowego dla wszystkich studentów programu CEMS i przygotowanie SPOC – Small Private Online Course – z dodatkowymi materiałami. Grupa LBCG zorganizowała również sympozjum o nauczaniu języków obcych. Omawiano zmiany wymagań dotyczących poziomu znajomości języków obcych wśród

absolwentów programu CEMS, prezentacji kursów Business Communication w różnych szkołach. Rozmawialiśmy też o ankiecie przeprowadzonej wśród corporate partners uniwersytetu NOVA (Portugalia) na temat umiejętności językowych wymaganych od absolwentów programu przydatnych w biznesie. Ostatnim punktem była prezentacja z HKUST (Hong Kong) na temat kursów Business Communication dla studentów programów CEMS i MBA.

7. CEMS Community Workshop

Spółeczność CEMS (przedstawiciele uczelni, studentów i alumnów) w ramach warsztatów miała okazję poznać realizowane w uczelniach projekty integrujące sztukę z edukacją ekonomiczną, mające na celu zwrócenie większej uwagi na wartość, jak również postawienie społeczeństwa w centrum działań. W części praktycznej chodziło o stworzenie wspólnych projektów łączących sztukę z biznesem, jako elementów poszerzania horyzontów i pokazania innej perspektywy.

W ramach Annual Events odbył się także CEMS Annual Meeting, gdzie podsumowano ostatni rok działalności aliansu CEMS przez zarząd, studentów oraz alumnów. Przedstawiono zmiany w statucie, zatwierdzono budżet, uzupełniono skład ciał wykonawczych CEMS, interesujące projekty 2016 oraz nowych członków aliansu: 11 nowych partnerów korporacyjnych (Bayer, CITIC Bank, Dentsu Aegis, E-ON Inhouse Consulting, Gartner, Hyundai Motor Company, Longshine Technologies, Microsoft, Simon Kucher & Partners, Tsinghua Unigroup and zeb) i 2 partnerów społecznych (Kiron Open Higher Education i The Global Alliance for Banking on Values (GABV).

Oficjalna graduacja odbyła się 3 grudnia w Ericsson Globe i Annexet, gdzie odbywają się takie imprezy jak Eurovizja 2016 czy Mistrzostwa Świata w Hokeju. Dyplomy odebrała rekordowa liczba absolwentów z 2016 r.: 883 (z 1281), w tym 15 z 31 tegorocznych absolwentów SGH, którzy ukończyli program CEMS MIM. W uroczystości udział wzięł JM Rektor prof. Marek Rocki, który wraz z 29 rektorami innych uczelni partnerskich CEMS wręczał dyplomy przybyłym na graduację absolwentom. Po uroczystości, absolwenci i ich rodziny, wraz z reprezentantami pozostałych interesariuszy (w sumie ponad 1700 gości), uczestniczyli w uroczystej kolacji w Ericsson Globe.

Odbierający dyplomy dołączyli do międzynarodowego grona już ponad 12 000 absolwentów programu, wśród których absolwenci SGH, a jest ich już 571, stanowią znaczącą grupę. Absolwenci CEMS tworzą niezwykłą międzynarodową społeczność, a jednocześnie unikatowy zasób organizacji CEMS – The Global Alliance in Management Education.

A za rok CEMS Annual Events – po raz pierwszy w historii aliansu – przenosi się poza Europę, aż za ocean – do Australii. Sydney czeka z niecierpliwością na to wydarzenie i serdecznie zaprasza, szczególnie naszych przyszłych absolwentów! Studenci już się szykują, więc przygotowania na całym świecie ruszyły pełną parą, bo to nie lada wyzwanie dla organizatorów, członków aliansu i studentów CEMS!

*Przygotowała i zredagowała
w imieniu delegacji
Aneta Szydłowska (CPM)*

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie i Warszawski Uniwersytet Medyczny ogłaszają nabór na nowe studia podyplomowe **Executive Master of Business Administration**, wspólnie tworzone przez jedno z najlepszych uczelni w Polsce, skierowane do kadry zarządzającej oraz specjalistów pracujących w ochronie zdrowia. Studia realizowane będą według autorskiego programu przygotowanego przez doświadczonych praktyków i najlepszych pracowników naukowych obydwu uczelni. Zapraszamy do zapoznania się ze szczegółami procesu rekrutacji i programem studiów poprzez stronę internetową.

→ www.sghwummba.wum.edu.pl

Centrum Kształcenia Podyplomowego WUM

ul. Żwirki i Wigury 61
Budynek Rektoratu, pok. 509
02-091 Warszawa

tel.: (22) 57 20 510; (22) 57 20 519
telefaks: (22) 57 20 511
e-mail: ckp@wum.edu.pl

REKRUTACJA TRWA

Postępująca ekonomizacja działań medycznych coraz bardziej wymaga od osób kierujących podmiotami w sektorze ochrony zdrowia gruntownego przygotowania z zakresu ekonomii i zarządzania. Rosnące oczekiwania wobec jakości świadczonych usług, skuteczności opieki zdrowotnej, rozwoju technologii medycznych i gospodarki powodują, iż menedżerowie działający w ochronie zdrowia muszą dostosować metody zarządzania do nowych, coraz bardziej zmiennych warunków.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom i działając na podstawie umowy o współpracy pomiędzy Warszawskim Uniwersytetem Medycznym a Szkołą Główną Handlową w Warszawie uruchomiony został nabór na I edycję wspólnie prowadzonych przez jedno z najlepszych uczelni w kraju studiów w formule Master of Business Administration SGH-WUM MBA w ochronie zdrowia.

Studia te skierowane są do właścicieli małych, średnich i dużych przedsiębiorstw działających w ochronie zdrowia, m.in. niepublicznych i publicznych zakładów opieki zdrowotnej, osób zajmujących stanowiska kierownicze w podmiotach leczniczych i innych jednostkach działających w ochronie zdrowia, w ramach zarządzania ogólnego, a także zarządzania finansami, zasobami ludzkimi, kwestiami administracyjno-technicznymi, pracujących w administracji publicznej w obszarze ochrony zdrowia, m.in. w Ministerstwie Zdrowia, Narodowym Funduszu Zdrowia, Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji, strukturach samorządowych, przedsiębiorstwach medycznych) oraz pracowników firm farmaceutycznych.

Celem studiów jest wykształcenie absolwenta, który potrafi kierować podmiotem funkcjonującym w systemie ochrony zdrowia, rozumiejąc mechanizmy rynkowe właściwe dla tego obszaru, a także posiada niezbędne kompetencje społeczne i rozumie aspekty etyczne związane z tym rynkiem.

Uruchomienie studiów poprzedziła długa i intensywna praca specjalnie powołanej Rady Programowej pod przewodnictwem dr. hab., prof. SGH Mirosława Jarosińskiego, kierownika Podyplomowych Studiów Zarządzania Organizacjami Ochrony Zdrowia. Program i plan studiów stworzony został przez wybitnych specjalistów obydwu uczelni i ekspertów zewnętrznych mających praktyczne doświadczenie w wybranych obszarach nie tylko ochrony zdrowia, ale i ekonomii, finansów, zarządzania czy marketingu. W pracach tych z ramienia SGH brali udział m.in. prof. Gertruda Krystyna Świdorska, prof. Ryszard Rapacki, dr hab., prof. SGH Rafał Mrówka, z ramienia WUM m.in. prof. Bolesław Samoliński, prof. Zbigniew Gaciong, prof. Leszek Pączek, zaś jako ekspert zewnętrzny prof. Krzysztof Opolski. To połączenie doświadczenia w realizacji studiów typu MBA Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie oraz doświadczenia w obszarze ochrony zdrowia Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego stanowi niezwykłą, nigdzie w Polsce niespotykaną

dotąd wartość. Ponadto dobór kadry, w której skład wchodzi najlepsi wykładowcy SGH i WUM uzupełnieni przez ekspertów zewnętrznych, gwarantuje jakość realizacji programu na najwyższym poziomie.

Za postęp prac związanych z przygotowaniem programu i rozpoczęciem rekrutacji odpowiedzialny ze strony WUM jest pracownik Zakładu Zagrożeń Środowiskowych i Alergologii, specjalista zdrowia publicznego, ekonomista mgr Artur Białoszewski, a ze strony SGH dr Michał Jakubczyk, pracownik Zakładu Wspomagania i Analizy Decyzji, prowadzący badania naukowe w obszarze modelowania preferencji dotyczących zdrowia (np. członek International Academy of Health Preference Research) i mający kilkunastoletnie doświadczenie w obszarze ekonomicznych aspektów oceny technologii medycznych.

Więcej informacji o naborze, jak i szczegółowym programie studiów SGH-WUM MBA znaleźć można na stronie [<http://www.sghwummba.wum.edu.pl>].

Kluczowe fakty:

1. Uruchamiany jest pierwszy program w formule MBA skierowany do specjalistów pracujących w ochronie zdrowia przez publiczne uczelnie w Polsce.
2. Jest to pierwszy w Polsce program typu MBA, w którym współorganizatorem jest Uniwersytet Medyczny.
3. Kadre stanowić będą najbardziej doświadczeni w prowadzeniu studiów typu MBA wykładowcy SGH, specjaliści z obszaru ochrony zdrowia, wykładowcy WUM oraz eksperci zewnętrzni.
4. Autorski program studiów wychodzi naprzeciw oczekiwaniom przygotowania menedżerów do pracy do coraz bardziej zmiennych warunków w ochronie zdrowia.

Program studiów SGH-WUM MBA

- 1) Przywództwo i zachowania w organizacji, 2) Zarządzanie strategiczne, 3) Ekonomia menedżerska, 4) Zdrowie publiczne, 5) Statystyka i analiza decyzji, 6) Zarządzanie zasobami ludzkimi, 7) Rachunkowość finansowa, 8) Marketing i komunikacja w ochronie zdrowia, 9) Rachunek kosztów i rachunkowość zarządcza, 10) Nowe technologie w ochronie zdrowia, 11) Zarządzanie projektami, 12) Zarządzanie jakością w ochronie zdrowia, 13) Zarządzanie finansami, 14) Prawne i etyczne aspekty funkcjonowania ochrony zdrowia, 15) Ekonomia ochrony zdrowia (plus Komercyjne ubezpieczenia zdrowotne), 16) Zarządzanie podmiotami leczniczymi, 17) Audyt i kontrola wewnętrzna, 18) Negocjacje, 19) Kontraktowanie świadczeń zdrowotnych, 20) Pozyskiwanie finansowania zewnętrznego przez szpitale, 21) HTA, 22) Prawne i organizacyjne aspekty badań klinicznych, 23) Zarządzanie kryzysowe, 24) Spotkania z ekspertami.

**Artur Białoszewski, Michał Jakubczyk, Biuro Programu
SGH-WUM MBA**

Jubileusz Kwartalnika Nauk o Przedsiębiorstwie

Prof. Roman Sobiecki, prof. Marek Rocki, prof. Grzegorz W. Kołodko

Prof. Roman Sobiecki, Alicja Kołodko, prof. Marek Rocki, prof. Grzegorz W. Kołodko

Prof. Hanna Godlewska-Majkowska, prof. Piotr Wachowiak

Prof. Władysław Szymański, prof. Janusz Kaliński

Prof. Kazimierz Kuciński, dr Marcin Molenda

Uroczystość ukończenia studiów licencjackich i magisterskich w SGH – 10 grudnia 2016 r.

Listy gratulacyjne z rąk Rektora SGH odebrało ponad 250 absolwentów, którzy obronili swe prace w okresie od 1 października 2015 r. do 30 września 2016 r. Dziesięcioro z nich otrzymało dyplomy z wyróżnieniem, zaś trzem osobom wręczono certyfikaty ukończenia specjalizacji międzykierunkowej Polsko-Niemieckiego Forum Akademickiego.

Uroczystość uświetnił Chór SGH. Gościem specjalnym była Agnieszka Accordi-Krawiec – absolwentka SGH, która w 2003 r. ukończyła dwa kierunki: finanse i bankowość oraz zarządzanie i marketing, a obecnie jest partnerem w PwC Polska (Dział Audytu i Doradztwa). Swoją refleksją na temat lat spędzonych w Szkole Głównej Handlowej podzieliła się również Marta Zwierz, która tego dnia odebrała dyplom z wyróżnieniem.

Podczas uroczystości absolwentom towarzyszyli bliscy i przyjaciele, licznie zgromadzeni w auli głównej. Po części oficjalnej był czas na wspólne zdjęcia w togach oraz poczęstunek.

I Ogólnopolska Konferencja Naukowa EUMIGRO

Komentarz do projektu założeń do ustawy 2.0

Nad założeniami do projektu nowej ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*, w skrócie zwanej Ustawą 2.0 pracują 3 zespoły wyłonione w konkursie MNiSzW w ubiegłym roku¹. Są to: (1) zespół pracujący pod przewodnictwem prof. Marka Kwieka z UAM w Poznaniu; (2) zespół pracujący pod przewodnictwem prof. Huberta Izdebskiego z warszawskiego Uniwersytetu SWPS; (3) zespół pracujący pod przewodnictwem dr hab. Arkadiusza Radwana reprezentującego Akademickie Forum Innowacji. W chwili pisania tych komentarzy tylko zespół prof. Kwieka ogłosił drukiem opracowane założenia. Wyniki prac pozostałych zespołów dostępne były w postaci prezentacji przedstawianych na rozmaitych forach dyskusyjnych. Prezentacje, zazwyczaj hasłowe, nie umożliwiają oceny tych koncepcji. Zatem w niniejszym tekście skupię się głównie na propozycjach przedstawionych przez zespół prof. Marka Kwieka, zaś komentarze do następnych opracowań postaram się spisać w miarę ich pojawiania się. Ramy artykułu nie pozwalają na szczegółową analizę tego dokumentu, ale na przedstawienie kilku komentarzy w sprawach zasadniczych i najbardziej dla mnie interesujących.

Opracowanie pn. *Projekt założeń do ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym*² posiada następującą strukturę: po *Przedmowie* następuje *Wprowadzenie*, w którym w 77 punktach przedstawiono syntetycznie proponowane w ustawie rozwiązania. Po nim następuje część II: *Prezentacja modułowa*, zawierająca opis problemów i ich rozwiązań pogrupowanych w działy:

- 1) System szkolnictwa wyższego;
- 2) Ustrój jednostek w systemie szkolnictwa wyższego i zarządzanie nimi;
- 3) System oceny jakości;
- 4) Finanse i mienie jednostek w systemie szkolnictwa wyższego;
- 5) Studia, studenci, doktoranci, absolwenci;
- 6) Model kariery i awansu zawodowego.

W nich znajdują się rozwiązania 30 zbiorów zagadnień, których podjęcie było warunkiem uczestnictwa w konkursie MNiSW.

Opis systemu proponowany przez Zespół prof. Kwieka bazuje na dwu filarach: **doskonałości naukowej** osiągananej przez szeroką i przejrzystą krajową i międzynarodową konkurencję oraz **silnym wsparciu państwa** – z jednej strony finansowym, z drugiej instytucjonalizującym akademicki prestiż w polskiej nauce (wyróżnienia i sformułowania za oryginałem).

W moich komentarzach skupię się przede wszystkim na części I opracowania, zawierającej syntetyczny opis proponowanych rozwiązań, odwołując się do części II tylko tam, gdzie będzie to konieczne. Rozumiem bowiem, że część I stanowi zasadniczą autorską propozycję, zaś część II jest jej rozwinięciem według spisu problematyk zaproponowanych przez Ministerstwo. Tam, gdzie będzie to potrzebne wspomnę także poglądami prof. Kwieka wyrażonymi na jego ubiegłorocznym spotkaniu z Senatem SGH, w którym miałam możliwość uczestniczyć.

Przyzwyczajona jestem do schematu prezentacji strategii działania, zwłaszcza reformatorskiej, w której proponowane rozwiązania poprzedzone są diagnozą stanu wyjściowego, spisem podstawowych celów reformy, listą problemów do rozwiązania i proponowanych metod zmierzania się z nimi,

czasem mapą drogową działań, oceną realności przyjętych rozwiązań, itd. W Założeniach takiego schematu postępowania nie znajdziemy. Dokument od początku jest zbiorem przepłatających się dywagacji łączących się w całość założeń do nowego systemu w mało uporządkowany sposób. Pomimo deklaracji dotyczących poszczególnych „logik”, nie mogłam znaleźć konsekwentnego ciągu założeń, tez i argumentacji. Styl prezentacji jest raczej „dekonstruktywistyczny” – co widoczne jest nawet w warstwie słownej – patrz np. „architektonika zróżnicowanego systemu” i wyraźnie jako taki zamierzony. Ma to swoje zalety, ale ma i wady.

Zalety, to swoboda kreacji rozwiązań, możliwość stawiania radykalnych i inspirujących tez. Wady, to przede wszystkim przemieszanie poziomów refleksji: wartości autotelicznych i konsekwentnych, wymiaru aksjologicznego i operacyjnego systemu szkolnictwa wyższego, celów i narzędzi, które jest stale obecne w opracowaniu. Rozumiem, że np. wspomniane jako drugi filar „wsparcie państwa” powinno tu być narzędziem, a nie celem. Także stwierdzenia w rodzaju „najważniejszy dla reform jest ich wymiar finansowy” pokazują to zmieszanie – najważniejsze jednak powinny być cele i wartości, które reformom przyświecają, zaś finansowanie jest narzędziem jego osiągania. Wartości i cele reformy w opracowaniu zarysowane są dość skromnie. Uzasadnieniem wskazywanym *explicite* jako najważniejsze jest lepsza pozycja polskich uczelni w rankingu szanghajskim i innych rankingach. Pytanie: po co doskonałość badawcza i czy jest to najważniejsza potrzeba polskiego szkolnictwa wyższego i szerzej – polskiego społeczeństwa – nie znajduje w Założeniach jasnej odpowiedzi.

Propozycja zawarta w „Założeniach” jest naprawdę reformatorska, choć jednostronnie koncentrująca się na systemie badań naukowych i ich finansowania, traktując pozostałe elementy szkolnictwa wyższego jako wtórne. Podzielał wyrażaną w różnych miejscach dokumentu negatywną opinię o obecnym stanie nauki polskiej i rozumiem potrzebę jej wywyższenia do poziomu światowego. Akceptuję proponowane w opracowaniu zasady dystrybucji i konkurencji o środki na badania – zapewne jestem tu nawet bardziej radykalna niż autorzy. Jednakże moje wątpliwości budzi realność uruchomienia zapowiadanej szerokiej, przejrzystej i radykalnej konkurencji o środki na badania, przy jednoczesnej bardzo krytycznej (i słusznej, moim zdaniem) opinii o stanie polskiego środowiska akademickiego, w tym przede wszystkim o upadku etosu, zaangażowania w kondycję nauki, rzetelności w ubieganiu się o środki. Kto zatem miałby tę radykalną reformę przeprowadzić, skoro środowisko zdaje się być do tego niezdolne? Przykładowo: kto miałby zapewnić ocenę jakościową dokonań naukowych (w miejsce ich ilości, jak to jest obecnie) postulowaną w p. 58 „ścieżka kariery zawodowej”? Jakaś siła spoza niego? Wspomniane powyżej silne wsparcie państwa nie może i nie powinno zastąpić aktywności samego środowiska akademickiego, a to, zdaniem samych autorów, do takiego „samoreformowania” nie jest zdolne.

Nie mogę się także zgodzić na to, że doskonałość badań naukowych jest jedynym wyznacznikiem wartości i ważności uczelni, jej jedyną istotną misją. Nie zgadzam się także z propozycją będącą konsekwencją tego założenia: podziałem uczelni na 3 grupy i następstwami tego podziału (w obszarze:

zadania, finansowanie i prestiż uczelni). Wprawdzie w innych miejscach dokumentu znajdziemy deklaracje mówiące o potrzebie wypełniania przez uczelnie pozostałych dwu misji, czyli nauczania i bezpośredniej służby społecznej, jednakże w obliczu zasadniczej idei podziału uczelni stwierdzenia te można uznać albo za czysto słowną deklarację, albo za niezamierzoną niespójność. W mojej opinii fundamentalnym celem działania polskiego szkolnictwa wyższego jest rozwój kapitału ludzkiego w taki sposób, aby stanowić mógł zaplecze dla budowy gospodarki wiedzy i rozwoju społeczeństwa demokratycznego oraz budowy w społeczeństwie poznawczych podstaw dla aplikacji wiedzy zaawansowanej. Doskonałość badań naukowych służy realizacji tych celów bezpośrednio i pośrednio, ale jest służebna, nie samocelowa. Zepchnięcie nauczania do działania wtórnego do badań jest, w mojej opinii, słabością Założeń.

Implicite obecne w założeniach stwierdzenie (wyrażone explicite w trakcie dyskusji na posiedzeniu Senatu SGH), że jakość kształcenia w polskich szkołach wyższych jest dobra, całkowicie nie wytrzymuje próby porównań z rozwiniętymi systemami edukacji w Europie i na świecie. W polskim systemie brakuje zastanowienia nad celami kształcenia, nad powiązaniem ich z istotnymi potrzebami społecznymi związanymi np. z rozwojem kapitału ludzkiego na potrzeby społeczeństwa wiedzy. Nie stosuje się szeroko nowoczesnych metod kształcenia – choćby tych proponowanych w europejskiej agendzie modernizującej kształcenie wyższe. Lifelong learning interpretowany jest w błędny i nieaktualny sposób jako kształcenia ustawiczne; integrowanie osiągnięć zdobytych poza formalnym systemem kształcenia w obszar programów uczelni idzie opornie i jest ograniczone niedoskonałymi przepisami prawa. Brakuje systemowych regulatorów zabezpieczających jakość w warunkach umasowionego kształcenia na poziomie wyższym w rodzaju „krótkiego cyklu” (lub, jak kto woli – 5 poziomu ram kwalifikacji) i innych. O tych sprawach, o potrzebie, możliwości i metodach wprowadzenia ich rozwiązań nie znajdziemy w Założeniach dyskusji.

Proponowane w Założeniach zmiany w systemie zapewniania jakości bazują na stwierdzeniu, że obecna działalność PKA ma zasadniczo kontrolny charakter (zgodność z zapisami prawa) i powinna być zmodyfikowana w stronę doskonalenia jakości. Funkcje kontrolne powinno przejąć Ministerstwo, zaś PKA powinna się sprofesjonalizować. Z tymi stwierdzeniami fundamentalnie się zgadzam, są one m. in. wynikami prac zespołu RGNiSzW z ubiegłego roku. Jednakże trudno się zgodzić z propozycją, aby PKA przygotowywała dla uczelni minima programowe dla kierunków studiów, zaś wszystkie uczelnie (także autonomiczne) musiały aplikować o ich otwarcie (preakredytacja). W tym przypadku „silne wsparcie państwa” oznacza, jak rozumiem, ograniczenie autonomii programowej uczelni, choć deklaracje o zwiększeniu autonomii znajdziemy w wielu miejscach założeń. Postulowana zmiana statusu Krajowych Ram Kwalifikacji dających, w tym kontekście, większą swobodę projektowania programów studiów na co najwyżej opcjonalny (a w optymalnym wariancie ich zniesienie) jest krokiem wstecz, jeśli idzie o swobodę kształcenia. Nota bene, oznaczałaby także złamanie zasad uczestnictwa Polski w Procesie Bolońskim i odwołanie referencji Polskiej Ramy Kwalifikacji do Ramy Europejskiej i znaczną izolację polskiego szkolnictwa wyższego od systemów europejskich. Z tego, jak sądzę, autorzy Założeń nie zdają sobie sprawy, jak również z międzynarodowych konsekwencji takiego kroku.

Nie mogę też się zgodzić ze sposobem, w jaki jest w Założeniach rozumiana „różnorodność” systemu szkolnictwa wyższego. Podzielam krytykę obecnej stratyfikacji szkół wyższych prowadzącej często do fikcyjnego sprofilowania uczelni. Jednakże niezależnie od tego formalnego podziału spontanicznie i oddolnie ukształtowały się sprofilowania uczelni które, z jednej strony, oddają faktyczne potrzeby ich otoczenia, a z drugiej – dobrze pasują do europejskiego „multi-dimensional transparency tool”, które nie zamyka uczelni w izolowanych w charakterze kuriach, ale inspiruje do określenia własnej tożsamości i wewnętrznego zróżnicowania. Mogą się w nich łączyć centra doskonałości badawczej z jednostkami mającymi bardziej praktyczne – badawcze i dydaktyczne – nachylenie. Jeśli – konieczna i potrzebna – dywersyfikacja polskich uczelni ma zachodzić – to dłużej ponownie mają być one wepchnięte w sztywny schemat trzech typów szkół: „badawczych”, „dydaktyczno-badawczych” i „dydaktycznych” z zafiksowanym sposobem finansowania, i innymi składowymi. A przecież, jak wspomniano, rola społeczna lokalnych uczelni jest niezwykle doniosła dla cywilizacyjnego rozwoju ich środowisk, choć odmienna niż w przypadku uniwersytetów badawczych.

Pomijam w tych komentarzach sprawę wewnętrznego ustroju uczelni, choć z radością witam propozycję likwidacji „departamentalizacji” uczelni, która była źródłem sukcesów SGH w latach 90-tych.

Sprawy drobniejsze: opracowanie zawiera szereg niekonsekwencji, czasem niespójności, które utrudniają zrozumienie intencji autorów. Jeśli są to kwestie redakcyjne, to sprawa jest istotnie drobna; jeśli jednak są to niespójności merytoryczne, to należy zdecydować, które rozwiązanie autorzy wybierają. Podaję przykład: na str. 32 zapisane jest, że ramy kwalifikacji powinny być zniesione, zaś gdzie indziej, że należy zachować i wdrażać wszystkie wytyczne Procesu Bolońskiego (tak, jakby ramy kwalifikacji nie były jego elementem).

Reasumując: Założenia do projektu ustawy PSW przygotowane przez Zespół kierowany przez prof. Kwieka zawierają wiele cennych i inspirujących inicjatyw. W ich lepszym zrozumieniu pomogłaby bardziej systematyczna forma prezentacji, pozwalająca na uniknięcie nieścisłości i dodanie uzasadnień do proponowanych rozwiązań. Założenia są pisane przez zespół reprezentujący uniwersytet badawczy o dobrze ocenianej jakości kształcenia, zapewne aspirujący do miana flagowego. To rozumiałe, że w takim zespole wartością naczelną staje się doskonałość naukowa, natomiast inne misje uczelni są postrzegane jako wtórne do tej pierwszej. Jednakże ten punkt widzenia przeniesiony został na cały system szkolnictwa wyższego i tu mam już wątpliwości, czy słusznie. Na str. 10 mamy zachętę do jasnych decyzji w sprawach strukturalnych systemu szkolnictwa wyższego. Zachęcałabym do szerokiej debaty nad modelem szkolnictwa wyższego w Polsce i formułowania tez dotyczących jego reformy w sposób tradycyjny – rozpoczynający się od wszechstronnej diagnozy, a kończący się na mapie drogowej podjętych działań.

Ewa Chmielecka
Zakład Polityki Edukacyjnej i Naukowej, IGS, KES SGH

¹We wszystkich są osoby z SGH.

²Marek Kwiek z Zespołem, projekt założeń do Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym, UAM, Poznań 2016.

Jubileusz Kwartalnika Nauk o Przedsiębiorstwie

1 grudnia 2016 r. w Czytelni gmachu biblioteki SGH obchodziliśmy uroczystości 10-lecie „Kwartalnika Nauk o Przedsiębiorstwie”. W tym wyjątkowym wydarzeniu udział wzięli przedstawiciele władz uczelnianych z JM Rektorem SGH prof. Markiem Rockim na czele, przedstawiciele polskich i międzynarodowych ośrodków naukowych, pracownicy SGH, autorzy, sympatycy pisma, przedstawiciele Rady Programowej oraz Redakcji Kwartalnika.

Otwierając spotkanie prof. Roman Sobiecki, dziekan KNoP, redaktor naczelny Kwartalnika, przypomniał zebranym, iż dekadę temu, oddając w ręce czytelników pierwszy numer Kwartalnika, ówczesny redaktor naczelny prof. dr hab. Andrzej Herman wskazywał, iż pomysł wydawania tego pisma pojawił się podczas wielu rozmów prowadzonych przez pracowników Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie SGH z przedsiębiorcami – inwestorami, menedżerami i analitykami biznesu oraz studentami i absolwentami. Dziekan Sobiecki podkreślał również, iż redakcja podjęła się wyzwania stworzenia przydatnego i inspirującego intelektualnie pisma, które z jednej strony przybliży teoretyczną wiedzę z zakresu nowoczesnego zarządzania, a z drugiej zaznajamia czytelników z doświadczeniami wybitnych praktyków gospodarczych w jej wdrażaniu.

Podczas uroczystości nagrodzono osoby szczególnie zasłużone dla rozwoju czasopisma oraz najbardziej aktywnych autorów. Przybyli na uroczystość goście mieli również sposobność wysłuchania okolicznościowego wykładu prof. Grzegorza W. Kołodko *Praktyczna teoria, czyli ekonomia dla przyszłości*. Prof. Kołodko w sposób spójny i niezwykle inspirujący przedstawił obraz wyzwań i dylematów stojących przed współczesną nauką ekonomii oraz wskazał wachlarz potencjalnych sposobów ich rozwiązywania. Była to prawdziwa uczta intelektualna.

Tego wieczoru Kolegium Redakcyjne „Kwartalnika Nauk o Przedsiębiorstwie” ogłosiło również konkurs pt. „Przedsiębiorstwo w obliczu aktualnych wyzwań” na wiodący temat numeru Kwartalnika Nauk o Przedsiębiorstwie w 2021 roku, w którym nagradzane będzie najtrafniejsze wskazanie 3 kluczowych dla przedsiębiorstw wyzwań, którym będą stały one czoła w 2021 roku oraz wynikająca z nich propozycja tematu wiodącego „Kwartalnika Nauk o Przedsiębiorstwie”.

Ten szczególnie, jubileuszowy wieczór zakończyło wzniesienie toastu z okazji 10-lecia Kwartalnika.

I Ogólnopolska Konferencja Naukowa EUMIGRO – sprawozdanie

EUMIGRO
Jean Monnet Module

I Ogólnopolska Konferencja Naukowa EUMIGRO

„Europa a migracje międzynarodowe – na rozdrożu?”

11 stycznia 2017 r., godz. 11.30–17.00
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
al. Niepodległości 128, Budynek C, Aula I

11 stycznia 2017 r. w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie odbyła się I Ogólnopolska Konferencja Naukowa EUMIGRO „Europa a migracje międzynarodowe – na rozdrożu?”. Otworzyła ona trzyletni cykl corocznych konferencji naukowych „Unia Europejska w obliczu kryzysów migracyjnego i uchodźczego – perspektywa wielopoziomowa”, które będą organizowane w SGH w latach 2016–2019 w ramach projektu EUMIGRO – „Jean Monnet Module on the European Union and the Contemporary International Migration – an Interdisciplinary Approach” kierowanego przez dr Martę Pachocką przy współfinansowaniu Unii Europejskiej w ramach Programu Erasmus+.

Organizatorem konferencji była Katedra Studiów Politycznych Kolegium Ekonomiczno-Społecznego Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, a wśród partnerów wydarzenia znalazły się takie podmioty jak: Centrum Doskonałości Jeana Monneta SGH, Centrum Europejskie Uniwersytetu Warszawskiego, Deree – The American College of Greece, Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej (FRONTEX), Inicjatywa Sekretarza Generalnego ONZ – Global Compact Poland, Instytut Europy Środkowo-Wschodniej, Katedra Unii Europejskiej im. Jean Monneta KES SGH, Ośrodek Badań Integracji Europejskiej Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Gdańskiego, Ośrodek Badań nad Migracjami Uniwersytetu Warszawskiego, Polskie Stowarzyszenie Badań Wspólnoty Europejskiej, Stowarzyszenie Interwencji Prawnej, Studenckie Koło Naukowe Spraw Zagranicznych SGH, Wydział Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego Akademii im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim.

Konferencję otworzyli przedstawiciele władz uczelni oraz Polskiego Stowarzyszenia Badań Wspólnoty Europejskiej. Dr hab. Krzysztof Kozłowski, prof. SGH, prorektor ds. dydaktyki i studentów SGH a zarazem kierownik Katedry Studiów Politycznych wyraził uznanie dla dr Marty Pachockiej za zaangażowanie w realizację projektu EUMIGRO i wysiłek włożony w przygotowanie konferencji. Prof. dr hab. Wojciech Morawski, dziekan Kolegium Ekonomiczno-Społecznego SGH wskazał, iż w Kolegium powstało w ostatnim czasie kilka inicjatyw badających zagadnienie migracji. Podkreślił, że Europa miała już do czynienia z masowymi ruchami migracyjnymi po obu wojnach światowych. Wypracowano wówczas instrumenty pozwalające opanować sytuację, takie jak np. tzw. paszport nansenowski. Prof. W. Morawski wskazał, że obecnie korzystne byłoby uelastycznienie polityki migracyjnej przy użyciu podobnych narzędzi. Dr Anna Masłoń-Oracz z Polskie-

go Stowarzyszenia Badań Wspólnoty Europejskiej w swoim wystąpieniu stwierdziła, że liczy na to, iż obrady konferencji pomogą znaleźć odpowiedź na pytanie jak rozwiązać kryzys migracyjny, biorąc pod uwagę aktualne uwarunkowania.

Wykład inauguracyjny *Kryzys migracyjny czy kryzys integracji europejskiej – geneza i scenariusze na przyszłość* wygłosił dr hab. Maciej Duszczyk, prorektor ds. naukowych Uniwersytetu Warszawskiego reprezentujący Ośrodek Badań nad Migracjami UW. W swoim wystąpieniu zwrócił on uwagę na fakt, że wybuch kryzysu migracyjnego był prognozowany od dawna. Czynniki, które przyspieszyły jego nadejście, były wojny na Bliskim Wschodzie. Wskazał również, że obawy o przyszłą sytuację ekonomiczną są jednym z głównych czynników napędzających niechęć do imigrantów w społeczeństwach europejskich. Podkreślił, że dla zakończenia kryzysu konieczne jest podjęcie działań ekonomicznych w krajach pochodzenia uchodźców oraz w krajach sąsiednich.

Pierwszy panel konferencji „Kryzysy migracyjny i uchodźczy na początku XXI wieku – w regionie śródziemnomorskim, w Europie czy w Unii Europejskiej” moderowany był przez dr Martę Pachocką (Katedra Studiów Politycznych KES SGH). Pierwszą panelistką była Maria Pamuła, reprezentująca Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR). W swoim referacie przedstawiła ogólną sytuację uchodźców w basenie Morza Śródziemnego z perspektywy UNHCR. Zaprezentowała również najnowsze dane ONZ dotyczące liczby uchodźców oraz kierunków migracji oraz scharakteryzowała sytuację uchodźców w Polsce. Wystąpienie drugiej panelistki, dr Anny Visvizi z Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej oraz Deree – The American College of Greece dotyczyło aspektów bezpieczeństwa związanych z kryzysem migracyjnym, w tym walki z terroryzmem. Podkreśliła ona, że Europa ma obecnie problem z konceptualizacją migracji – podchodzi się do niej redukcjonistycznie jako do ruchów mas ludzi, zaś rzadko patrzy się na problem migracji z perspektywy indywidualnych osób. Następnym mówcą był doc. dr Artur Adamczyk z Centrum Europejskiego UW. Przedstawił on najważniejsze wyzwania jakie wciąż stoją przed Unią Europejską w związku z kryzysem migracyjnym. Szczególny nacisk położył w swojej analizie na przyczyny kryzysu, m.in. proces jakim była tzw. „arabska wiosna”. Wskazał również na zagrożenie jakim w przyszłości może stać się Turcja. Jako czwarta wystąpiła Ewa Moncure z Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej (FRONTEX). Zapoznała uczestników konferencji z zasadami funkcjonowania Agencji oraz

zmianami, które wymusił na niej kryzys migracyjny. Wskazała również na różnice w postrzeganiu kryzysu migracyjnego z perspektywy europejskiej i perspektywy mikro – poszczególnych regionów, do których trafiają imigranci. Jako ostatni wystąpił Kamil Wyszowski reprezentujący Inicjatywę Sekretarza Generalnego ONZ – Global Compact Poland (UNGC). K. Wyszowski skoncentrował się na problemie handlu ludźmi oraz przestępczości zorganizowanej wykorzystującej w swojej działalności uchodźców. Przytoczył również raporty ONZ, które już kilka lat wcześniej przewidywały wybuch kryzysu migracyjnego.

Moderatorem panelu drugiego „Unia Europejska a nowe wyzwania w warunkach kryzysów migracyjnego i uchodźczego” była dr Anna Masłoń-Oracz (PECSA, Katedra UE im. Jeana Monneta KES). Dyskutanci w swoich wypowiedziach koncentrowali się przede wszystkim na aspektach prawno-finansowych i integracyjnych wyzwań stojących nie tylko przed samą UE, ale również przed poszczególnymi jej państwami członkowskimi. Wystąpienie pierwszej panelistki, dr Aleksandry Borowicz z Ośrodka Badań Integracji Europejskiej UG, dotyczyło finansowania kryzysu przez Unię Europejską. Podkreśliła ona rolę, jaką w radzeniu sobie z wyzwaniami stawianymi przez kryzysy migracyjny i uchodźczy, odgrywają programy krajowe finansowane przez Komisję Europejską, a także wsparcie strategiczne udzielane przez UE w sytuacjach nagłych. Następnym mówcą była dr Aleksandra Szczerba-Zawada reprezentująca Wydział Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego Akademii im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim. Jej wystąpienie dotyczyło statusu prawnego migrantów zewnętrznych w systemie Unii Europejskiej z uwzględnieniem orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości UE.

Dr A. Szczerba-Zawada szczególny nacisk położyła na to, jak kryzys uchodźczy wpływa na sferę praw i wolności jednostki, tj. konieczność zapewnienia praw człowieka tym, którzy do UE przybywają, a zarazem zapewniania porządku i bezpieczeństwa publicznego. Trzecim panelistą był dr Witold Klaus (Instytut Nauk Prawnych PAN, a zarazem prezes Stowarzyszenia Interwencji Prawnej), który mówił o wyzwaniach związanych z integracją migrantów przymusowych w Polsce. Wskazywał on na fakt, że w tym działaniu problemem nie są ograniczenia prawne, a przede wszystkim nastawienie opinii publicznej i odnosząca się do niego polityka prowadzona przez władze państwowe. Ostatni występujący w panelu, Dominik Wach (Dział Integracji Społecznej i Interwencji Kryzysowej, Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodek Badań nad Migracjami, Uniwersytet Warszawski), mówiąc o systemie integracji migrantów przymusowych podkreślił brak dostatecznej liczby specjalistów zajmujących się integracją imigrantów w Polsce. Zadanie integracji migrantów w Polsce finansowane jest praktycznie wyłącznie ze środków europejskich, co stanowi poważne zaniedbanie – jedno z wielu w zakresie polityki integracyjnej – ze strony władz krajowych.

Konferencję zamknęła Debata Młodych EUMIGRO „Europa a migracje międzynarodowe – na rozdrożu?”, która była panelem studencko-doktoranckim. Jej moderatorem był dr Jan Misiuna (Katedra Studiów Politycznych KES). W debacie wzięli udział studenci SGH związani z SKN Spraw Zagranicznych (A. Iwańczuk, C. Jaroni, M. Golba, M. Domagała) i Erasmus Student Network (M. Melsztyński), z których większość uczestniczyła w grudniu 2016 r. w międzynarodowych warsztatach edukacyjnych w Atenach, dotyczących zagadnień migracyjnych. Wyjazd był częścią projektu ALIEN, współfinansowanego ze środków Programu Erasmus+, w którym SGH jest jednym z partnerów. Wypowiedzi uczestników debaty odnosiły się do pytań m.in. o to, dlaczego postawy anty-uchodźcze tak łatwo trafiają do ludzi młodych, jak doświadczenie osobistego kontaktu z uchodźcami podczas wizyty w obozie dla uchodźców Eleonas w Grecji zmieniło ich postawę oraz kogo i jak warto kształcić w obszarze tematyki migracyjnej i uchodźczej. Dzieląc się swoimi doświadczeniami, studenci wskazali przede wszystkim na nieznaną rzeczywistość wśród ludzi młodych, na postępującą w dominującej narracji dehumanizację uchodźców, a z drugiej strony przeciwników ich przyjmowania, a także na to, że osobisty kontakt z uchodźcami zmienia optykę patrzenia na problem, często robiąc z przeciwnika przyjmowania uchodźców, zwolennika takiego działania. Podsumowanie debaty dokonał mgr Michał Budziński, doktorant w KES. Zwrócił on uwagę na powtarzający się w wypowiedziach panelistów wątek, iż główną przyczyną niechęci do uchodźców wśród młodych Polaków jest brak wiedzy o innych kulturach. Skutkiem tego jest utrwalanie się błędnych stereotypów. Wskazał również, że przyczyną niechęci wobec imigrantów można doszukać się w czynnikach ekonomicznych – imigranci często bywają postrzegani przez młodych ludzi jako konkurencja na rynku pracy.

Michał Budziński, Jan Misiuna

Więcej informacji: EUMIGRO: [<http://eumigro.eu/pl>], Facebook: [<https://www.facebook.com/eumigro/>], Twitter: [<https://twitter.com/EUMIGRO>].

3. Forum Rachunkowości w SGH

Cyberprzestrzeń a rachunkowość

21 listopada 2016 roku w naszej uczelni miało miejsce trzecie spotkanie w ramach cyklu FORUM RACHUNKOWOŚCI w SGH. FRwSGH organizowane przez Instytut Rachunkowości to cykliczne dyskusje naukowo-biznesowe, połączone z elementami poszerzania wiedzy i kształcenia, ważnymi dla szerokiego spektrum uczestników wywodzących się zarówno ze sfery praktyki, jak i nauki. FRwSGH jest platformą służącą wymianie wiedzy i doświadczeń odnoszących się do tematów naukowo ważkich, aktualnych w praktyce biznesowej i jednocześnie kluczowych dla nauki i praktyki rachunkowości.

Problemem wiodącym dla FRwSGH nr 3 – Cyberprzestrzeń a rachunkowość – był wpływ cyfryzacji, transformacji technologicznych na funkcjonowanie systemu informacyjnego rachunkowości. Współorganizatorem Forum była Rada Naukowa Stowarzyszenia Księgowych w Polsce. Jako że uwarunkowania cyberprzestrzenne, w których funkcjonuje współczesna rachunkowość – niezwykle ważne dla środowiska osób zajmujących się rachunkowością, zarówno na niwie naukowej jak i w praktyce – mają znaczenie zarówno mikroekonomiczne – zarządcze i inne, wykraczające daleko poza ten punkt widzenia (makroekonomiczne i globalne), patronat nad Forum objęli: Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Chartered Institute of Management Accountants (CIMA) oraz the Association of Chartered Certified Accountants (ACCA).

Konferencja obejmowała swoim zakresem następujące tematy:

1. Badania naukowe prowadzone w dziedzinie ekonomii, zarządzania, finansów i rachunkowości związane z cyberprzestrzenią i systemami informacji finansowych.
2. Zmiany w obszarze gromadzenia i przetwarzania informacji finansowych i niefinansowych w systemie rachunkowości wynikające z transformacji technologicznych.
3. Rozwiązania informatyczne wykorzystywane w rachunkowości w zależności od specyfiki jednostki i jej modelu biznesowego.
4. Obszary i czynniki ryzyka oraz metody zarządzania ryzykiem w kontekście bezpieczeństwa gromadzenia, przetwarzania i przesyłania danych ważnych dla systemu informacyjnego rachunkowości podmiotów gospodarczych funkcjonujących w otoczeniu cyberprzestrzeni.
5. Przykłady, konsekwencje oraz możliwości zapobiegania przypadkom nieuprawnionego wykorzystywania, modyfikowania i ujawniania danych w cyberprzestrzeni.

Forum otworzyli – dr hab. Piotr Wachowiak, prof. SGH (prorektor ds. nauki i zarządzania SGH w Warszawie), Franciszek Wala (prezes Zarządu Głównego Stowarzyszenia Księgowych w Polsce) oraz prof. dr hab. Anna Karmańska (dyrektor Instytutu Rachunkowości SGH w Warszawie).

Celem panelu I – „Cyberprzestrzeń i rachunkowość w badaniach naukowych” – było przedstawienie – w świetle badań naukowych – wpływu cyfryzacji na rachunkowość, zdiagnozowanie spektrum problemów podejmowanych w tych badaniach a odnoszących się do miejsca rachunkowości we współczesnych systemach informacji biznesowych oraz do relacji z cyberprzestrzenią, w której te systemy funkcjonują lub z której zasobów korzystają.

Moderatorami dyskusji w panelu byli: prof. dr hab. Anna Karmańska (Instytut Rachunkowości SGH w Warszawie, Zarząd Główny SKwP, Rada Naukowa SKwP) oraz prof. dr hab. Zbigniew Luty (Zarząd Główny SKwP, Rada Naukowa SKwP, UE we Wrocławiu). W panelu udział wzięli: prof. dr hab. Juliusz Gardawski (Instytut Filozofii, Socjologii i Socjologii Ekonomicznej SGH w Warszawie), prof. dr hab. Irena Hejduk (Instytut Informatyki i Gospodarki Cyfrowej SGH w Warszawie), prof. dr hab. Aldona Kamela-Sowińska (Zarząd Główny SKwP, Rada Naukowa SKwP w Polsce, UE w Poznaniu), prof. dr hab. Wojciech Paprocki (Katedra Transportu SGH w Warszawie).

Paneliści poszukiwali odpowiedzi na następujące pytania: Jakie zmiany powoduje postęp technologiczny w naszym codziennym życiu, a także w życiu ekonomicznym i społecz-

nym? Jakie są cechy społeczności wirtualnych i jaki mają wpływ na zmieniające się modele biznesowe? Jak definiuje się cyberprzestrzeń? Czyjej jurysdykcji podlegają informacje krążące po cyberprzestrzeni? Kto ponosi odpowiedzialność za wiarygodność informacji w cyberprzestrzeni? Jakie źródła informacji należy uznać za wiarygodne i wartościowe w dobie transformacji technologicznych? Z jakich źródeł informacji powinna korzystać rachunkowość w dobie cyfryzacji?

Celem panelu II – „Cyfrowa transformacja a rachunkowość” – było przedstawienie wynikających z transformacji technologicznych zmian w obszarze gromadzenia i przetwarzania informacji finansowych i niefinansowych w systemie rachunkowości.

Uczestnikami panelu byli: Agnieszka Paślawska (Globalization Program Manager SAP Polska), Rafał Strzelecki (CEO CyberProductivity SA, ekspert w obszarze sztucznej inteligencji i automatyzacji procesów księgowych), dr Jędrzej Wieczorkowski (Instytut Informatyki i Gospodarki Cyfrowej SGH w Warszawie), Jadwiga Wojtas (dyrektor Produkcji i Rozwoju, Soneta sp. z o.o.). Dyskusję moderowała dr hab. Ewa Hellich, prof. SGH (Instytut Rachunkowości SGH w Warszawie, Rada Naukowa SKwP).

Dyskusja w panelu II skupiała się wokół następujących zagadnień:

- miejsce rachunkowości we współczesnych zintegrowanych systemach informatycznych,
- automatyzacja procesów dokumentacyjno-ewidencyjnych,
- zmiany w obszarze usług informacyjnych świadczonych z wykorzystaniem danych pochodzących z systemu rachunkowości,
- rozwiązania informatyczne wykorzystywane w rachunkowości w zależności od specyfiki jednostki oraz realizowanego przez nią modelu biznesowego,
- wpływ cyfryzacji na warsztat pracy współczesnego księgowego,
- rozwiązania dla rachunkowości oparte na sztucznej inteligencji,
- korzyści i ograniczenia związane z nowoczesnymi technologiami w rachunkowości.

Celem ostatniego panelu – „Cyberbezpieczeństwo a rachunkowość” – była prezentacja czynników ryzyka i obszarów jego występowania oraz metod zarządzania tym ryzykiem w kontekście bezpieczeństwa gromadzenia, przetwarzania i przesyłania danych ważnych dla systemu informacyjnego rachunkowości podmiotów gospodarczych funkcjonujących w otoczeniu cyberprzestrzeni. Moderatorem dyskusji była dr hab. Joanna Wielgórska-Lesczyńska, prof. SGH (Instytut Rachunkowości SGH w Warszawie). W panelu uczestniczyli: Piotr Franciszkowski (prezes Zarządu Datev.pl), dr inż. Mariusz Kalita (dyplomowany informatyk śledczy, specjalista z zakresu bezpieczeństwa teleinformatycznego i systemów komputerowych, biegły sądowy), Andrzej Karpiak (biegły rewident, członek Krajowej Rady Biegłych Rewidentów, wiceprezes Zarządu ZEFiR Zespół Ekspertów Finansowych i Rachunkowości Sp. z o.o.), Robert Żurkowski (MIKRO-BIT Sp. z o.o., Administrator Bezpieczeństwa Informacji, doświadczony programista, autor szkoleń z zakresu ochrony danych osobowych).

W panelu zwrócono uwagę na potrzebę monitoringu ryzyka związanego z bezpieczeństwem informacji ekonomiczno-finansowej, przedstawiono przykłady incydentów nieuprawnionego ujawniania lub modyfikowania danych, dyskutowano

o możliwościach ochrony przed atakami na zbiory danych oraz sposobach reagowania na zidentyfikowane ataki.

Konferencję podsumowali prof. dr hab. Anna Karmańska, prof. dr hab. Zbigniew Luty oraz prof. dr hab. Aldona Kameła-Sowińska.

W ramach podsumowania Forum wydano następujące rekomendacje dla nauki i praktyki:

1. Istnieje potrzeba zintensyfikowania badań nad cyberprzestrzenią i jej definiowaniem, a także badań nad różnymi modelami biznesowymi, które się rodzą dzięki cyfryzacji i z którymi to modelami rachunkowość będzie sobie musiała poradzić.
2. Transformacja cyfrowa już wkrótce spowoduje powszechną automatyzację procesów ewidencyjnych, co doprowadzi do totalnej zmiany organizacji systemu rachunkowości, a także zmieni postrzeganie profesjonalizmu w rachunkowości – od księgowego wymagać się będzie przede wszystkim zdolności analitycznych, twórczego podejścia do problemów, umiejętności selekcji informacji, otwartości na nowoczesne rozwiązania technologiczne.
3. Zmiana organizacji systemu rachunkowości, a także zmiana oczekiwań wobec księgowych stanowi również poważne wyzwanie dla edukatorów rachunkowości.
4. Rozwój technologiczny może nieść ze sobą ogromne korzyści z punktu widzenia organizacji i kosztów prowadzenia rachunkowości, nie można jednak zapominać o niebezpieczeństwach i zagrożeniach związanych z rozwojem nowoczesnych technologii. Siła rachunkowości leży w dwóch aspektach – w prawidłowej interpretacji zjawisk ekonomicznych i w wypróbowanym systemie przetwarzania danych. Z tymi aspektami związane jest ryzyko – ryzyko błędnej interpretacji zjawisk oraz ryzyko naruszenia zasad przetwarzania danych. Konieczne jest przeciwdziałanie tym czynnikom ryzyka poprzez wypracowanie i wdrożenie stosownych procedur w przedsiębiorstwach mających na celu ochronę przed zagrożeniami cyberprzestrzeni.

Radzie Programowej FORUM RACHUNKOWOŚCI w SGH nr 3 przewodniczyła dr Katarzyna Klimczak, a Komitetowi Organizacyjnemu – dr Magdalena Giedroyc.

Katarzyna Klimczak, Instytut Rachunkowości

Kolejne FORUM RACHUNKOWOŚCI w SGH odbędzie się 20 listopada 2017 r. Tym razem Instytut Rachunkowości podejmie problem: „Narracja w sprawozdawczości – wyzwania i obawy”. Serdecznie zapraszamy.

IV Debata Podatkowa:

Klauzula przeciw unikaniu opodatkowania

Od 15 lipca 2016 r. obowiązuje w polskim prawie podatkowym klauzula przeciwko unikaniu opodatkowania¹. Przepisy dot. klauzuli znajdują zastosowanie nie tylko do czynności dokonanych po dniu ich wejścia w życie (tj. po 15 lipca 2016 r.), ale także do czynności dokonanych wcześniej, jeżeli korzyść podatkowa uzyskana została po tym dniu. Klauzula zakłada, że czynność dokonana przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisu ustawy podatkowej, nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. 24 listopada 2016 r. w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie odbyła się IV Debata Podatkowa² poświęcona skutkom wprowadzenia do polskiego prawa klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania, z udziałem członków Rady do Spraw Przeciwdziałania Unikaniu Opodatkowania.

Wykład inauguracyjny wygłosił pan Leszek Grzybowski – dyrektor Departamentu Systemu Podatkowego w Ministerstwie Finansów, sekretarz Rady do Spraw Przeciwdziałania Unikaniu Opodatkowania. Zauważył, że od wielu lat w Polsce obserwowane są różnego rodzaju zjawiska gospodarcze, które prowadzą do spadku udziału podatku dochodowego osób prawnych w PKB. Bliżej tendencje badano w latach 2007–2015. W tym okresie stawka podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) była stała i wynosiła 19%. Wzrost PKB wyniósł niemalże 51%, a jednocześnie odnotowano ponad 30% spadek udziału CIT w PKB. Powszechnie postrzeganą przyczyną takiego stanu rzeczy jest podejmowanie czynności doprowadzających do zmniejszania zobowiązań podatkowych, natomiast niemających uzasadnienia gospodarczego. Z głosem *ad vocem* wystąpił dr hab. Aleksander Werner, prof. SGH, akcentując niepewność dotyczącą legislacji, interpretacji i stosowania prawa podatkowego. Ustawy w zakresie podatków dochodowych zmieniano ponad 100 razy. Przedsiębiorcy są niepewni, jaki kształt przyjmie prawo podatkowe, jak będzie ono interpretowane i stosowane. Jednocześnie na przedsiębiorców nałożono szereg obowiązków dokumentacyjnych, które mają pozwolić administracji podatkowej weryfikować, czy w sposób prawidłowy wykonują oni swoje obowiązki podatkowe. Wykonywanie tych obowiązków, tzw. pomocniczych, wiąże się z dużymi nakładami czasu i pieniędzy. Awansujemy wprawdzie w rankingu ‘Doing Business’, ale nie dzięki temu, że skracamy liczbę obowiązków pomocniczych, które służą obowiązkowi materialnemu, czyli poniesieniu daniny. W tym zakresie należy upatrywać szansy dla Rady do Spraw Przeciwdziałania Unikaniu Opodatkowania, która może swoimi opiniami przeciwdziałać niepewności co do legislacji lub interpretacji prawa podatkowego. Dr hab. Marcin Jamroz przedstawił kontekst międzynarodowy, zwłaszcza projekty regulacji czy pakiety działań wdrażane na arenie międzynarodowej, w szczególności Dyrektywę Rady UE 2016/1164 z 12 lipca 2016 r. ustanawiającą przepisy mające na celu przeciwdziałanie praktykom unikania opodatkowania, które mają bezpośredni wpływ na funkcjonowanie rynku wewnętrznego, która zobowiązuje państwa unijne do podjęcia konkretnych działań przeciw unikaniu opodatkowania.

Gośćmi stołu panelowego byli: doc. dr Janusz Fiszer (Uniwersytet Warszawski, kancelaria GESSEL), dr hab. Dominik

Gajewski, prof. SGH, Honorata Łopianowska, dyrektor Departamentu Reformy Administracji Skarbowej w Ministerstwie Finansów, Paweł Trojanek, przewodniczący Mazowieckiego Oddziału KIDP, Dariusz Wasylkowski (Wardyński i Wspólnicy sp.k.). Dyskusję panelową moderował prof. zw. dr hab.

Janusz Ostaszewski, dyrektor Instytutu Finansów, konfrontując uczestników stołu panelowego z licznymi pytaniami i wątpliwościami. Zasadnicze pytanie dotyczy tego, czy nowe zapisy mające przeciwdziałać unikaniu opodatkowania wprowadzają porządek, transparentność, czy też otwierają ogromne pole do dowolnej interpretacji? Czy nie należało dopracować wykazu czynności, które byłyby sankcjonowane przez prawo podatkowe? Co znaczy, że sposób działania podatnika był sztuczny? Co oznacza osiągnięcie korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisu ustawy podatkowej? Mamy do czynienia z sytuacjami nieostrymi, otwierającymi przestrzeń dla dowolnych interpretacji. Jakimi kryteriami czy wzorcami mają się kierować członkowie Rady do Spraw Przeciwdziałania Unikaniu Opodatkowania, aby ustalić czy np. działanie przedsiębiorcy było rozsądne? Czy wprowadzenie tej klauzuli daje większą pewność podmiotom gospodarczym, czy też wprowadza ich w krąg dużej niepewności i małej stabilności, czyli innymi słowy, powoduje zwiększenie popytu na usługi konsultingowe? Kwestie podniesione przez Profesora stanowiły przyczynek do ożywionej

wymiany poglądów. Przynajmniej w jednym punkcie paneliści byli zgodni, że klauzula jest potrzebna w walce z uchylaniem się od opodatkowania (tzw. agresywną optymalizacją opodatkowania), ale w przyjętym kształcie otwiera przestrzeń dla dość dowolnych interpretacji. Dlatego dużym wyzwaniem dla Rady do Spraw Przeciwdziałania Unikaniu Opodatkowania jest wypracowanie wzorców (standardów) oceny działań podatników i przeciwdziałanie – poprzez swoje opinie – niepewności co do interpretacji i stosowania prawa podatkowego.

Marcin Jamroży

¹Klauzula została wprowadzona na podstawie ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2016, poz. 846).

²Debaty Podatkowe to projekt cykliczny przeprowadzany w formie open. Program obejmuje wystąpienie problemowe (ok. 30 min.), głos ad vocem (ok. 15 min.), dyskusję panelową oraz komentarze z sali. Odnosnie do dotychczasowych Debat zob. streszczenia na: http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KZiF/struktura/IF/cykl_debat_podatkowych/Strony/default.aspx

TTIP: płaszczyzna wyznaczania trendów przez UE i USA w gospodarce świata. Czy to możliwe? Czy realne?

7 grudnia 2016 r., w auli im. Michała Kaleckiego odbyła się debata pt. „Towards a new logic of the EU-US relations: analysing the strategic importance of TTIP”, co w wolnym tłumaczeniu oznacza „Wobec nowej logiki stosunków UE-USA: analiza strategicznej roli TTIP”. Organizatorami byli: Forum Ruchu Europejskiego Związek Stowarzyszeń oraz Instytut Studiów Międzynarodowych Kolegium Ekonomiczno-Społecznego SGH. Partnerami wspierającymi debatę byli Komisja Europejska – Przedstawicielstwo w Polsce, Ambasada USA i Fundacja Konrada Adenauera w Polsce.

Debatę otworzył prof. Jacek Prokop, prorektor SGH odpowiedzialny za stosunki międzynarodowe oraz profesor Wojciech Morawski, dziekan Kolegium Ekonomiczno-Społecznego. Gości powitała i spotkanie prowadziła dr Maria Dunin-Wąsowicz, członek Rady Forum Ruchu Europejskiego. Otwierający debatę podkreślili znaczenie stosunków państw europejskich oraz UE z USA, a w szczególności rolę jaką może w nich odgrywać umowa o wolnym handlu i partnerstwo inwestycyjne. Istotnie bliższa współpraca między tymi dwoma rynkami nabiera wagi we współczesnych warunkach, tj. w sytuacji wzrostu roli rynków azjatyckich, a zwłaszcza Chin, czy problemu fali uchodźców napływających do Europy, kryzysu strefy euro (Grecja, Hiszpania, Portugalia, Irlandia, Włochy), nasilającego się nacjonalizmu, czy Brexitu, przygotowywanego po wynikach czerwcowego referendum w 2016 r.

TTIP to skrót od nazwy negocjowanego od połowy czerwca 2013 r. układu liberalizacji handlu, którego pełna nazwa brzmi Transatlantyckie Partnerstwo Handlowe i Inwestycyjne. Dotychczas odbyło się 15 rund negocjacji. Ostatnia z nich miała miejsce na początku października 2016 r. w Nowym Jorku. Rokowania

odbywają się przemiennie raz w USA, raz w Brukseli. Plany przewidują, że traktat będzie miał 24 rozdziały. W przypadku 4 rozdziałów partnerzy negocjacji są na zaawansowanym etapie konsolidacji, dotyczy to konkurencji, ograniczenia barier handlowych i wspierania wymiany, średnich i małych przedsiębiorstw oraz rozstrzygania sporów na linii inwestor państwo (ISDS). W 8 dalszych rozdziałach rozpoczęto proces konsolidacji. We wszystkich przypadkach zarówno UE, jak i USA przygotowały swoje stanowiska, zawierające preferencje i priorytety. W przypadku 5 rozdziałów brak jest kompletu stanowisk obu stron. Obejmuje to działania antykorupcyjne, rozdział dotyczący energii i surowców, prawa i instytucji oraz tekstyliów i odzieży.

Główne argumenty za TTIP obejmują udział UE i USA w światowym PNB, wymianie handlowej, inwestycjach zagranicznych czy rejestrowanych licencjach innowacyjnych. We wszystkich tych dziedzinach oba rynki mają ok. 50% udziału: w części trochę niższy, w innych trochę wyższy. Udziały te jednak spadają, co wskazuje, że należy się spieszyć z umową, jeśli UE i USA chcą dyktować standardy i normy światowe. Jeśli to się nie powiedzie, to główną rolę w handlu światowym przejmą inne państwa, teraz zaliczane do grupy wschodzących gospodarek.

Na debatę złożyło się sześć wystąpień, powiązanych komentarzami i pytaniami zadawanymi przez moderującą spotkanie dr Marię Dunin-Wąsowicz. Pierwszy zabrał głos profesor Leif Johan Eliasson, szef Instytutu Nauk Politycznych z Uniwersytetu Wschodniego Stroudsburga (USA). W swoim wystąpieniu analizował możliwości wypracowania przyszłego modelu współpracy między USA i UE. Stwierdził, że bez wątplenia współpraca i wolny handel są dobre dla obu gospo-

darek, niemniej jednak nie ma obecnie klimatu ani w USA, ani w UE dla TTIP. Podniósł sprawę politycznego tła dla tych ocen podobnych z obu stron Atlantyku. Wprawdzie USA są już po wyborach prezydenckich, ale prezydent elekt w kampanii wyborczej wyraźnie opowiadał się przeciwko umowom o wolnym handlu. W Europie natomiast wiele państw – jak Niemcy, Francja, czy Holandia – jest przed wyborami. Stosunek przyszłych przywódców tych członków UE do umowy transatlantyckiej nie jest więc znany. Poważnym problemem jest także nieznyany scenariusz Brexitu, co uniemożliwia ocenę stanowiska oraz pozycji Wielkiej Brytanii wobec TTIP. Profesor Jan J. Michałek, dziekan Wydziału Nauk Ekonomicznych UW skupił się na problemie rywalizacji i komplementarności między państwami europejskimi i USA. Wskazał, że wymiana wewnątrzgałęziowa, która już jest między firmami na obu rynkach, pogłębi się po podpisaniu umowy TTIP. Zwrócił uwagę na rolę obu rynków w określaniu standardów i norm, a także poprawę efektywności wykorzystania posiadanych zasobów czynników produkcji. Zauważył błędną ocenę tzw. problemów GMO i GI (oznaczenia geograficzne). W przypadku GMO, nie jest ono przedmiotem negocjacji, zaś państwa europejskie już teraz same określają zakres jego stosowania na własnych rynkach. W przypadku GI, Unia Europejska zabiega o rozszerzenie ochrony oznaczeń geograficznych, zaś Stany Zjednoczone traktują europejskie propozycje jako zagrożenie dla poziomu sprzedaży i konkurencyjności amerykańskich producentów żywności. Profesor Michałek podkreślił znaczenie zniesienia pozataryfowych barier dla rozwoju handlu transatlantyckiego, a zwłaszcza udziału w nim małych i średnich firm (MiŚ). Profesor Elżbieta Czarny z Instytutu Ekonomii Międzynarodowej Kolegium Gospodarki Światowej SGH przedstawiła pojęcie bezpieczeństwa społeczności transatlantyckiej w kontekście TTIP. W swojej analizie uwzględniła wieloaspektowość problemu, wymieniając filar wojskowy, polityczny, gospodarczy, podkreśliła też szczególną wagę bezpieczeństwa energetycznego. Podkreśliła potencjalne możliwości zwiększenia komponentu gospodarczego bezpieczeństwa w efekcie podpisania TTIP. Prof. Katarzyna Żukrowska, dyrektor Instytutu Studiów Międzynarodowych Kolegium Ekonomiczno-Społecznego SGH, mówiła o innowacjach jako mierniku transatlantyckich więzi gospodarczych. Zwróciła uwagę na pewien paradoks sprowadzający się do tego, że USA określają główne trendy innowacyjne, podczas gdy rynek europejski ma tu mniej do powiedzenia i na dodatek ustępuje USA pod względem konkurencyjności. Niemniej jednak to UE ma dodatni bilans z USA. Fakty te można interpretować jako duże możliwości dla odgrywania przez oba rynki wiodącej roli – przynajmniej przez okres 2–3 dekad – w gospodarce światowej. Dr Galina Kolev, szef Katedry Międzynarodowej Gospodarki i Przeglądu Gospodarczego, skoncentrowała się na ograniczeniach zdominowanej przez Niemcy gospodarki europejskiej, co osadziła w kontekście możliwości podpisania umowy o wolnym handlu TTIP. Podkreśliła możliwość uzyskania silnego impulsu stymulującego wzrost w efekcie podpisania umowy o wolnym handlu między dwoma największymi rynkami OECD. Zwróciła w tym kontekście uwagę na analizy z których wynika, że efekt tego impulsu może pozytywnie oddziaływać na polskie przedsiębiorstwa, zwłaszcza te współpracujące z przedsiębiorstwami niemieckimi. Dr Rem Korteweg z Centrum Reform Europejskich z Londynu wyjaśnił, że Brexit nie musi oznaczać, że państwo to nie będzie stroną umowy TTIP. Należy natomiast liczyć się ze scenariuszem, wedle którego Wielka Brytania

zostanie stroną TTIP – o ile układ zostanie podpisany – natychmiast po jego podpisaniu przez UE i USA. Dr Korteweg przedstawił swoisty rachunek argumentów za i przeciw bycia w porozumieniu i pozostania poza nim, z którego wynikało, że USA i UE bez Wielkiej Brytanii będą tworzyć rynek bardziej protekcyjnistyczny. Podkreślił również, że należy wyjaśniać społeczeństwu znaczenie wolnego handlu, w tym strategiczne aspekty TTIP. Wprawdzie liberalizacja handlu jest instytucjonalnie gwarantowana przez rozwiązania globalne w ramach WTO, bilateralnie i plulateralnie, to niezbędne są, tłumaczył, szerokie działania uświadamiające znaczenie i korzystne efekty liberalizacji handlu zwłaszcza dla państw uboższych. Alternatywą dla liberalizacji handlu – w tym przypadku w wyniku zawarcia TTIP – mogą być rozwiązania protekcyjnistyczne, dyskryminacyjne oraz narzucone przez inne rynki.

W części dyskusyjnej zadano pytania o realną możliwość wykreowania nowej jedności między UE i USA, na co szczególnie wpływ ma opinia o wolnym handlu prezydenta-elekt w USA, zwrócono tu uwagę na retorykę kampanii wyborczej w USA i jej przełożenie na praktykę w przyszłej polityce. Pytano o rozwiązania dotyczące protekcji inwestorów, wskazano na rosnącą rolę transnarodowych korporacji (TNK) i ich wpływu na ograniczenie konkurencji oraz wzrost ich siły finansowej, często przewyższający budżetowo rolę państw w tym zakresie. Pytania dotyczyły roli globalizacji, liberalizacji z nią związanej, a konkretnie tego czy procesami tymi można zarządzać, a jeśli tak, to które państwa są do tego predysponowane, a które chcą przejąć rolę w tym zakresie. W sumie wiele obaw sformułowanych w pytaniach odnosiło się do pytania czy UE i USA są gotowe naśladować rozwiązania globalizacyjne przygotowane i wyznaczone przez innych czy zdecydują się na współpracę i wyznaczanie trendów w tym zakresie? W odpowiedziach podkreślono również, że negocjacje TTIP są procesem wyjątkowo przejrzystym. Niezrozumienie problematyki negocjacji i strategicznego znaczenia zawarcia TTIP dla umocnienia roli UE i USA na świecie jest rezultatem zasadniczo dwóch kwestii. Po pierwsze, nieznamość procesów liberalizacji handlu. Po drugie, niechęć do śledzenia negocjacji, które są procesem nadzwyczaj skomplikowanym, w ramach którego powstało tysiące stron dokumentów. Tymczasem, jak podkreśliła dr Maria Dunin-Wąsowicz w podsumowaniu konferencji, TTIP może istotnie przyczynić się do wzmocnienia współpracy handlowej UE-USA, kreując jednocześnie warunki do powstania transatlantyckiego wspólnego rynku. Zawarcie umowy może zatem ograniczyć wpływ rynków państw trzecich na zmiany norm i standardów – np. w sferze społecznej i ochrony zdrowia – i stosowanie preferencji partnerów transatlantyckich w tym obszarze.

Wniosek z konferencji był oczywisty: trzeba więcej mówić o sprawach międzynarodowych. Z wyjaśnianiem problemów gospodarczych należy jednak docierać również poza środowiska akademickie, dziennikarskie czy instytucje zajmujące się tymi kwestiami. Po prostu potrzebna jest jak najszersza debata, w której podstawowe znaczenie liberalizacji handlu w globalnej gospodarce będzie systematycznie (i metodycznie) tłumaczone. To może pomóc w zrozumieniu idei współpracy UE i USA w ramach TTIP. Zainteresowanie konferencją grudniową było duże. Frekwencja dopisała, mimo że debata odbyła się w całości po angielsku. Czy to dobry zwiastun dla TTIP?

Katarzyna Żukrowska,

Instytut Studiów Międzynarodowych,

Maria Dunin-Wąsowicz, Forum Ruchu Europejskiego

Seminarium naukowe zorganizowane przez Katedrę Finansów Międzynarodowych

Zagrożenia związane z globalną bankowością

16 grudnia 2016 r. odbyło się seminarium naukowe poświęcone zagrożeniom związanym z globalizacją rynków finansowych, a w szczególności z globalną bankowością. Seminarium zostało zorganizowane przez Katedrę Finansów Międzynarodowych Kolegium Gospodarki Światowej i było okazją do podjęcia tej ważnej nie tylko z ekonomicznego, ale i społecznego punktu widzenia, tematyki. W czasie seminarium zaprezentowane zostały także wyniki badań przedstawione w książce pt. *Ryzyko globalizacji banków*, napisanej pod red. prof. Elżbiety Chrabonszczewskiej, a opublikowanej przez Oficynę Wydawniczą SGH w 2016 r.

Seminarium rozpoczęła prof. Leokadia Oręziak, kierownik Katedry Finansów Międzynarodowych. W swym wystąpieniu pt. „Globalizacja rynków finansowych i jej społeczne konsekwencje” wskazała, że okres ostatnich dziesięcioleci charakteryzuje się narastaniem nierówności społecznych w świecie. Jednym z głównych czynników tego zjawiska jest globalizacja rynków finansowych, w tym silna ekspansja banków i innych instytucji finansowych. Jej negatywne skutki społeczne w ostatnich latach wynikają m.in. z roli, jaką banki odegrały w doprowadzeniu do globalnego kryzysu finansowego z lat 2007–2008, ze stosowania przez wiele krajów restrykcyjnej polityki budżetowej realizowanej w następstwie tego kryzysu, a także z ograniczenia wydatków na cele społeczne z uwagi na wzrost zadłużenia publicznego w efekcie ogromnych wydatków budżetowych w celu ratowania banków. Globalna aktywność banków stała się także czynnikiem wspierającym funkcjonowanie rajów podatkowych, m.in. dzięki stosowaniu tajemnicy bankowej. To z kolei stanowiło dotychczas czynnik sprzyjający rozwojowi w wielu krajach takich zjawisk jak korupcja, pranie pieniędzy oraz oszustwa podatkowe, których ostatecznym efektem są niższe wpływy podatkowe i mniejsze możliwości finansowania przez państwo celów społecznych, w tym edukacji, ochrony zdrowia czy systemu zabezpieczenia społecznego.

Globalizacja rynków finansowych, mimo jej licznych negatywnych skutków, postępuje. Sprzyjać jej będzie realizacja takich wielkich umów handlowych jak CETA (umowa między Unią Europejską a Kanadą), TTIP (umowa między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi) czy TISA (umowa o obrocie usługami). Umowy te, niosące korzyści głównie wielkim korporacjom, stanowią istotne zagrożenie dla interesu publicznego i społecznego. Dotychczas spotkały się one z masowym protestem społecznym w całej Europie.

Z punktu widzenia Polski, jednym z efektów globalizacji rynków finansowych było m.in. ustanowienie w 1999 r. przymusowego drugiego filaru emerytalnego w postaci OFE. Od tego czasu filar ten stał się przyczyną przyrostu połowy długu publicznego naszego kraju i dalej jest źródłem wzrostu tego długu, mimo zmian dokonanych w 2010 r. i 2014 r. Na istnieniu OFE skorzystały dotąd głównie działające w Polsce wielkie zagraniczne instytucje finansowe. Prywatyzacja emerytur ma być kontynuowana poprzez planowane włączenie ponad 5 mln osób do tzw. III filaru emerytalnego. Korzyści z tego rozwiązania przypadną głównie bankom, firmom ubezpieczeniowym i innym instytucjom finansowym, a koszty i ryzyko poniosą pracownicy, obecni i przyszli emeryci oraz budżet państwa.

Prof. Elżbieta Chrabonszczewska w swoim wystąpieniu zaprezentowała główną tezę oraz wybrane zagadnienia poruszone w książce pt. *Ryzyko globalizacji banków*. Teza ta głosi, iż nadmierny rozwój sektora finansowego, w tym bankowego, powoduje zagrożenie dla stabilności międzynarodowego systemu finansowego, ogranicza tempo wzrostu gospodarczego i spowalnia wychodzenie z kryzysu. Do istotnych aspektów globalizacji banków przedstawionych w książce należą kwestie dotyczące globalizacji finansowej, banków systemowo ważnych, związków między rynkami finansowymi a wzrostem gospodarczym oraz stabilnością międzynarodowego systemu finansowego. Globalizacja, obok szeregu zalet w postaci stymulacji handlu, zróżnicowania źródeł finansowania i rozwoju korporacji transnarodowych, ma również ciemne strony. Do zagrożeń związanych z globalizacją należy przede wszystkim umiędzynarodowienie pochodzących z niej zysków i pozostawienie krajowego podatnika, jako źródła pokrycia wynikających z niej kosztów ekonomicznych i społecznych. Istotnym źródłem zagrożenia dla finansów publicznych jest istnienie systemowo ważnych banków, określanych jako zbyt duże by upaść, kreujących rosnące ryzyko zarówno dla krajowych, jak dla stabilności międzynarodowego systemu finansowego. Ważnym tematem poruszonym w książce, i podlegającym ciągle dyskusji w literaturze ekonomicznej, jest wpływ tempa wzrostu rynków finansowych na tempo wzrostu gospodarczego. Podsumowując, profesor Chrabonszczewska stwierdziła, iż w celu poprawy stabilności międzynarodowego systemu finansowego w warunkach globalizacji konieczne są reformy zwłaszcza w zakresie: wzmocnienia wzrostu gospodarczego, zwiększania stabilności finansowej i ograniczenia nadmiernego wzrostu sektora finansowego, w tym wielkości banków.

Prof. Cezary Wójcik w swym wystąpieniu skupił się na ryzyku globalizacji wynikającym z rozwoju nowych technologii. W prezentacji pt. *Globalizacja a postęp technologiczny i jego polityczne i społeczne konsekwencje* przedstawił nowe trendy na rynku globalnych usług, które są wynikiem zmian technologicznych. Przedstawił także przykłady międzynarodowych korporacji świadczących usługi miliardom mieszkańców naszego globu a zatrudniających jedynie kilkanaście osób. Argumentował, iż następstwem zachodzących na naszych oczach zmian technologicznych będzie zanik wielu zawodów. Zgodnie z przytoczonymi badaniami spadek popytu na niektóre zawody dotknie głównie średnio i dobrze wykształconą klasę średnią.

Zmiany te, zdaniem prof. Wójcika, nie ominą również rynku usług finansowych.

Problem banków systemowo ważnych oraz ryzyka systemowego był przedmiotem wystąpienia dr Sławomira Miklaszewicza pt. *Europejska unia bankowa i jej implikacje*. Powstająca obecnie unia bankowa to ważny krok w kierunku większej stabilności europejskiego systemu finansowego w strefie euro i jego odporności na zjawiska kryzysowe. Kluczową zmianą związaną z unią bankową jest przeniesienie ewentualnych kosztów upadłości banków z podatników i budżetów krajów członkowskich Unii Europejskiej na tych, którzy podjęli ryzyko w celu osiągnięcia dodatkowych zysków. Z perspektywy Polski istotne znaczenie ma fakt, że unia bankowa to przede wszystkim pomysł na wzmocnienie strefy euro i przeciwdziałanie jej potencjalnemu rozpadowi. Ograniczenie unii bankowej do państw strefy euro stwarza dla Polski ryzyko pozostawania poza głównym nurtem integracji unijnej. Jednak dla Polski kluczową kwestią jest przeniesienie na poziom ponadnarodowy nie tylko kompetencji nadzorczych i uprawnień decyzyjnych, ale również odpowiedzialności finansowej. Transferowi uprawnień decyzyjnych na szczebel ponadnarodowy nie może towarzyszyć pozostawienie odpowiedzialności na poziomie lokalnym. Groziłoby to bowiem dezintegracją gospodarczą i polityczną UE, odwrotnie do intencji jej twórców. Polska od momentu przystąpienia do unii bankowej ponosiłaby pełne koszty związane z uczestnictwem w tym projekcie, bez jednoczesnej możliwości wykorzystania głównych zalet, czyli dostępu do funduszu ESM – wsparcia kapitałowego oraz dotacji EBC – wsparcia płynnościowego.

Dr Katarzyna Sum przedstawiła referat pt. *Czy normy nadzoru bankowego wzmacniają ład korporacyjny w bankach UE? Rola struktury rad nadzorczych*. Podkreśliła, że motywacją do podjęcia tego tematu w badaniach jest występująca w sektorze bankowym UE tendencja do włączania norm ładu korporacyjnego do obowiązujących regulacji i związana z tym dyskusja nt. wpływu tej tendencji na jakość wewnętrznego monitoringu banków. W badaniu poddano analizie dwie cechy ładu korporacyjnego banków: udział niezależnych członków rad nadzorczych oraz udział kobiet w radach nadzorczych. Autorka zaprezentowała wybrane wyniki otrzymane w przeprowadzonym przez nią badaniu. W szczególności dotyczyły one istotnego wpływu udziału kobiet w radach na ograniczanie kredytów straconych oraz na poprawę wyników netto banków i ich kapitalizacji. Wyniki badania potwierdziły również hipotezę, że w zależności od typu regulacji normy nadzoru bankowego mogą zmniejszać lub zwiększać motywację banku do monitoringu wewnętrznego, czyli wzmacniać lub osłabiać ład korporacyjny.

Shadow banking jako zjawisko już globalnie zostało przedstawione przez dr Anetę Waszkiewicz w wystąpieniu pt. *Shadow banking – szansa czy zagrożenie dla stabilności systemu finansowego?* Scharakteryzowała ona ryzyko związane z rozwojem tego zjawiska zarówno w krajach rozwiniętych, jak i rozwijających się. Zwróciła uwagę na to, że chociaż shadow banking rozwija się dynamicznie od początku XXI w., to proces zdefiniowania i pomiaru tego zjawiska wciąż nie został zakończony. Shadow banking został określony jako system pośrednictwa kredytowego, który obejmuje podmioty i działania częściowo lub całkowicie poza tradycyjnym (uregulowanym) systemem bankowym, natomiast wyzwaniem stojącym przed organami nadzoru jest szczegółowe wskazanie tych podmiotów jak i działań. Również w kwestii miary shadow bankingu wciąż trwają konsultacje między międzynarodowymi instytucjami finansowymi. Istnieją

istotne wzajemne relacje finansowe między sektorem shadow banking a sektorem bankowym, co oznacza przenoszenie ryzyka między tymi sektorami, a jednocześnie wskazuje na źródło ryzyka systemowego i arbitrażu regulacyjnego. Na koniec swego wystąpienia dr Aneta Waszkiewicz przedstawiła korzyści wynikające z rozwoju zjawiska shadow banking, do których zaliczyć należy traktowanie go jako alternatywnego źródła finansowania gospodarki czy dywersyfikację ryzyka. Na rynku europejskim są prowadzone prace i konsultacje na rzecz wzmocnienia shadow banking, w tym przede wszystkim poprzez rozwój sekurytyzacji i finansowania społecznościowego. Shadow banking jest tu wskazywane jako alternatywa dla kredytu bankowego, a tym samym narzędzie wspierania rozwoju gospodarczego.

Ostatni referat wygłosił mgr Jakub Świetlik, doktorant Kolegium Gospodarki Światowej. Przedstawił on wyniki badań nt. ryzyka kredytowego i jego wpływu na stabilność finansową. Badanie dotyczące relacji pomiędzy wartością kredytów napływających zza granicy a stabilnością waluty danego kraju wykazało, że wartość kredytów transgranicznych co do zasady silnie koreluje z wartością lokalnej waluty. Podobne zależności widać, jeśli wartość kredytów skorygowana zostanie o wahania kursowe, choć w tym przypadku wyraźna korelacja występowała tylko w pewnych okresach, m.in. podczas kryzysu z lat 2008–2010. Należy jednak wziąć pod uwagę to, że zmiana wyceny kredytów wyłącznie na skutek zmiany relacji cen walut, a nie faktycznego napływu kapitału, może otwierać inne, pozakursowe kanały wpływu na stabilność systemu finansowego. Jeśli chodzi o zależności pomiędzy rynkiem kontraktów ubezpieczenia długu rządowego (*sovereign credit default swaps* – SCDS) a rynkiem samych obligacji rządowych, to okazuje się, że w większości krajów Europy, w tym w Polsce, wysokość i dynamika spreadów SCDS były w latach 2004–2014 dość mocno powiązane z wysokością i dynamiką oprocentowania obligacji. Istnieją uzasadnione przypuszczenia, że rynek SCDS może w pewnych momentach wyprzedzać rynek obligacji w procesie odkrywania cen. Nie stanowi to problemu, dopóki wielkość rynku SCDS jest ograniczona, podobnie jak skala spekulacji, a ruchy cen są po prostu wynikiem wspólnego reagowania obu rynków na zmiany podobnego zestawu czynników cenotwórczych.

Na zakończenie seminarium odbyła się dyskusja. W jej trakcie podkreślano wielowymiarowy charakter zagrożeń, jakie niesie ze sobą globalna bankowość. Wskazywano także na konieczność skoordynowanych działań ze strony państw oraz organizacji międzynarodowych, które miałyby te zagrożenia ograniczyć.

Sławomir Miklaszewicz

Sky is the limit

Każdy młody chłopak rozpoczynający przygodę z futbolem marzy o międzynarodowej karierze. Widzi siebie w roli reprezentanta Polski grającego na wielkiej imprezie oraz odnoszącego sukcesy w Lidze Mistrzów w barwach Barcelony, Realu Madryt albo Manchesteru United. Chce występować przed kilkudziesięciotysięczną publicznością, słyszeć jak kibice skandują jego nazwisko. Niestety, takich chłopaków są setki tysięcy, nawet miliony, a udaje się tylko nielicznym. Dlatego tak ważne jest dbanie o wykształcenie i posiadanie planu B – bez względu na to jak bardzo jesteś utalentowany nigdy nie masz gwarancji, że zostaniesz zawodowym piłkarzem. Różnie toczą się losy młodych zawodników po ukończeniu wieku juniora. Ta opowieść jest o grupie ludzi, dla których pomimo studiów w najlepszej uczelni ekonomicznej w Polsce futbol to pasja, chcą rozwijać swoje umiejętności piłkarskie, z każdym dniem chcą być lepsi, walczyć o najwyższe cele i tworzyć drużynę – to zawodnicy sekcji piłkarskiej AZS SGH.

Początek tej historii sięga jesieni 2010 roku. Piłka nożna na eSGieHu istnieje tylko iluzorycznie. Sekcja piłkarska trenuje w małej salce uczelni Vistula na Ursynowie, startuje jedynie w akademickich Mistrzostwach Warszawy w futsalu (halowa odmiana piłki nożnej) z dosyć słabymi wynikami. Właśnie w tym roku stanowisko trenera objął Marcin Stachowicz: *chętni do gry w sekcji byli zawsze, gorzej z turniejami. Jedynymi rozgrywkami na jakie mogliśmy sobie pozwolić w tamtym okresie były starty w halowych Mistrzostwach Warszawy odbywających się co roku w grudniu. Tam szybko uznawaliśmy wyższość drużyn takich jak Uniwersytet Warszawski czy Akademia Leona Koźmińskiego i wracaliśmy do trenowania. Przez większą część roku trenowanie było więc celem samym w sobie, zabawą, służyło utrzymaniu kondycji. Ciężko było w takim wypadku myśleć o rozwoju i sukcesach.* Niestety, ale takie były fakty. Zawodnicy przygotowywali się do tego turnieju od początku roku akademickiego, a już przed Bożym Narodzeniem byliśmy po głównej imprezie sezonu. Nie trudno domyślić się, że motywacja do treningów po tym turnieju była znikoma, zawodnicy nie rozwijali się, a trener tak naprawdę nie miał kiedy budować drużyny i wdrażać swojej wizji gry. Od 2011 roku nie rywalizowaliśmy już z najmocniejszymi drużynami w Warszawie, gdyż AZS zdecydował o podziale rozgrywek futsalu na dwie ligi. Naszym celem był możliwie jak najszybszy awans do najwyższej klasy rozgrywkowej, aby tam grając z najlepszymi móc się rozwijać. Mimo że po kolejnych naborach do drużyny dołączali coraz lepsi zawodnicy, nie udawało nam się osiągnąć założonego celu. Większość zawodników miała doświadczenie z gry na dużym boisku, nie mogliśmy zaprezentować pełni naszego piłkarskiego potencjału na hali. Decyzja, do której dojrzewaliśmy przez

kilkanaście miesięcy podjęta została w styczniu 2013 roku – zgłaszamy się do Akademickich Mistrzostw Warszawy na pełnowymiarowym boisku.

Trudne początki

Naszą przygodę z rozgrywkami w piłkę nożną rozpoczęliśmy nietypowo, ponieważ dołączyliśmy do nich od rundy wiosennej, zatem rozegraliśmy dwa razy mniej meczy niż pozostałe drużyny. Mimo to nasz dorobek był dość dobry – w II lidze zanotowaliśmy pięć zwycięstw, jeden remis i jedną porażkę. Należy dodać, że w tamtym okresie nie trenowaliśmy na dużym boisku, tak naprawdę sporadycznie odbywaliśmy treningi na salce Vistuli i kontakt z boiskiem mieliśmy jedynie podczas rozgrywania spotkań, skład był dość przetrzebiony i w kilku spotkaniach na bramce stał nominalny zawodnik z pola. O determinacji zawodników do gry w tych rozgrywkach niech świadczy fakt, iż składkę za udział drużyny w rozgrywkach zawodnicy pokryli z własnej kieszeni. Wiedzieliśmy, że nie mamy szans na awans grając tylko w jednej rundzie rozgrywek, graliśmy po to, żeby się sprawdzić na tle innych drużyn na dużym boisku. Najważniejsze dla nas były nasze odczucia na koniec sezonu – przekonanie, że to jest właściwa droga do rozwoju sekcji.

Sezon 2013/2014 rozpoczęliśmy tradycyjnie od naboru nowych zawodników do naszej drużyny. Zgłosiło się prawie czterdziestu zawodników, którzy chcieli dołączyć do zespołu. Wyselekcjonowani pierwszorocznicy wzięli udział w Varsoviadzie, czyli warszawskich Igrzyskach Sportowych Studentów I Roku, i zdobyli w niej brązowy medal. Był to pierwszy sukces naszej sekcji, choć wszyscy mieli apetyt na więcej. Rozgrywki II ligi przeszliśmy jak burza, wygrywając wszystkie dziesięć spotkań, kończąc sezon z bilansem

bramkowym 46–2! Po wygranym 5:0 barażu z Warszawskim Uniwersytetem Medycznym zyskaliśmy prawo startu w półfinale Akademickich Mistrzostw Polski. Niestety, tam się nam nie powiodło i ostatecznie zajęliśmy siódme miejsce, podczas gdy tylko cztery drużyny promowane były awansem do turnieju finałowego. Byliśmy zawiedzeni, jednak patrzyliśmy w przód. Wszyscy wiedzieli, że następny sezon w I lidze będzie już o wiele trudniejszy, byliśmy ciekawi jak będziemy prezentować się na tle najlepszych drużyn w Warszawie. Chyba nikt nie spodziewał się, że nasz premierowy sezon w najwyższej klasie rozgrywkowej będzie miał taki przebieg.

Walka do końca

Kolejny sezon, kolejny nabór, kolejna Varsoviada i kolejny medal. Tym razem nasi najmłodszy zawodnicy dotarli aż do finału, w którym dopiero po serii rzutów karnych musieli uznać wyższość Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie. W rozgrywkach I ligi już w pierwszej kolejce nasz zespół, który był beniaminkiem, mierzył się z obrońcą tytułu mistrzowskiego – Politechniką Warszawską. Mecz zakończył się remisem 1:1, ale udowodniliśmy przede wszystkim sobie, że jesteśmy w stanie rywalizować w tej lidze z każdym. Przed ostatnim meczem sezonu z Akademią Leona Koźmińskiego na nasz dorobek składało się pięć zwycięstw i cztery remisy. Rywale mieli 3 punkty mniej, tak więc nasze bezpośrednie spotkanie było meczem o tytuł. Kibice licznie stawili się na stadionie, atmosfera była fenomenalna – głośny doping, chóralne śpiewy i odpalane race. Było prawie wszystko – zabrakło zwycięstwa. Możemy tu wspominać o braku szczęścia i kilku nie do końca zrozumiałych decyzjach sędziowskich, ale mija się to z celem. Jako beniaminek zdobyliśmy wicemistrzostwo Warszawy, ponosząc zaledwie jedną porażkę

w całym sezonie. Na półfinałowy turniej Akademickich Mistrzostw Polski jechaliśmy pełni animuszu, niestety i tym razem nie udało nam się zakwalifikować do finałów. Przeżyliśmy spory zawód, bo mieliśmy argumenty sportowe, aby z powodzeniem walczyć na tym poziomie. Po powrocie, na chłodno oceniając nasz występ, powiedziałem trenerowi jedno proste zdanie – *Za rok będziemy mocniejsi...*

Historia najnowsza

Miniony rok akademicki rozpoczęliśmy z przytupem. Pierwszaki wygrały Varsoviadę, co zapewniło im przepustkę na finały ogólnopolskie rozgrywane w Poznaniu, gdzie reprezentując AZS Środowisko Warszawa zajęli 5 miejsce. W I lidze Akademickich Mistrzostw Warszawy nie byliśmy już kopcuszkami, wręcz przeciwnie. Wszystkie drużyny różnie podchodzą do rozgrywek, ale na mecze z nami u wszystkich mobilizacja jest na najwyższym poziomie. Nas to nie wzrusza, robimy swoje. Dziesięć zwycięstw, dwa remisy, dwie porażki i tytuł mistrzowski na koniec rozgrywek. W półfinale Akademickich Mistrzostw Polski odnieśliśmy 3 zwycięstwa oraz 1 remis i pewnie awansowaliśmy do turnieju finałowego. Tam, pomimo nienajlepszego startu, awansowaliśmy do strefy medalowej. Niestety, półfinał przegraliśmy po konkursie rzutów karnych, a w meczu o 3 miejsce ulegliśmy nieznacznie UMCS Lublin. W typie uczelni społeczno-przyrodniczych nie mieliśmy jednak równych i zdobyliśmy złote medale. 4 miejsce w Polsce to jak na razie nasz największy sukces. Tym wynikiem podnieśliśmy sobie poprzeczkę bardzo wysoko, jednak nie zamierzamy na tym poprzestać.

W ciągu tych kilku lat wiele zmieniło się w funkcjonowaniu naszej sekcji. Od trzech lat trenujemy na profesjonalnych boiskach przy ul. Obrońców Tobruku 11 należących do Bemowskiego Ośrodka Piłki Nożnej. Na tych samych obiektach rozgrywamy swoje mecze ligowe. Prowadzimy fanpage na Facebook'u, na którym publikujemy informacje z życia naszej drużyny, chcemy aby nasi kibice byli na bieżąco, nie wstawiamy tam suchych wyników. Co roku na październikowy nabór przychodzi ponad 50 chętnych, aby przekonać naszego trenera do swoich umiejętności i dołączyć do naszej drużyny. W naszych szeregach występują zawodnicy z przeszłością w II i III lidze, niektórzy są nadal czynnymi zawodnikami i występują w IV-ligowych klubach oraz w ligach okręgowych. Mamy sporo zawodników, którzy skończyli już grać w piłkę na poziomie klubowym, jednak są wychowankami znanych szkółek piłkarskich. Legia Warszawa, Wisła Kraków, Lechia Gdańsk, SMS Łódź czy Agrykola Warszawa – nazwy klubów mówią same za siebie. Mimo że bierzemy udział w rozgrywkach akademickich, to ich poziom jest naprawdę wysoki. Wystarczy powiedzieć, że w Warszawie grają zawodnicy z przeszłością nawet w ekstraklasie, a na porządku dziennym jest wystawianie na Akademickich Mistrzostwach Polski czynnych zawodników z I czy II ligi. Jesteśmy najprężniej działającą sekcją sportową na uczelni, kadra na każdy sezon liczy około 35 zawodników a chętnych przybywa z każdym naborem. Nie ma żadnych wyimaginowanych kryteriów – jesteś dobry i prezentujesz odpowiedni poziom sportowy to grasz. Nabory organizujemy dwa razy w roku,

choć tak naprawdę jesteśmy czujni cały czas, nigdy nie wiadomo, kiedy zgłosi się do nas zawodnik, który może być dla nas wzmocnieniem. Przy okazji naszego rozwoju nie sposób nie wspomnieć o prezesie AZS SGH, Michale Bernardellim, bez pomocy którego rozwój naszej sekcji byłby prawie niemożliwy. To dzięki funduszom klubu uczelnianego oraz Centrum Wychowania Fizycznego i Sportu mamy takie a nie inne warunki do uprawiania dyscypliny sportu, którą tak bardzo kochamy i okazję do godnego reprezentowania uczelni.

Jesteśmy mieszanką różnych charakterów i osobowości, a łączy nas pasja do futbolu i chęć odnoszenia zwycięstw na boisku. Nasi zawodnicy wychodzą poza stereotyp piłkarza. Chłopaki z naszej drużyny udzielają się w kołach naukowych, organizują konferencje, biorą udział w różnych projektach oraz wyjeżdżają na wymiany studenckie. Niektórzy rozkręcają własne biznesy, a inni podążają wytyczoną ścieżką kariery w międzynarodowych korporacjach. Nie przeszkadza im to w spełnianiu swoich sportowych marzeń. Dla nich gra w AZS SGH jest okazją do przedłużenia swojej przygody z piłką, gry o dużą stawkę, tytuły mistrzowskie rangi ogólnopolskiej. Mimo że sukcesy tej drużyny rozpoczęły się praktycznie niecałe 3 lata temu, wiemy że ci zawodnicy cały czas są głodni wygrywania. Chcemy zawsze osiągać możliwie jak najlepsze wyniki i możecie być pewni, że ta sekcja nigdy nie poprzestanie na tym co ma, nigdy nie zadowoli się tylko tym co osiągnęła do tej pory – my zawsze chcemy więcej. A jak mawiają nasi szefowie w korpo: *Sky is the limit...*

Michał Rutkowski

Andrzej Bobkowski (1913–1961)

Andrzej Bobkowski chciał i umiał cieszyć się życiem w różnych jego przejawach. Urodził się w roku 1913 w Wiener Neustadt w Austrii. Maturę uzyskał w roku 1933 w Krakowie w Gimnazjum św. Anny. W tymże roku wstąpił do Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Studia odbył w przewidzianym terminie. Egzamin końcowy zdał w roku 1936¹. Po studiach szukał przez dwa lata pracy w przemyśle. Bezskutecznie², mimo iż pochodził z rodziny dość ustosunkowanej. Jego stryj, Aleksander Bobkowski, był sanacyjnym wiceministrem komunikacji, który przeszedł do historii jako inicjator budowy kolejki linowej na Kasprowy Wierch. O pracę w Drugiej Rzeczypospolitej nie było jak widać łatwo. W grudniu 1938 roku żeni się z Barbarą Birtus. Stanowią pod każdym względem dobraną parę intelektualistów, która świetnie się prezentuje przy różnych okazjach. On wysoki, doskonale zbudowany, wręcz muskularny, ona bardzo zgrabna, długonoga, pełna tajemniczego uroku i powabu. Razem postanawiają wyemigrować do Gwatemali, kraju pełnego rozmaitych niebezpieczeństw, stwarzającego jednak możliwości dla prężnych i przedsiębiorczych osób. Bobkowsy zawędrowali najpierw do Francji, a gdy się w niej znaleźli, wybuchła druga wojna światowa, wkrótce też nastąpiła inwazja niemiecka na ten kraj. W połowie 1940 roku Andrzej Bobkowski zaczyna pisać swój dziennik wojenny. Pięcioletnie zapiski znane jako *Szkiełki piórkiem*, wydane już po wojnie, zapewniły mu rozgłos i uznanie krytyki literackiej. Ich autor jest sobą. Latem 1940 roku jedzie na południe kraju. Szkoda mu Francji, która upada pod naporem niemieckiej ofensywy, ale jednocześnie cieszy się niezmiernie z wypłaty, jaką otrzymał od francuskiej fabryki amunicji, w której był zatrudniony. Posiada doskonały rower i wraz z przyjaciółmi wędruje opustoszałymi z powodu wojny szosami. Chłonie kraj, kulturę, widoki. Korzysta ze specjalności kuchni francuskiej. Po prostu żyje i jednocześnie ogarnia go wielki smutek na wspomnienie nędzy własnego kraju, udawania wystawnej konsumpcji na pokaz, ciągłego borykania się inteligentów z zaspokajaniem potrzeb. Trafnie też ocenia politykę gospodarczą władz Drugiej Rzeczypospolitej. Pod datą 14 września 1940 roku pisze: „powodem tego specyficznego snobizmu polskiego było wieczne nienasycenie, spowodowane rozpiętością pomiędzy wychowaniem, dążeniami itd. z jednej strony a cenami i niedostępnością całego szeregu drobiazgów z drugiej strony. Gdy nie stać człowieka na drobiazg, na zwykłą rzecz – marzy o niezwykłych. Jakaś śmieszna właściwość natury ludzkiej; może dlatego, żeby po prostu zapomnieć się, zapomnieć, że brak na TAKIE głupstwa. Pamiętam, że nie mając nawet dosyć pieniędzy na kupno roweru, w ogóle o rowerze nie myślałem: marzyłem od razu o – samochodzie. Nie mając samochodu, zachowywałem się przynajmniej TAK jakbym go miał. I mając do pracy dziewięć kilometrów prostej drogi, jeździłem do niej podmiejskim pociągami, naokoło, z przesiadką, wytwornie, godnie i myślałem o samochodzie. Nie mając na drugą klasę w ogóle, w podmiejskim pociągu jeździłem drugą klasą – przynajmniej wyzywałem się. Jeżeli „Wiadomości Literackie” szły tak doskonale, to dlatego, że zastępowały książkę, na jaką nie było stać tych wszystkich, których poziom dorastał do „Wiadomości” i tematów poruszanych w tym tygodniku, a którzy nie mieli nieraz nie tylko na książkę, ale nawet tych marnych 80 groszy na – „Wiadomości”. Było to chodzenie nago w cylindrze, z białym motylkiem, przypiętym do rodowej (ale

Andrzej Bobkowski – zdjęcie z indeksu. Fotografia ze zbiorów Archiwum AGH

bez herbu) brodawki i wiecznym snem o reszcie garderoby. I tak właściwie wyglądała cała gospodarka państwowa: Gdyńia, COP, BGK, wspaniałe gmachy, rozmach, STATYSTYKA, wiecznie dodatni bilans handlowy kosztem eksportu tego, co było najkonieczniejsze; kosztem wywozu broni, której zabrakło na własną obronę, wysoki kurs złotego, a przeciętny obywatel nie miał pieniędzy, jeżeli od kogoś nie pożyczył, jeżeli nie kupował na raty i nie brał ciągle zaliczek. I gdy pożyczył pieniądze, to wydawał je często nie na przedmioty konieczne, ale na jakieś luksusy. Było to szczególnie częste wśród inteligencji. Nie miał na rolkę papieru klozetowego, ale kupował rolki filmu do aparatu Leica, koniecznie Leica i używał „pożyczonego Kurierka”. W takim człowieku działało się wszystko tak, jak w kamienicy bez schodów, bez mieszkań na piętrach. Suteryny i szóste piętro, połączone windą. Jeżdżenie windą między suterynami i szóstym piętrem. Guzik przyciskało się palcem w łosiowej rękawiczce, w takiej, co to „byłaby doskonała do kierownicy”. Nie Forda, Boże broń, od razu Delage’a, Bugatti, Buicka, Minerwy. Gdy tylko pojawiły się na rynku bardziej dostępne wozy niemieckie i małe Simki, ludzie zrobili się rozsądniejsi. Marki samochodów z powieści zamieniły się na marki samochodów z ŻYCIA. Ludzie też. Byli od razu bardziej naturalni i w tej dziedzinie stali się z dnia na dzień jakby INNYMI Polakami – znośnymi, do rzeczy, do rozmowy prostej i fachowej na temat samochodów i motorów. (...) Mówiło się o „nożycach cen”; ale „nożyce” kultury i rzeczywistości były znacznie bardziej rozchylone i chyba to było powodem tej jakiejś psychopatii kulturalnej. Literatura, sztuka, muzyka były oderwane od codziennego życia, stanowiły ucieczkę, nienaturalne oddzielenie, zachłystywanie się, polski snobizm, zupełnie specjalny i specjalnie antypatyczny. Uczyło się ludzi potrzeb elementarnych, a paczka papierosów 1/250-tą (Płaskie) lepszej, nie średniej płacy urzędnika i robotnika. Patefon, aparat fotogra-

ficzny, rower, flaszka wina, sardynki francuskie, koniak, dobre perfumy i cały szereg innych głupstw nabierało w tym cech nadprzyrodzonych, magicznych. Nie można być normalnym, gdy je się skumbrie w tomacie z myślą o sardynkach, gdy nie żyje się w centrum, a przeważnie na jakimś obwodzie marzeń, pragnień [podkr. A.B.]”²³.

Bobkowski, otwarty na kulturę, i tą wyższego rzędu i wyrażającą się w rozmaitych przejawach życia codziennego, przeżył we Francji wojnę i czteroletnią okupację niemiecką. Po wojnie początkujący pisarz nawiązał współpracę z paryską Kulturą Jerzego Giedroycia. Był też do 1950 roku drukowany w kraju. Podjął pracę w księgarni polskiej w Paryżu, później był magazynierem Youth Men Christian Association (znanej jako YMCA), wreszcie zatrudnił się w warsztacie zajmującym się renowacją i produkcją rowerów na specjalne zamówienie. Coraz szerzej też otwierały mu się oczy na powojenną rzeczywistość Zachodniej Europy. Dostrzegał mechanizmy krępujące wolną wytwórczość i rozwój inicjatywy prywatnej w postaci wysokich podatków i w „planowej” gospodarce państwowej, wyrażającej się w szeregu biurokratycznych rozporządzeń i wiecznych deficytach znacjonalizowanych przedsiębiorstw. Obserwacje te i doświadczenia prowadzą go do wniosków natury ogólniejszej. Bobkowski uważa, że duch Europy umiera, rozpowszechniają się bowiem różne formy kolektywnej gospodarki i totalitaryzmu występującego w najrozmaitszych odmianach, ale zawsze pod hasłami postępu.

W roku 1948 Andrzej i Barbara Bobkowsy na pokładzie statku „Jagiello” opuszczają na zawsze Stary Kontynent. Osiedlają się, tak jak to zamierzali jeszcze przed wojną, w Gwatemali, w stolicy kraju, Ciudad de Guatemala, Bobkowski prowadzi najpierw warsztat naprawy modeli samolotów, a później sklep modelarski. Pracuje ciężko. Stopniowo udaje mu się zyskać pewną stabilizację materialną. Kupuje skromny dom, samochód, poznaje kraj i ludzi. Jest też w stałym kontakcie listownym z wieloma intelektualistami. Wiele łączy go z Jerzym Giedroyciem, któremu zwierza się ze swych przemyśleń. Píše też eseje i opowiadania. W roku 1954 bierze udział w zawodach modelarskich w Stanach Zjednoczonych, a w następnym odbywa podróż po Europie. Wydaje się, że życie dopiero przed nim, niestety przychodzi choroba. Rak stopniowo, acz nieubłaganie, toczy jego organizm. Żona Barbara zajmowała się nim do ostatnich chwil. Andrzej Bobkowski umiera w Gwatemali 1961 roku. Warto na zakończenie zacytować list jaki owdowiała Barbara napisała, po śmierci męża do jego przyjaciółki, Anieli Mieczysławskiej. „Zawiodłaby się pani co do mojej ‘słakanej buzi’, jak to pani serdecznie i czule wyraziła. Przy Jędrku nie mogłam sobie ani na jedną łzę pozwolić, musiałam być cały czas uśmiechnięta i pogodna, na pogrzebie jego przy ludziach nie chciałam, a teraz nie mam po prostu czasu, bo muszę pomyśleć, za co w ogóle żyć, skoro mi Pan Bóg żyć samej kazał. Trudno mi wiele pisać o śmierci Jędrka – była ona taka cicha i spokojna, jak rzadko bywa. Cały dzień był już nieprzytomny, spał i poza paroma momentami po południu już nie cierpiał. Około 8 byłam z nim sama i zauważyłam, że oddech się zatrzymuje. Wzięłam go w ramiona, był to rzeczywiście jego ostatni oddech. (...) Poprzedniego dnia, w niedzielę, był całkiem przytomny, spacerował nawet ze mną po ogródku i rozmawiał, jak mógł. Siedliśmy na chwilę na ławce, przytuleni jak za młodu w Krakowie, prosił mnie, żebyśmy razem zmówili pacierz. Niestety, w nocy chwycił go ból, po zastrzykach zasnął, ale już się nie obudził”²⁴. Barbara Bobkowska przeżyła męża o ponad 20 lat. Zmarła w 1982 r.

Andrzej Bobkowski. Francja 1946. Fotografia ze zbiorów Instytutu Badań Literackich w Warszawie

Barbara i Andrzej Bobkowsy na dziedzińcu uniwersytetu w Gwatemali. Fotografia ze zbiorów Instytutu Badań Literackich w Warszawie.

w Gwatemali, której nie chciała opuścić pomimo namów bliskich jej osób, gdyż w tym kraju wszystko przypominało męża.

Bobkowski zaistniał w szerszym obiegu czytelnictwa dopiero po 1989 roku. Jego różnorodna twórczość jest wciąż odczytywana i interpretowana przez literaturoznawców i miłośników talentu pisarza. Wydaje się, że był przede wszystkim doskonałym obserwatorem życia codziennego, a jednocześnie erudyta znającym literaturę światową. To połączenie pozwalało mu trafnie interpretować wiele skomplikowanych zjawisk występujących w polityce i gospodarce. Nie bez znaczenia było też wykształcenie uzyskane w SGH. Mówił o sobie, że z wykształcenia jest ekonomistą.

Paweł Tanewski

¹Teczka osobowa Andrzeja Bobkowskiego przechowywana w Archiwum SGH.

²Jerzy Giedroyc i Andrzej Bobkowski. Listy 1946–1961, wyd. Czytelnik, Warszawa 1997, s. 694.

³A. Bobkowski: Szkice piórkem, wyd. Towarzystwo Opieki nad Archiwami Instytutu Literackiego w Paryżu, Warszawa 2001, s. 97–98.

⁴List B. Bobkowskiej do A. Mieczysławskiej z dn. 8 lipca 1961, w: A. Bobkowski, A. Mieczysławska: Listy 1951–1961, wyd. Biblioteka Więzi, Warszawa 2010, s. 193–194.

Odszedł Thomas Schelling

We wtorek, 13 grudnia 2016 r. w Bethesda, Maryland, w Stanach Zjednoczonych zmarł w wieku 95 lat Thomas Crombie Schelling – amerykański ekonomista, profesor University of Maryland, autoritet w dziedzinie polityki zagranicznej, bezpieczeństwa narodowego i strategii nuklearnej.

Thomas Schelling otrzymał w 2005 roku Nagrodę Nobla wspólnie z Robertem Aumannem za wkład w zrozumienie konfliktu i kooperacji w wyniku prowadzenia analiz wykorzystujących teorię gier. Jego prace obejmowały zagadnienia kluczowe w skali światowej, od strategii prowadzenia negocjacji mocarstw nuklearnych po problemy globalnego ocieplenia. W swojej pierwszej książce *The Strategy of Conflict* (1960), która okazała się epokową, sformułował nieoczywiste podówczas tezy o budowie pozycji negocjacyjnej: „groźba skutecznego odwetu może być bardziej skuteczna niż zdolność do przetrwania ataku” czy „strona może poprawić swoją pozycję negocjacyjną poprzez wiarygodne ograniczenie swoich opcji”. Ich prawdziwość została wielokrotnie potwierdzona empirycznie.

Thomasa Schellinga pamiętamy wszyscy z jego wizyty w naszej uczelni w 2012. roku. „Gazeta SGH” zamieściła fotorelację z wydarzenia, relacjonował je także Magiel: „11 października Aula Główna SGH wypełniła się po brzegi. Wszystko za sprawą wykładu *What is the relation between game theory and social science?* .... Wykład profesora Schellinga niewątpliwie poruszył wyobraźnię słuchaczy. Noblista uświadomił studentom praktyczne zastosowanie teorii gier, która tylko z pozoru nie znajduje odzwierciedlenia w rzeczywistości. Schelling podkreślił, że teorię gier często stosujemy nieświadomie, podejmując codzienne decyzje oraz dokonując najprostszyszy wyborów. Profesor udowodnił, jak silnie związane są ze sobą kwestie ekonomiczne, matematyczne i społeczne. Mało tego, zmusił studentów do refleksji. Pytania zadawane po wykładzie dotyczyły wielu problemów – od islamskich terrorystów, przez potencjalne konflikty zbrojne, po zastosowanie teorii gier w biznesie i międzynarodowych korporacjach...”. Kończąc wykład noblista wszystkim, którzy nie zdążyli zadać pytań, oraz wszystkim zainteresowanym jego najnowszym artykułem zostawił adres: [tschelli@umd.edu.pl], a w księdze pamiątkowej SGH pozostawił wpis: „I never expected such a large, enthusiastic audience. It was a stimulating experience”, dowodzący że dobre emocje były po obu stronach. Do dzisiaj w internecie można wysłuchać fragmentów relacji z tego wydarzenia pod adresem [http://www.interwizja.edu.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=2150&Itemid=113].

Inicjatorami wizyty, obok SGH, była Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej i Wydział Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego. Dzień później odbyło się spotkanie profesora Schellinga z młodą profesurą obu uczelni zorganizowane w intencji integrowania zespołów naukowych i trochę pochwalenia się naszymi wynikami. Spotkanie odbyło się w gronie kilkunastu osób, których zainteresowania naukowe dotyczyły teorii gier i jej zastosowań i które często prowadzą ze studentami zajęcia dotyczące tych właśnie zagadnień. Profesor Schelling podczas spotkania podkreślał, że nie czuje się ekspertem od teorii gier i żartował,

że na sali jest zapewne wiele osób, które tę dziedzinę znają lepiej niż on. Jego interesowała teoria gier w badaniu zachowań, gdyż konieczność przedstawienia problemu w postaci gry pozwala na uchwycenie zależności, które mogą być nieintuicyjne. Spotkanie miało charakter luźnej dyskusji – profesor Schelling dzielił się swoimi spostrzeżeniami dotyczącymi zagadnień z różnych obszarów, nie tylko w skali makro (m.in. kryzysu gospodarczego), ale również w skali mikro. Zwracał uwagę na to, że typowe założenia dotyczące racjonalnego zachowania decydentów mogą być nieuprawnione – zarówno w skali pojedynczych decydentów (obcokrajowiec nie znający języka ani kultury może mieć problem ze zrozumieniem, na czym ma polegać podejmowana przez niego decyzja i czego się od niego oczekuje, podczas gdy paradygmat racjonalności zakłada w szczególności zdolność do zrozumienia struktury gry), jak i w skali makro (gdy decydemtem są ciała zbiorowe np. rządy państw, może się zdarzyć, że grupa nie będzie się zachowywała racjonalnie, czy to z powodu trudności w agregacji indywidualnych preferencji, czy częstego rozmycia odpowiedzialności za decyzję).

Przy pożegnaniu z profesorem Schellingiem, wraz z zaproszeniem do Maryland, otrzymaliśmy książkę Roberta V. Dodge’a pod znamienym tytułem *Schelling’s Game Theory: How to make decisions* z dedykacją Profesora. Miała być początkiem bezpośredniej współpracy. Życie sprawiło, że nie doszło do niej i już nie dojdzie, ale otarcie się o Thomasa Schellinga nie mogło nie mieć dla nas skutków.

Spotkanie z profesorem Schellingiem pośrednio miało wpływ na konsolidację seminariów naukowych obu uczelni. Jego dorobek inspirował też i wspierał badania naukowe prowadzone w naszym macierzystym Zakładzie (Wspomaganie i Analizy Decyzji), zwłaszcza w nurcie symulacji wieloagentowych. Fundamentalne są tu zwłaszcza prace profesora Schellinga o zachowaniach społecznych zapoczątkowane artykułami *Models of Segregation* (1969) i *Dynamic Models of Segregation* (1971), zwięźzione książką *Micromotives and Macrobehavior* (1978). Schelling pokazał, jak z pozoru nieistotne preferencje indywidualne mogą prowadzić do nieoczekiwanych konsekwencji dla całego systemu. Powszechnie znany model Schellinga objaśnia m.in. dynamikę segregacji rasowej w przestrzeniach miejskich. Schelling wyjaśnił brak skutków ustawy Civil Rights Act z 1964 roku zakazującej dyskryminacji rasowej wykazując, że nawet niewielka preferencja rasowa na poziomie indywidualnym może prowadzić do silnej segregacji na poziomie populacji. Te wyniki uznawane są dzisiaj za pionierskie dla tzw. podejścia wieloagentowego do modelowania zjawisk ekonomicznych i społecznych. Obecnie, czterdzieści lat po opublikowaniu wyników prac profesora Schellinga, symulacje wieloagentowe są z powodzeniem stosowane w badaniu powstawania baniek spekulacyjnych, wyjaśnianiu powstawania efektów sieciowych czy modelowaniu makroekonomicznym.

Relację z wizyty Schellinga w SGH w „Gazecie SGH” kończyło zdanie: „...tworzyliśmy audytorium, które lubi być ze sobą w taki właśnie sposób. I było nas naprawdę wielu i zewsząd. Wierzę, że będziemy do siebie wracać...”. Wracamy i będziemy wracać. Dziękujemy Profesorze!

Bogumił Kamiński, Tomasz Szapiro
Zakład Wspomaganie i Analizy Decyzji

Możliwość zrobienia czegoś dobrego

Fot. Agnieszka Kobylińska

Pod koniec listopada odbyły się wybory do Samorządu Studentów. Były dwa bloki wyborcze, jeden składał się w większości z osób, które działały wcześniej w Samorządzie. Blok Bogdana Marka, Alians SGH, składał się z osób nowych, świeżych. W środę (14 grudnia 2016 roku) odbyło się pierwsze posiedzenie Rady Samorządu Studentów, która stosunkiem głosów 14 do 13 wybrała go na przewodniczącego.

Bogdan Marek, III rok, MIESI

Mieszka: Warszawa, akademik Sabinki

Pochodzi: Porąbka w powiecie limanowskim

I LO w Limanowej im. Władysława Orkana

Profil: matematyczno-informatyczny

Były przewodniczący SKN Badań nad konkurencyjnością, koordynator VI Turnieju Debat Oksfordzkich, przewodniczący Samorządu Studentów

Czy ktoś z rodziny lub bliskich znajomych studiował/studiuje w SGH?

Nie, byłem pierwszą osobą ze swojego otoczenia, która poszła tutaj na studia.

Ze wszystkich rzeczy, które robisz dobrze, jakie dwie/trzy robisz najlepiej?

Dobrze debatuję, staram się w tym kierunku rozwijać. Ponadto mam wrażenie, że bardzo dobrze dogaduję się z ludźmi. Zaczynałem studia nie znając nikogo, a udało mi się zostać przewodniczącym... I kolejna sprawa, to cała matematyczna strona ekonomii, czyli metody ilościowe, którymi się zajmuję.

Jakie działania przynoszą ci największą satysfakcję?

Takie, które na pierwszy rzut oka są trudne do zrealizowania, które są sporym wyzwaniem. Wtedy mam dużo energii do działania.

Opowiedz mi o swoich aktywnościach. Co lubisz w nich/z nich najbardziej?

Dopiero wdrażam się w rolę przewodniczącego Samorządu Studentów. Na pytanie co w tym polubię najbardziej odpowiem kiedyś, za jakiś czas. Dziś mogę powiedzieć tylko tyle, że na pewno podoba mi się to, że będę mógł zrobić dużo dobrego dla studentów. Podoba mi się także i to, że wiąże się ona z odpowiedzialnością, ale też z uznaniem.

Jakie działania/czynności dodają ci energii?

Przede wszystkim możliwość poznawania nowych osób i współpraca z ludźmi, którzy są wartościowi.

Czy zarabiasz? Jeśli tak, to w jaki sposób? Jeśli nie, to jakie masz oczekiwania w tym zakresie – w jaki sposób chciałbyś się utrzymywać?

Pracowałem w te wakacje w firmie doradczej, ale zrezygnowałem, aby wystartować w wyborach na przewodniczącego. Zdecydowałem, że na pracę mam jeszcze czas, że wykorzystam okazję, która się pojawiła. A w przyszłości? Chciałbym otrzymywać wynagrodzenie za dobrze wykonywaną pracę, po prostu. Myślę na początek o pracy na stanowisku analitycznym w konsultingu.

Jakie masz plany na najbliższy miesiąc/miesiące?

Planuję na przyszły miesiąc to przede wszystkim zapoznać nad atmosferą w Samorządzie Studentów. Zintegrować nowych, którzy wygrali wybory i przychodzą z zewnątrz z osobami, które tam wcześniej działały. W ciągu 6 miesięcy chciałbym zrealizować większość punktów z naszego programu wyborczego.

Jakie masz plany na po studiach?

Na początek chciałbym zdobyć doświadczenie w konsultingu i na stanowiskach zarządczych. Później chciałbym także

zaangażować się politycznie, ale to dopiero już jak coś osiągnę zawodowo.

Kto cię wspiera i zachęca do rozwoju?

Na pewno moja dziewczyna (Edyta). Mam także mocne wsparcie od rodziny. No i od wszystkich osób, które tworzą ze mną zarząd.

Czy i jak często dostajesz lub prosisz o informację zwrotną o swoich działaniach i kompetencjach?

Tak, staram się jak najczęściej pytać innych ludzi jak coś co robię wygląda z zewnątrz, co ewentualnie mógłbym poprawić, co się im podoba, a co się nie podoba.

Opowiedz mi o swoim niedawnym sukcesie – myślę o wyborach. Które z twoich cech czy kompetencji miały znaczący wpływ na to, że wygrałeś i zostałeś przewodniczącym?

Było bardzo trudno. Jestem chyba pierwszą od lat osobą, która wystartowała na tak ważne stanowisko w Samorządzie nie mając wcześniej żadnego doświadczenia w pracy w Samorządzie. Działalem w kole naukowym, o którym wspominałem wcześniej, ale z Samorządem nie miałem wiele wspólnego. Mam wrażenie, że znaczący wpływ na moją wygraną miały dwie cechy: potrafię się dogadać z każdym, pokazałem, że umiem łagodzić spory, które narastały. Potrafię też słuchać innych. Warto chyba także dodać, że w takich sytuacjach przydaje się pokora, po prostu.

A co pomaga ci na co dzień?

Umiejętność działania w stresie i umiejętności matematyczne, które pomagają w tym, że nie muszę tyle czasu poświęcać na naukę i mogę się zająć także rzeczami dodatkowymi.

Czy masz najlepszego przyjaciela w SGH?

Nie jestem w stanie wskazać jednego najlepszego przyjaciela. Zawsze było tak, że miałem kilka takich osób, z którymi się kontaktowałem, spędzałem czas, współpracowałem.

Czy jest coś w czym pomagasz ci, czy mogłaby ci pomóc społeczność SGH?

Tak naprawdę wszystkie te działania, które zaplanowaliśmy wymagają poparcia i pomocy studentów. I na pewno w sytuacji wyzwań i ewentualnych problemów będę się do nich zgłaszał. Zarówno do osób z Samorządu, z koła naukowego, jak i do innych.

Czy jest coś w czym ty pomagasz, mógłbyś pomóc społeczności SGH?

Jestem bardzo otwarty i chętnie w jakiś sposób mogę pomóc; każdy może do mnie napisać. Bo stanowisko przewodniczącego daje duże możliwości, ale też ważne jest żeby słuchać głosu studentów i to będę starał się robić.

Z Bogdanem Markiem rozmawiała Joanna Obiegalka.

Seminarium naukowe zorganizowane przez Katedrę Finansów Międzynarodowych Zagrożenia związane z globalną bankowością

COME, EXPERIENCE THE NEW.

VISIT www.PracaAccenture.pl

 accenture

 / AccentureKariera / AccenturePolska